

De Europæiske Fællesskabers Tidende

ISSN 0378-7001

C 337

31. årgang

31. december 1988

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

<u>Informationsnummer</u>	Indhold	Side
	I <i>Meddelelser</i>	
		
	II <i>Forberedende retsakter</i>	
	Det økonomiske og sociale Udvalg	
	Forsamling af oktober 1988	
88/C 337/01	Udtalelse om udkastet til Rådets direktiv om ændring af direktiv 87/102/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om forbrugerkredit	1
88/C 337/02	Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om ændring af direktiv 74/329/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om emulgatorer, stabilisatorer, fortyknings- og geleringsmidler, der må anvendes i levnedsmidler	5
88/C 337/03	Udtalelse om: — ændringen af forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 76/769/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser om begrænsning af markedsføring og anvendelse af visse farlige stoffer og præparater, og — ændringen af forslag til Rådets direktiv om tilnærmelse af medlemsstaternes love eller ved administrative forskrifter om klassificering, emballering og mærkning af farlige præparater	7
88/C 337/04	Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om solvensnøgletal for kreditinstitutter	8
88/C 337/05	Udtalelse om forslaget til Rådets femte direktiv om sommertid	11
Med det foreliggende nummer er C-serien, årgang 1988, afsluttet.		

<u>Informationsnummer</u>	Inhold (<i>fortsat</i>)	Side
88/C 337/06	Udtalelse om forslaget til Rådets beslutning om vedtagelse af et særprogram for spredning og udnyttelse af resultater af videnskabelig og teknologisk forskning, 1988-1992	12
88/C 337/07	Udtalelse om: — forslaget til Rådets forordning om ændring af forordning (EØF) nr. 804/68 om den fælles markedsordning for mælk og mejeriprodukter, — forslaget til Rådets forordning om ændring af forordning (EØF) nr. 857/84 om almindelige regler for anvendelsen af den i artikel 5 c i forordning (EØF) nr. 804/68 omhandlede afgift på mælk og mejeriprodukter, — forslaget til Rådets forordning om ændring af forordning (EØF) nr. 2237/88 om fastsættelse for perioden 1. april 1988 til 31. marts 1989 af fællesskabsreserven i forbindelse med anvendelsen af den i artikel 5 c i forordning (EØF) nr. 804/68 omhandlede afgift på mælk og mejeriprodukter, — forslaget til Rådets forordning om fastsættelse af interventionsprisen for smør fra den 1. ... 1988, og — forslaget til Rådets forordning om ændring af forordning (EØF) nr. 1079/77 om en medansvarsafgift og om foranstaltninger til udvidelse af markederne for mælk og mejeriprodukter	16
88/C 337/08	Udtalelse om forslaget til Rådets forordning om ændring af forordning (EØF) nr. 1360/78 om producentsammenslutninger og foreninger af sådanne	17
88/C 337/09	Udtalelse om situationen på markedet for sild	18
88/C 337/10	Udtalelse om vinavlszoner i Det Europæiske Fællesskab	28
88/C 337/11	Udtalelse om forslaget til direktiv om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om maskiner	30
88/C 337/12	Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om personlige værnemidler	37
88/C 337/13	Udtalelse om forslaget til Rådets forordning om gennemførelsesbestemmelser til forordning (EØF) nr. 2052/88 for så vidt angår samordningen af de forskellige strukturfondes interventioner indbyrdes såvel som med interventionerne fra Den Europæiske Investeringsbank og de øvrige eksisterende finansielle instrumenter	39
88/C 337/14	Udtalelse om forslaget til Rådets forordning om gennemførelsesbestemmelser til forordning (EØF) nr. 2052/88 for så vidt angår Den Europæiske Fond for regionaludvikling	44
88/C 337/15	Udtalelse om forslaget til Rådets forordning om gennemførelsesbestemmelser til forordning (EØF) nr. 2052/88 for så vidt angår Den europæiske Udviklings- og Garantifond for landbruget (EUGFL), udviklingssektionen	47
88/C 337/16	Udtalelse om forslaget til Rådets forordning om gennemførelsesbestemmelser til forordning (EØF) nr. 2052/88 for så vidt angår Den europæiske Socialfond	49

(Fortsættes på omslagets tredje side)

<u>Informationsnummer</u>	Inhold (<i>fortsat</i>)	Side
88/C 337/17	Udtalelse om forslaget til Rådets forordning om ændring af forordningerne (EØF) nr. 3820/85 om harmonisering af visse bestemmelser på det sociale område inden for vejtransport og (EØF) nr. 3821/85 om kontrolapparatet inden for vejtransport	51
88/C 337/18	Udtalelse om situationen og perspektiverne for GATT/Uruguay-forhandlingsrunden med særligt hensyn til landbruget og agro-fødevarersektoren	54
88/C 337/19	Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om bevisbyrden i forbindelse med ligeløn og ligebehandling for kvinder og mænd	58
88/C 337/20	Udtalelse om uddannelse i Det Europæiske Fællesskab, perspektiverne på mellemlang sigt, 1989-1992	60
88/C 337/21	Udtalelse om forslaget til Rådets henstilling til medlemsstaterne om fremme af samarbejdet mellem offentlige elektricitetsforsyningsvirksomheder og selvstændige producenter	64
88/C 337/22	Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om oplysning af befolkningen om, hvorledes den skal forholde sig, samt om sundhedsmæssige foranstaltninger i tilfælde af strålingsfare	67

II

(Forberedende retsakter)

DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

Udtalelse om udkastet til Rådets direktiv om ændring af direktiv 87/102/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om forbrugerkredit⁽¹⁾

(88/C 337/01)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 1. juni 1988 under henvisning til EØF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for miljø-, sundheds- og forbrugerspørgsmål, som udpegede Klaus Meyer-Horn til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 4. oktober 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 259. plenarforsamling, den 27. oktober 1988, uden stemmer imod og med 1 stemme hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. EF-Kommissionen fremlagde den 2. maj 1988 et forslag til direktiv om ændring af direktiv 87/102/EØF af 22. december 1986 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om forbrugerkredit. Direktivforslaget omhandler indførelsen af en ensartet metode til beregning af de årlige forbrugerkreditomkostninger i procent. Indførelsen af en sådan ensartet metode blev forudset allerede i niende betragtning og artikel 5 i direktiv 87/102/EØF.

1.2. Det direktivforslag, Kommissionen fremlagde halvandet år efter, vedrører dog kun de matematiske aspekter, dvs. beregningsformelen, og ikke de omkostningsselementer, der skal tages i betragtning. Hertil bemærker Kommissionen i sin begrundelse, at man ikke kunne komme til enighed om omkostningsselementerne.

2. Generelle bemærkninger

Angivelsen af de årlige kreditomkostninger i procent, der forudses i direktivet om forbrugerkredit (87/102/EØF) af 22. december 1986, skal vise forbrugeren de

reelle samlede udgifter udtrykt i en årlig procent af kreditbeløbet og dermed også gøre det lettere for forbrugeren at sammenligne forskellige kredittilbud. Med dette som udgangspunkt fremsættes følgende generelle bemærkninger til Kommissionens forslag.

2.1. Det må principielt hilses velkomment, at beregningen af de årlige kreditomkostninger i procent i så vidt omfang som muligt gøres ensartet i medlemslandene, især da man derved undgår, at der indføres forskellige beregningsformler i de enkelte lande.

Men man må være opmærksom på, at dette ikke skader den beskyttelse af forbrugeren, som de nationale bestemmelser hidtil har sikret. Det har især betydning i grænseområder. Forbrugerne i disse områder må ikke vildledes ved omtale af en ensartet EF-beregningsmetode til sammenligning af kredittilbud fra deres eget land med nabolandets, hvis der faktisk også skal tages hensyn til andre betingelser af omkostningsmæssig og juridisk art, som ikke uden videre erkendes af forbrugeren, og som er forskellig fra land til land, indtil de også bliver harmoniseret.

Der er i virkeligheden behov for en vidtgående harmonisering af forbrugerbeskyttelsen, men det er svært at gennemføre i praksis, da dette begreb normalt dækkes

⁽¹⁾ EFT nr. C 155 af 14. 6. 1988, s. 10.

af lovgivningen om beskyttelse af almenvellet, som opfattes meget forskelligt fra land til land. Forslaget til direktiv om beregningsmetoden løser heller ikke alle forbrugers problemer. Det tager f.eks. ikke højde for risikoen for senere ændringer i den årlige rente eller for kurssvingninger, når det drejer sig om optagelse af kredit i fremmed valuta.

2.2. Det er dog langt fra tilstrækkeligt at foreskrive en ensartet matematisk beregningsformel. Tværtimod må der samtidig ske en ensartet fastlæggelse af de faktorer, der skal indgå i formelen, nemlig de omkostningselementer, der skal indregnes i de årlige kreditomkostninger i procent. Indtil de omkostningselementer, der skal indregnes, harmoniseres gennem et nyt direktiv, må det sikres, at forbrugeren ved kreditoptagelsen underrettes om alle omkostninger, der (endnu) ikke indgår i de samlede årlige kreditomkostninger i procent. Omkostningselementerne varierer fra tilfælde til tilfælde, og de består hovedsageligt af sagsbehandlings- og formidlingsgebyrer, kreditprovision, disagio samt eventuelle forsikringspræmier. Så vidt vides er det i Storbritannien, Frankrig, Belgien og Nederlandene fastlagt, hvilke omkostningselementer der indgår i beregningen, og som kunden skal gøres bekendt med.

2.3. Ved medregning af forskellige omkostningselementer kan der fremkomme væsentlige forskelle i de samlede årlige kreditomkostninger i procent. Afhængigt af om der medregnes omkostningselementer, og hvilke omkostningselementer der i så fald (skal) medregnes, fremkommer der forskelle, der kan være væsentligere end variationerne, der opstår ved anvendelse af flere forskellige beregningsformler. Det foreliggende forslag til en ensartet beregningsmetode er derfor et vigtigt skridt på vejen til ensartede kreditomkostningsværdier, som forbrugeren kan sammenligne. Det egentlige mål for forbrugeren nås dog ikke gennem en isoleret harmonisering af den matematiske metode.

2.4. Der er en risiko for, at en isoleret harmonisering af beregningsmetoden kan give det indtryk i forbrugerkredse, at angivelserne af de årlige kreditomkostninger i procent fra nu af er sammenlignelige. Da en sammenligning først er mulig, når de faktorer, der skal medregnes, er standardiseret, kan det foreliggende forslag føre til en vildledning af forbrugeren, især da der allerede i nogle medlemsstater skal tages hensyn til andre omkostningselementer.

Det må derfor kraftigt tilstræbes, at harmoniseringen af beregningsmetoden og fastlæggelsen af faktorerne, der skal medregnes, sker samtidig. Det ville være en ulempe for forbrugeren, hvis den ensartede beregningsmetode trådte i kraft inden en harmonisering af omkostningselementerne.

Direktivet skal i hvert fald indeholde et krav om, at det ud over de årlige kreditomkostninger skal angives,

hvilke yderligere omkostninger der kommer til. Uden en sådan forklarende henvisning for forbrugeren må det belyses, at mange långivere skaffer sig en konkurrencefordel, idet de øger de omkostninger, der ikke indregnes eller skal indregnes i de årlige kreditomkostninger i procent.

2.5. Da angivelserne af de årlige kreditomkostninger i procent ikke blot skal gøre det muligt at sammenligne forskellige tilbud, men også skal vise låntageren de reelle samlede årlige udgifter, er det ud fra et forbrugersynspunkt nødvendigt med en så enkel beregning af de årlige kreditomkostninger i procent som muligt. Det har i denne forbindelse dog ikke så stor betydning, om beregningsformelen i sig selv er kompliceret. Det er dog ønskeligt, at forbrugeren får de bedste betingelser for at gennemskue, hvilke faktorer der er medregnet.

Beregningsmetoden bør derfor give effektive renteværdier, der i en for forbrugeren forståelig form angiver låntagerens faktiske samlede årlige omkostninger. Det ville være ønskeligt, om rigtigheden kunne kontrolleres af forbrugeren selv eller i hvert fald af forbrugerorganisationerne. En sådan kontrolmulighed ville snarere afholde långiveren eller kreditformidleren fra at skaffe sig konkurrencefordele ved hjælp af ukorrekte oplysninger om de årlige kreditomkostninger i procent, som forbrugeren ville have vanskeligt ved at efterprøve.

Da det er af endnu større betydning for forbrugeren at kende de månedlige udgifter, bør det tilstræbes at angive både de årlige kreditomkostninger i procent og det beløb, der skal betales med regelmæssige mellemrum. Først når forbrugeren er underrettet om alle omkostningerne, navnlig om dem, der ikke er indeholdt i de årlige kreditomkostninger i procent, kan han sammenligne de forskellige kredittilbud, bedømme omfanget af sin eventuelle gældsbyrde og dermed vurdere sin mulighed for at betale lånet tilbage korrekt.

2.6. Det ville være nyttigt udtrykkeligt at præcisere, at direktiv 87/102/EØF af 22. december 1986 afstikker de generelle juridiske rammer. Navnlig fastslår det, hvorledes de årlige kreditomkostninger i procent skal bekendtgøres, og hvem direktivet omfatter, nemlig alle långivere, også private, samt de såkaldte kreditformidlere.

Den nye præcisering af direktivets anvendelsesområde forekommer hensigtsmæssig, da EF-Kommissionen efter vedtagelsen af direktiv 87/102/EØF om forbrugerkredit har foreslået et 2. direktiv (87/915/EØF) om koordinering af banktilsynets forskrifter, ifølge hvilket de fleste bankydelser kan leveres frit i alle EF-lande (med eller uden oprettelse af filialer). Mange forbrugerkreditgivere og kreditformidlere ville imidlertid ikke være dækket af det 2. koordineringsdirektiv på grund

af dets snævre definition, der er baseret på det første direktiv. Der henvises til ØSU's udtalelse (CES nr. 287/88 fin) om dette direktiv og især til punkt 2.1.

2.7. I nogle medlemsstater findes der forskrifter om »åger«-renter. I Frankrig f.eks. regnes en rente for »åger«, hvis den er mere end dobbelt så høj som den gennemsnitlige rente for statsobligationer. Den i direktiv 88/201/EØF krævede angivelse af de årlige kreditomkostninger i procent, der fremover i visse tilfælde kan udregnes anderledes, kan i dette og i andre lignende tilfælde føre til retskonflikter, hvis det kommer til strafforfølgning. Da EF-Kommissionen ikke har nogen indflydelse på strafferetsspørgsmål, må der findes en løsning på dette spørgsmål.

3. Bemærkninger til de enkelte artikler

3.1. Formålet med artikel 1 i direktivforslaget er at erstatte den niende betragtning i Rådets direktiv af 22. december 1986 med en ny tekst. Kommissionen anfører udtrykkeligt, at den matematiske formel (i bilaget) til beregning af de årlige forbrugerkreditomkostninger i procent sikrer den størst mulige nøjagtighed. På den anden side indrømmer Kommissionen selv i præamblen til direktivforslaget, at formelen kun er et første »hensigtsmæssigt« skridt.

Det må erindres — jf. punkt 2.1 — at forbrugerne først kan sammenligne angivelserne af de årlige omkostninger i procent, når omkostningselementerne, der skal medregnes, er blevet standardiseret. Heraf følger logisk, at den størst mulige nøjagtighed først kan tilstræbes i anden omgang, medmindre begge skridt tages på én gang.

3.2. Ifølge direktivforslagets artikel 1 skal der ind sættes en ny artikel 1 a i direktivet af 22. december 1986. Ifølge artikel 1 a, stk. 3, er anvendelse af andre beregningsmetoder kun tilladt, hvis resultatet heraf er en årlig omkostningssats, som ikke afviger mere end en tiendedel af en procent fra den sats, der fremkommer ved hjælp af den ensartede metode.

Hvis dette betyder en fast tolerancegrænse på 0,1 — og det kan man nok gå ud fra — bør den i teksten korrekt betegnes som »en tiendedel af et procentpoint«.

Det er vigtigt, at en långiver ikke kan vildlede forbrugeren med hensyn til de faktiske samlede udgifter gennem en for lavt sat omkostningssats, og dermed forlede forbrugeren til at acceptere et tilbud, der i virkeligheden er mindre fordelagtigt end andre tilbud. Angivelsen af en noget højere omkostningssats skader ikke forbrugeren, men de konkurrerende långivere selv. Det er derfor tilstrækkeligt, at direktivforslaget kun forbyder andre beregningsmetoder, når de medfører afvigelser i omkostningssatsen på mere end tolerancegrænsens 0,1 %

i nedadgående retning. Dette blev allerede foreslået i Kommissionens foreløbige forslag til direktiv (XI/245/87).

3.3. Ifølge direktivforslaget skal kreditgiverne forpligtes til at anvende en variant af en aktuariel formel. Den variant, som professor E.S. Kirschen i sin rapport af 19. oktober 1984 har anbefalet Kommissionen, synes de fleste medlemsstater af bifalde.

3.3.1. Professor Kirschen's formel, den såkaldte *rule 803*, anvendes internationalt til beregning af værdipapirers afkast. Denne formel tager — som normalt hos handlende — hensyn til den løbende geninvestering af udbytte, i dette tilfælde altså i beregningen af udbytte af den geninvestering, der er foretaget med de af kredittageren betalte rater. Dermed ses lånets værdi faktisk fra kreditgiverens og ikke fra kredittagerens synspunkt, eftersom geninvesteringen af udbyttet på kreditgiverens betingelser er illusorisk for forbrugeren. Ud fra denne synsvinkel er det et spørgsmål, om Kirschen-formelen er ideel til beregning af de årlige kreditomkostninger i procent af forbruger kreditter, hvor det drejer sig om belastningen af låntageren.

3.3.2. Med henvisning til de generelle bemærkninger i punkt 2.5 henstilles det, at Kommissionen endnu en gang overvejer, om den beregningsmetode, den har foreslået, virkelig er den mest hensigtsmæssige. Der findes andre økonomisk og matematisk funderede metoder (f.eks. 360-dagesmetoden, der anvendes i Forbundsrepublikken Tyskland) samt den aktuarielle proportionale eller »nominelle« metode, der er den eneste juridiske anerkendte i Frankrig, og hvis værdi erkendes af alle berørte fagkredse i Europa. Disse metoders angivelser er lige så præcise og sikrer hver især forbrugeren mulighed for at sammenligne. De har endvidere en anden fordel, idet forbrugeren let kan kontrollere de angivne kreditomkostningssatseres rigtighed (også uden en specielt programmeret regnemaskine), f.eks. ved en beregning af kreditten med den årlige rente i procent, således at forbrugeren lettere kan sammenligne disse renter med renterne af sin opsparing. Den enkle kontrol af rigtigheden af de årlige kreditomkostninger i procent, der angives af långiveren eller kreditformidleren, øger forbrugerbeskyttelsen.

Det bør overvejes, om ikke man skulle tillade sådanne andre økonomisk og matematisk set lige så velfunderede metoder med de nævnte fordele, i det mindste hvis de ikke bevirker særlig store forskelle. I betragtning af de ekstra fordele, som sådanne metoder indebærer for forbrugeren (let kontrol af de årlige kreditomkostninger i procent), kunne sådanne forskelle accepteres, for så vidt som de ikke er væsentlige.

3.4. I beskrivelsen af beregningsmetoden i bilag II skal angivelsen » $n = 1$ « i første del af formelen i venstre spalte (den generelle formel) rettes til » $k = 1$ «.

I den tyske udgave er der en fejl i ligningen i højere spalte, »et simpelt eksempel«, efter sætningen »Ligningen bliver:«. Der skal i nævneren stå $(1 + i)$ og ikke $(1 = i)$. I sidste sætning i eksemplet i bilag II skal tallet 713,66 ECU rettes til 713,1 ECU.

I tredjesidste afsnit opgives værdien af i som $i = 0,1306...$, hvorefter værdien i det følgende afsnit afrundes til $i = 13,1$ eller $13,07$. Årsagerne til denne tilsyneladende modsigelse bør fremgå klart af direktivforslaget.

Hvad angår forudsætningen i bilag III (c), (ii), bør det undersøges, om det anførte beløb på 200 ECU er rigtigt.

3.5. I artikel 1 a, stk. 4, fastslås det, at bestemte forudsætninger, som beskrives nærmere i bilag III, skal ligge til grund for udregningen af de årlige kreditomkostninger i procent ved kredit på løbende konto dvs. »overtrækskredit« (dansk: »kassekredit«, engelsk: *overdraft* eller *running account*). Hertil skal bemærkes, at det ikke drejer sig om praktiske eksempler på en mulig udnyttelse af en løbende kredit; forudsætningerne er tværtimod urealistiske af følgende grunde:

3.5.1. Ifølge b) i bilag III er kredittens løbetid et år, hvis der ikke er fastsat nogen tidsplan for tilbagebetalingen. Der er som regel ikke detaljerede bestemmelser om tilbagebetalingen i forbindelse med forbrugerens kredit på løbende konto. Der sker en fuldstændig eller delvis tilbagebetaling gennem de løbende indbetalinger (sædvanligvis lønindbetalinger), som er den grundlæggende forudsætning for at få en kassekredit. Denne kassekredit gælder imidlertid ikke kun for et år, men løber over ubestemt tid, ofte mange år, forudsat at der ikke forekommer uregelmæssigheder i forbrugerens overholdelse af kontrakten, der kunne føre til opsigelse af kontoen og kassekreditten på én gang. Hvis eventuelle engangsomkostninger, der er uafhængige af kredittens løbetid, og som fulgte med, da kreditten blev givet (f.eks. et sagsbehandlingsgebyr på $x\%$, der dog ikke er almindeligt), skulle afskrives på kun et år, ville det give forbrugeren et alt for stort tal for de samlede udgifter.

3.5.2. Ifølge punkt c) i bilag III skal kreditten på løbende konto forudsættes at være lid med kreditloftet, og der er ikke nogen tidsbegrænsning. Dette er ikke blot urealistisk, men praktisk umuligt, da der ikke kan gøres krav på kredit over loftet, og da kreditten for øvrigt nødvendigvis må reduceres som følge af de regelmæssige månedlige beløb, der indskrives på kontoen.

Kontohaverens reelle udgifter kan være større end den nominelle rentesats i tilfælde af flere opgørelser i løbet af et år og dermed mulighed for beregning af renters rente. Dette gælder dog kun, hvis kreditten udnyttes ud over en opgørelsestermin. Beløbets størrelse afhænger så af kredittens varighed. De samlede udgifter kan imidlertid også være lig med den nominelle årsrente, hvis kreditten er tilbagebetalt gennem de månedlige tilbagebetalinger på tidspunktet for opgørelsen. Dette afhænger af de enkelte tilfælde, og der kan ikke på forhånd opstilles en bestemt model herfor.

I stedet for at foreskrive årlige omkostninger i procent på grundlag af urealistiske eksempler kunne man overveje, om det ikke var hensigtsmæssigt med en yderligere bestemmelse i forbindelse med en kassekredit: Det kunne f.eks. fastsættes, at långiveren ud over den faktiske beregnede rentesats skal angive, hvor hyppigt kontoen gøres op og tilskrives renter, og hvor meget de effektive udgifter maksimalt kan stige, såfremt kreditten udnyttes fuldt ud.

3.6. Det er et spørgsmål, om forbrugernes berettigede interesse imødekommes af det »simple eksempel« i bilag I (»med andengradslikning, som løses algebraisk«) og af definitionen i direktivforslagets artikel 1 (»samme nutidsværdi af långivers og låntagers nuværende eller fremtidige forpligtelser«). Det ville desuden være formålstjenligt også at bringe et eksempel i bilaget på beregning af kreditomkostningerne i procent for en periode på under 360 dage. Der burde også medtages et eksempel med låntagerens månedlige betalinger og især et eksempel med uregelmæssige afdragsperioder.

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om ændring af direktiv 74/329/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om emulgatorer, stabilisatorer, fortyknings- og geleringsmidler, der må anvendes i levnedsmidler

(88/C 337/02)

Rådet for De europæiske Fællesskaber besluttede den 1. juli 1988 under henvisning til EØF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for miljø-, sundheds- og forbruger-spørgsmål, som udpegede Alma Williams til ordfører og Frederico Riera-Marsa og Michel Saïu til medordførere. Sektionen vedtog sin udtalelse den 4. oktober 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 259. plenarforsamling, enstemmigt den 27. oktober 1988 følgende udtalelse.

1. Generelle bemærkninger

Alle de emulgatorer og stabilisatorer, som omfattes af det foreliggende forslag, findes i øjeblikket i bilag II til direktiv 74/329/EØF. Det betyder, at medlemsstaterne kan tillade brugen deraf, men ikke behøver at gøre det. Kun nogle af medlemsstaterne tillader brug af alle disse stoffer på nuværende tidspunkt. Disse forskelle skyldes forhold fra før EF's oprettelse. De går også tilbage til tiden før mange af de sikkerhedstests, som nu gennemføres.

På baggrund af resultaterne af sikkerhedstestene fra en årelang periode foreslår Kommissionen at overføre disse produkter til bilag I og at tillade dem generelt i hele EF. Dette blev foreslået allerede i 1984 og generelt godkendt af Det økonomiske og sociale Udvalg og Europa-Parlamentet. Imidlertid er Rådet veget udenom, og dette nye forslag er derfor blevet nødvendigt. Det tager også hensyn til de sikkerhedstests, som er udført siden 1984.

ØSU støtter Kommissionens forslag om at overføre de berørte stoffer fra bilag II (midlertidig liste) til bilag I (permanent liste), således at bilag II udgår; iværksættelsesdatoen foreslås sat til 1. januar 1989.

ØSU bemærker imidlertid, at Kommissionen i rette tid vil fremsætte et mere omfattende forslag om vilkårene for brug af disse og andre stoffer, og at dette vil være af betydning for gennemførelsen af det indre marked ved udgangen af 1992.

2. Traganth — E413

2.1. Traganth stammer fra en busk, som vokser i Iran og Tyrkiet. Stoffet er overmåde modstandsdygtigt mod syre og bruges i salatdressing og majonæse. Det giver desuden en meget tyk pasta, og er derfor nyttigt til melvarer.

2.2. Både Det fælles Ekspertudvalg om tilsætningsstoffer til fødevarer under Verdenssundhedsorganisationen (WHO) og under De forenede Nationers Levnedsmiddel- og Landbrugsorganisation (FAO)(JECFA) og Den videnskabelige Komité for levnedsmidler (SCF) har evalueret stoffet og har opgivet en ikke-specificeret (dvs. ubegrænset) acceptabel daglig indtagelse (ADI).

2.3. ØSU har godkendt Kommissionens nu forelagte forslag.

3. Karayagummi — E416

3.1. Karayagummi stammer fra en plante, som hovedsagelig vokser i Indien. Stoffet bruges især som fortykningsmiddel i lægemidler, men finder også specialanvendelse i en række fødevarer.

3.2. SCF opgav for nylig en ADI på 0-12,5 mg/kg legemsvægt, mens JECFA opgav en ikke-specificeret ADI. Årsagen til denne forskel ligger i, at JECFA var i stand til at medtage nogle nys gennemførte indiske sikkerhedsundersøgelser i sin bedømmelse.

3.3. ØSU fastholder sit tidligere fremsatte synspunkt⁽¹⁾ og godkender Kommissionens forslag, dvs. at der efter yderligere forskning i SCF kan gives en mere omfattende tilladelse til dette stof, og at det kan overføres fra bilag II til bilag I.

4. Polysorbater — E432 til E436

4.1. Der er her tale om en gruppe af estere, som er lavet af polyoxyetylen og fedtsyrer. Det er yderst effektive emulgatorer til olie i vand. De nøjagtige egenskaber

⁽¹⁾ EFT nr. C 248 af 17. 9. 1984, s. 28 og 29.

afhænger af fedtsyreandelen, hvilket gør det muligt at afpasse de lipofile egenskaber nøje efter det levnedsmiddelprodukt, som fremstilles.

4.2. JECFA har vurderet polysorbater til 0-25 mg/kg legemsvægt og SCF til 10 mg/kg legemsvægt.

4.3. Det økonomiske og sociale Udvalg fastholder sin tidligere fremsatte udtalelse og godkender Kommissionens forslag, dvs. at det bemærkes, at SCF opfatter disse stoffer som egnede til optagelse i bilag I.

5. Termisk oxideret sojaolie

5.1. E479, som består af mono- og diglycerider af fedtsyrer reageret med sojaolie. Dette produkt bruges hovedsagelig for at forhindre margarine i at sprøjte ved stegning.

5.2. SCF har opgivet en ADI på 0-25 mg/kg legemsvægt. JECFA er indtil dato ikke blevet bedt om en vurdering.

Også angående dette stof kan ØSU støtte Kommissionens forslag.

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om:

- ændringen af forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 76/769/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser om begrænsning af markedsføring og anvendelse af visse farlige stoffer og præparater, og
- ændringen af forslag til Rådets direktiv om tilnærmelse af medlemsstaternes love eller ved administrative forskrifter om klassificering, emballering og mærkning af farlige præparater

(88/C 337/03)

Rådets for De europæiske Fællesskaber besluttede den 12. oktober 1987 under henvisning til EØF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for miljø-, sundheds- og forbrugerspørgsmål, som udpegede Enzo Beltrami til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 4. oktober 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 259. plenarforsamling, den 27. oktober 1988, enstemmigt følgende udtalelse.

ØSU tilslutter sig de målsætninger, Kommissionen søger realiseret, og kan derfor godkende forslagene.

Det ville imidlertid mene, at fremfor proceduren med det rådgivende udvalg, må proceduren med forskrifts-udvalget ⁽¹⁾ være den mest egnede, eftersom sidstnævnte

er valgt i alle de øvrige direktiver om farlige stoffer og præparater, nemlig i direktiv 73/173/EØF, 77/728/EØF, 78/631/EØF med senere ændringer samt i direktiv 79/831/EØF og 88/379/EØF.

Det kan ikke se nogen grund til at gå bort fra en fremgangsmåde, som man har haft gode erfaringer med i en årrække.

⁽¹⁾ Se Rådets afgørelse af 13. juli 1987 (EFT nr. L 197 af 17. 7. 1987, s. 33).

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om solvensnøgletal for kreditinstitutter⁽¹⁾

(88/C 337/04)

Rådet for De europæiske Fællesskaber besluttede den 11. maj 1988 under henvisning til EØF-traktatens artikel 57 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for industri, handel, håndværk og tjenesteydelser, som udpegede Jean Pardon til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 5. oktober 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 259. plenarforsamling, den 27. oktober 1988, enstemmigt følgende udtalelse.

ØSU godkender Kommissionens forslag under forbehold af følgende bemærkninger:

ØSU henstiller, at resultaterne af de beregninger, der for øjeblikket bliver foretaget, offentliggøres, førend det foreslåede nøgletal på 8 % vedtages endeligt.

1. Generelle bemærkninger

1.1. Parallelt med det andet samordnende bankdirektiv fremsætter Kommissionen et forslag til direktiv om solvensnøgletal for kreditinstitutter. Kommissionen mener, at det er nødvendigt med fælles regler for, hvilket forhold der skal være mellem på den ene side egenkapitalen og på den anden side de aktiver og ikke-balanceførte engagementer, hvis værdi fastsættes i forhold til risikoen. Et sådant regelsæt vil være en væsentlig forudsætning for den harmonisering, som er nødvendig, for at der kan ske en gensidig anerkendelse af de tilladelser, som de nationale myndigheder udsteder.

1.2. For at det foreliggende direktiv kan gennemføres, kræves det, at der vedtages og gennemføres et direktiv indeholdende en definition på kreditinstitutters egenkapital⁽²⁾, eftersom egenkapitalen udgør tælleren i det foreslåede solvensnøgletal.

1.3. Således som ØSU understregede det i sin udtalelse af 29. september 1988, kan det andet direktiv om samordning af lovgivningen om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut kun gennemføres, hvis det foreliggende forslag til direktiv gennemføres samtidig med direktivet om egenkapital og Fællesskabets regler om tilsyn med de store risici samt sikkerhed for indskud.

1.4. Det foreslåede nøgletal er udtryk for hvert kreditinstituts egenkapital som en procent af den risikojusterede værdi af dets aktiver og ikke-balanceførte engagementer.

Kommissionen gør opmærksom på, at denne risikovægtningstype er blevet udviklet over en årrække i forbindelse med arbejde for Det rådgivende Udvalg for banklovgivning, som blev nedsat i henhold til det første direktiv om samordning af banklovgivningen af 1977.

1.5. Kommissionen har ret, når den bemærker, at måling og hensyntagen til rente- og valutakursrisici samt andre markedsrisici er af stor betydning for tilsynet med kreditinstitutter (betragtning nr. 7). Følgelig meddeler Kommissionen, at den vil foretage yderligere undersøgelser af de tilgængelige tekniske metoder, samt at den vil fremsætte passende forslag til yderligere harmonisering af tilsynsbestemmelserne vedrørende nævnte risici.

ØSU bemærkede i sin udtalelse af 29. september 1988 om forslag til direktiv om samordning af lovgivningen om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut, at der, hvad angår de tilsynsbeføjelser, som de kompetente myndigheder i værtslandet havde med hensyn til markedsrisici, var tale om en meget vigtig undtagelse fra princippet om, at hjemlandets kompetente myndighed skal føre tilsyn med filialer, samt at der herigennem blev rokket ved direktivets indre sammenhæng (punkt 2.10.3).

ØSU mente, at det ville have været ønskværdigt, om det allerede nu blev planlagt, at solvensnøgletallet også skulle omfatte markedsrisici.

ØSU kan kun gentage sin holdning på dette punkt og opfordrer Kommissionen til så hurtigt som muligt at udarbejde nogle forslag om dette emne.

1.6. Som eksempel på, hvor vigtigt det er for banksektoren, at der fastlægges nogle regler for egenkapital, kan det nævnes, at mulighederne for en harmonisering i en årrække er blevet undersøgt i Basel i et udvalg under forsæde af direktørerne for centralbankerne i 10-lande-gruppen. Kommissionen har taget meget aktivt del i dette arbejde; ØSU har noteret sig, at de løsninger, der blev truffet beslutning om i Basel i juli 1988, ligger tæt op ad de løsninger, som foreslås i det foreliggende direktiv.

⁽¹⁾ EFT nr. C 135 af 25. 5. 1988, s. 4.

⁽²⁾ EFT nr. C 243 af 27. 9. 1986, s. 4. Der blev den 15. januar 1988 foretaget ændringer i forslaget, som nu er til behandling i Ministerrådet.

ØSU så gerne, at der herskede konvergens mellem de løsninger, som på den ene side Kommissionen og på den anden side centralbankernes direktører har valgt. Dette er først og fremmest ønskværdigt for at lette kreditinstitutterne i deres arbejde, men lige så meget for at undgå, at Fællesskabets banker bliver stillet dårligt i forhold til deres konkurrenter fra andre lande, f.eks. amerikanske og japanske.

Imidlertid vil den større overensstemmelse mellem de forskellige bankkonti, som bliver et resultat af gennemførelsen af direktiv nr. 86/635/EØF af 8. december 1986 (EFT nr. L 372 af 31. december 1986), gøre det muligt af foretage visse tilpasninger, især med hensyn til egenkapital, ved f.eks. at tillade en passende behandling af reevalueringsreserver samt af hensættelser til generelle risici.

ØSU ønsker helt konkret, at der er tilstrækkelig overensstemmelse i de to tekstters ordlyd, således at man så vidt muligt undgår forskellige udlægninger.

2. Særlige bemærkninger

2.1. *Ad artikel 1 — Anvendelsesområde og definitioner*

I sin udtalelse af 29. september 1988 om forslag til Rådets andet direktiv om samordningen af lovgivningen om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut bemærkede ØSU, at der af hensyn til beskyttelsen af sparernes og forbrugernes interesser og ud fra ønsket om at bevare lige konkurrencevilkår burde udformes en bredere definition på et kreditinstitut end den, der er indeholdt i det første direktiv 77/780/EØF.

ØSU mener derfor, at dets udtalelse bør følges, hvorfor artikel 1, stk. 1, bør ændres.

2.2. *Ad artikel 2 — Indenlandske og udenlandske kreditinstitutter*

Denne skelnen spiller en stor rolle i vægtningen af de risici, der omtales i artikel 6. Men af de definitioner, der er opstillet i denne artikel, følger imidlertid, at der for regeringer og kreditinstitutter (i tilfælde af lån, der strækker sig over mere end et år, samt garantier) fra lande, hvis kreditværdighed er i top (Amerikas Forenede Stater, Canada, Schweiz og Japan for blot at nævne nogle enkelte), gælder en risikovægtningskoefficient på 5 i forhold til den gældende risikovægtning for Fællesskabets institutioner. En sådan situation ville generelt være til stor skade for transaktionerne på det internationale kapitalmarked; det ville især gå ud over de afdelinger af Fællesskabets institutter, som ligger i de store finanscentre uden for Fællesskabet.

Det er således nødvendigt, at samtlige lande af Organisationen for økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD) stilles lige med EF's medlemsstater.

2.3. *Ad artikel 3 — Almindelige principper*

Nøgletallene bør beregnes på et konsolideret grundlag i overensstemmelse med direktiverne 83/350/EØF og 86/635/EØF.

Der bør imidlertid også beregnes ukonsoliderede nøgletal for samtlige kreditinstitutter.

Der er ingen tvivl om, at tilsyn på konsolideret grundlag svarer til den sammensatte struktur, der gør sig gældende i de store bankkoncerner. Men det bør undgås, at denne form for tilsyn bevirker, at moderselskaberne og de datterselskaber, hvori moderselskaberne besidder hele eller næsten hele kapitalen, samtidig underkastes tilsyn på et ukonsolideret grundlag.

For at kunne efterkomme dette krav vil det for flere koncerner være nødvendigt at foretage nogle tunge og i skattemæssig henseende bekostelige omstruktureringer, hvis virkning for en forbedring af den samlede solvens kun vanskeligt lader sig afgøre.

ØSU anbefaler derfor, at der kun føres tilsyn på et ukonsolideret grundlag med de datterselskaber, hvoraf moderselskabet ejer under 90 % af kapitalen.

Dette synes også at være grunden til, at der i forslaget til direktiv anføres følgende:

»Dog skal de kompetente myndigheder have diskretionær beføjelse til at kræve underkonsoliderede frem for ukonsoliderede nøgletal for datterselskaber af kreditinstitutter.«

Desuden så ØSU gerne, at man var lidt smidig med hensyn til efterprøvningen af nøgletallene og bl.a. kun stillede krav om efterprøvning én gang om året og ikke »mindst to gange om året«.

2.4. *Ad artikel 4 — Egenkapital: tælleren*

Eftersom der ikke foreligger nogen præcise oplysninger om, hvorledes de endelige bestemmelser vil blive udformet, kan ØSU ikke tage stilling på nuværende tidspunkt.

Direktivforslaget om kreditinstitutters egenkapital [Dok. KOM(86) 169 endelig udg.] har nemlig været udsat for gennemgribende ændringer.

Da tælleren har stor betydning for beregningen af solvensnøgletallet, forbeholder ØSU sig ret til at gennemgå den nye udgave af dokumentet og bl.a. undersøge, om den påkrævede og af ØSU ønskede konvergens mellem dette direktiv og Basel-løsningerne er sikret.

2.5. Artikel 6 — Risikovægtning

ØSU støtter generelt princippet om en risikovægtning og er indforstået med, at en sådan vægtning kun kan fastsættes på forhånd. Det skal ifølge ØSU imidlertid undgås, at der opstår en situation med store afvigelser, og der gøres i denne forbindelse endnu engang opmærksom på problemet med opdelingen mellem »indenlandsk« og »udenlandsk«.

ØSU ønsker ikke at gå i detaljer med et regelsæt, som nødvendigvis er meget kompliceret, og begrænser sig derfor til følgende bemærkninger:

- For så vidt realkreditlån angår, beklager ØSU, at de gunstige betingelser kun gælder for lån til fysiske personers privatboliger til eget brug; risikoen synes ikke at blive større, selvom der er tale om boliger til udlejning, hvilket i øvrigt ikke kan kontrolleres i realkreditlånets løbetid; desuden lader det sig kun vanskeligt forklare, at der gøres forskel mellem bygninger beregnet til erhvervsformål og bygninger beregnet til beboelse. Leje af bygninger burde således omfattes af reglerne for realkreditlångivning.
- For så vidt materielle aktiver angår, mener ØSU, at tilstedeværelsen af disse som regel udgør en garanti for indskyderne, hvilket berettiger til en nul-vægtning for disse aktiver. På denne måde kunne det også undgås, at der gøres forskel, alt efter hvordan disse aktiver er blevet erhvervet, for hvis man f.eks. forestiller sig, at aktiverne overlades til tredjemand i en *lease-back*-ordning, tages de ikke med i beregningen af nøgletallet.

ØSU ser gerne, at der med hensyn til bankregnskaber hersker overensstemmelse mellem henstillingen fra centralbankdirektørudvalget i Basel og direktivet om bankers regnskaber, for så vidt angår metoden til opgørelse af aktiver i funktion af deres løbetid.

2.6. Ad artikel 7 — Myndigheder

Ifølge ØSU risikerer udtrykket »myndigheder« at blive udlagt forskelligt, f.eks. som følge af den offentlige sektors forskellige organer og disses status, som sandsynligvis ikke stemmer overens med den definition af »myndigheder«, som gives i direktivets artikel 7.

Desuden kan det frygtes, at artikel 7 vil foranledige visse medlemsstater til at fremme gældsætningen blandt de regionale og lokale myndigheder, som er direkte underlagt staten.

Dette er så meget mere sandsynligt, som de lån og ikke-balanceførte aktiver, som udtrykkeligt garanteres af en lokal eller regional myndighed, falder inden for den samme vægtningskategori som lån, der gives til disse lokale og regionale myndigheder.

Dette system forudsætter en gensidig anerkendelse af den vægtning, som de enkelte medlemsstaters tilsynsmyndigheder har fundet passende at bruge i forbindelse med deres egne lokale og regionale myndigheder. Der burde indføres en procedure, som bevirkede, at der blev sat spørgsmålstejn ved medlemsstaternes ret til at fastsætte vægtningen.

2.7. Ad artikel 8 — Tekniske ændringer

Kommissionen har ifølge den beskrevne procedure beføjelse til at foretage »tekniske ændringer« i det direktiv, der er under udarbejdelse.

Disse »tekniske ændringer« er opført på en liste:

- det i artikel 9 fastsatte minimumsnøgletal,
- vægtene og aktivposterne i artikel 6,
- listen over og klassificeringen af ikke-balanceførte poster i bilag 2 og 4 og deres behandling ved beregningen af nøgletallet således som beskrevet i artikel 5 og bilag 1 og 3,
- tredjelande kan få tillagt de samme vægte, som gælder for indenlandske centralregeringer, -centralbanker og -kreditinstitutter, hvis risiciene anses for at være tilsvarende, især i tilfælde af kreditinstitutter som følge af arrangementer, der er aftalt i international sammenhæng,
- 50 % -vægtningen for lån sikret med pant i fast ejendom kan udstrækkes til også at omfatte køb af ejendom i udlandet.

Det er ifølge ØSU nødvendigt, at de ofte tekniske bestemmelser i dette direktiv hurtigt kan ændres, således at de stemmer overens med udviklingen i de økonomiske konjunkturer og de vilkår, der er afgørende for operationerne på de finansielle markeder. ØSU er derfor af den opfattelse, at de planlagte procedurer eventuelt bør lempes, samt at deres anvendelsesområder bør fastlægges mindre restriktivt. Det udvalg, som omtales i artikel 8, stk. 3, bør sammensættes af personer, der udfører banktilsyn i deres respektive hjemlande.

2.8. Ad artikel 9

De kompetente myndigheder har mulighed for at fastsætte nøgletal, der er højere end 8 %, hvis de finder dette nødvendigt.

ØSU henviser i denne forbindelse til punkt 1.6.2 i sin

udtalelse af 29. september 1988 om forslag til Rådets andet direktiv om samordning af lovgivningen om ad-

gang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut og om ændring af direktiv 77/780/EØF.

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets femte direktiv om sommertid⁽¹⁾

(88/C 337/05)

Rådet for De europæiske Fællesskaber besluttede den 2. august 1988 under henvisning til EØF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til sektionen for transport og kommunikation, som udpegede Wolfgang Haas til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelsen den 12. oktober 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 259. plenarforsamling (mødet den 27. oktober 1988) enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Ministerrådet har tidligere udstedt fire direktiver vedrørende sommertid. Senest fastlagde det den 22. december 1987 sommertiden for året 1989 således, at denne i hele Fællesskabet begynder den 26. marts 1989 kl. 1.00 nat og — med undtagelse af Irland og Det forenede Kongerige — slutter den 24. september 1989 kl. 1.00 nat; i Irland og Det forenede Kongerige slutter den først den 29. oktober 1989 kl. 1.00 nat.

1.2. ØSU har i alle sine udtalelser — senest udtalelsen af 16. november 1987 — opfordret til harmonisering af sommertidens begyndelse og afslutning i hele Fællesskabet.

1.3. Nu forelægger Kommissionen et nyt forslag, der for årene 1990, 1991 og 1992 indebærer fortsættelse af *status quo*, dvs. forskellig afslutning på sommertiden i henholdsvis Fællesskabets kontinentale del og i Irland og Det forenede Kongerige, idet sidstnævnte lande dog får mulighed for at slutte sig til den for de øvrige lande gældende ordning inden 1992.

2. Generelle bemærkninger

I tilknytning til sine tidligere udtalelser udtrykker ØSU sin tilfredshed med, at man også hos Kommissionen kan spore en tendens til at lægge vægt på den målsætning, som det stedse har fremhævet, nemlig at få indført samme begyndelse og samme afslutning på sommertiden i hele Fællesskabet.

⁽¹⁾ EFT nr. C 201 af 2. 8. 1988, s. 5.

Imidlertid er det ØSU's opfattelse, at diskussionen om sommertid ikke bør sammenkædes med spørgsmålet om ændring af normaltiden i nogle medlemsstater — *in casu* Det forenede Kongerige og Irland — ikke mindst fordi man endnu ikke kender resultatet af konsultationerne i de pågældende lande. Desuden er problemet så komplekst og forskellene mellem medlemsstaterne og inden for de enkelte medlemsstater så store, at Kommissionens undersøgelse af sommertidens virkninger ikke kan forventes at føre til entydige resultater, der har samme gyldighed for alle medlemsstaters vedkommende.

Derimod er det givet, at man med en fælles afslutning på sommertiden i hele Fællesskabet ville undgå omfattende — til dels også bekostelige — problemer, som både rejsende, transportvirksomheder og andre erhvervssektorer påføres, fordi omstillingen ved sommertidens afslutning sker på forskellige tidspunkter.

ØSU henstiller derfor kraftigt, at der snarest indføres fælles afslutning på sommertiden, ligesom begyndelsen allerede er fælles.

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets beslutning om vedtagelse af et særprogram for spredning og udnyttelse af resultater af videnskabelig og teknologisk forskning, 1988-1992

(88/C 337/06)

Rådet for De europæiske Fællesskaber besluttede den 16. juni 1988 under henvisning til EØF-traktatens artikel 130 Q, at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for energi, kernekraft og forskning, som udpegede João Proença til ordfører. Sektionen vedtog efter ordførerens mundtlige beretning sin udtalelse den 7. oktober 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 259. plenarforsamling den 27. oktober 1988 enstemmigt følgende udtalelse.

1. Introduktion

1.1. Kommissionens meddelelse og forslag til beslutning hører ind under aktionslinje 8.4 i rammeprogrammet for Fællesskabets aktioner inden for forskning og teknologisk udvikling (FTU), 1987-1991.

Programmet omfatter to underprogrammer, som svarer til to af de tre forskningsaktivitetsområder, der henhører under denne aktionslinje:

- spredning og udnyttelse af resultaterne af Fællesskabets FTU-programmer,
- datakommunikationsnet.

Det tredje aktivitetsområde vedrører udviklingen af datasystemer til oversættelse og indebærer en videreførelse af EUROTRA-programmet, der blev vedtaget i slutningen af 1982.

1.2. Underprogram I tager sigte på spredning af information om Fællesskabets FTU-programmer og en effektiv udnyttelse af resultaterne heraf med henblik på at styrke det videnskabelige og teknologiske grundlag for den europæiske industri. Programmet består konkret af fem aktioner:

- viderebringelse af information om FTU-programmer,
- identifikation, karakterisering og screening af resultater,

- retlig beskyttelse af resultaterne,
- spredning af resultater, og
- udnyttelse af resultater.

1.3. Underprogram II tager sigte på at forbedre effektiviteten i spredningen af forsknings- og udviklingsaktiviteterne i hele EF gennem etableringen af en fælles kommunikationsinfrastruktur mellem datakommunikationsnet og omfatter tre aktioner:

- hjælp til at drive RARE-sammenslutningen,
- deltagelse i EUREKA COSINE-projektet,
- udarbejdelse af fortroligheds- og integritetskrav, for så vidt angår Fællesskabets FTU-oplysninger.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU konstaterer med tilfredshed, at der nu foreligger et konkret program, som imødekommer et synspunkt i ØSU's udtalelse om »rammeprogrammet«⁽¹⁾, hvori det hedder:

»Det er et stort minus for Fællesskabets konkurrenceevne, at resultaterne af FTU kun langsomt og på en ineffektiv måde omsættes til kommercielle produkter. Fællesskabet bør tilstræbe at reducere det tidsrum, der går inden forskningsresultaterne omsættes i praktiske anvendelser.«

2.2. ØSU godkender programmets målsætninger, uden at det dog kan se bort fra behovet for en afklaring af visse spørgsmål, som det rejser; dette gælder især selve programforløbet.

2.3. Efter ØSU's mening skal programmet bidrage direkte og effektivt til at:

- øge de økonomiske og sociale virkninger af rammeprogrammet og andre fælles FTU-aktioner,
- støtte en FTU-strategi, som er koordineret på EF-plan,
- styrke den indre samhørighed især gennem støtte til Fællesskabets mindre udviklede regioner,
- styrke små og mellemstore virksomheders (SMV) teknologiske grundlag i EF.

Selv om disse målsætninger er nævnt både i afsnittet om baggrunden og i begrundelsen for programmet, bør Kommissionen foretage en nærmere undersøgelse heraf, således at de ændres til konkrete mål, der skal nås.

2.4. ØSU håber, at det lykkes Kommissionen at opvise høj effektivitet i gennemførelsen af programmet, således at dets virkninger slår igennem inden for hele EF's område, ikke kun geografisk, men ligeledes hvad angår de forskellige potentielt interesserede økonomiske og sociale beslutningstagere.

2.5. Den primære opgave i rammeprogrammet er støtten til den prækonkurrencemæssige forskning på specifikke højteknologiske områder, hvor den internationale konkurrence er mest markant.

Udnyttelsen af forskningsresultaterne — en proces, der vil sætte skub i resultaternes omsætning til kommercielle anvendelser — kræver, at dette program afvikles i snæver overensstemmelse med de øvrige programmer, der indvirker på udviklingen af Fællesskabets teknologiske grundlag.

2.6. Da den samlede EF-finansierede forskning repræsenterer 2-3% af den forskning, der drives i medlemsstaterne, er det ØSU's opfattelse, at dette program bør tilvejebringe forudsætningerne for en fremtidig koordineret EF-indsats for at omsætte FTU-resultaterne til praktiske anvendelser, især gennem et snævert samarbejde med nationale organer for praktisk udnyttelse af resultaterne af forskningen, samt via andre organer, som på lokalt, regionalt eller nationalt plan arbejder på dette område.

2.7. Den aktuelle spredning af FTU-programmer er ret begrænset; der er en meget markant mangel på kendskab fra virksomhedernes, især fra SMV's side, samt fra forskernes og offentlighedens side til de muligheder, der ligger i disse programmer, samt til, hvorledes man deltager i dem.

Erfaringerne fra visse EF-lande, som har iværksat særlige foranstaltninger til spredning af oplysninger om og støtte til deltagelse i disse programmer (f.eks. Danmark og Irland) viser, hvilke muligheder der ligger i at udvide deltagerkredsen.

Udbredelsen af kendskabet til disse programmer bør ske i tæt samarbejde med medlemsstaterne og erhvervslivets og samfundets organisationer samt specielt med de regionale institutioner og organisationer.

2.8. ØSU har i flere udtalelser givet udtryk for, at det lægger stor vægt på, at de aktioner, der skal udvikles på FTU-området, direkte begunstiger og styrker SMV i EF.

Disse synspunkter kom til udtryk i informationsrapporten om »betydningen af teknologisk forskning og udvikling for små og mellemstore virksomheder« hvori der blev fremsat konkrete henstillinger med henblik på teknologisk fremme til vagt for EF's SMV.

⁽¹⁾ EFT nr. C 333 af 29. 12. 1986.

Man bør være særlig opmærksom på problemerne omkring SMV's adgang til resultaterne af EF-forskningen og til den kommercielle udnyttelse heraf. I ØSU's udtalelse om rammeprogrammet ⁽¹⁾, hedder det således bl.a.:

»Der bør forskes i, hvorledes forskningsresultater, som allerede foreligger på databaser, kan gøres lettere tilgængelige for SMV.

Der bør også forskes i SMV's behov, hvis de skal have fuld del i udnyttelsen af resultaterne af den FTU, der gennemføres i EF-regi.«

Da de store virksomheder generelt følger med i EF's FTU-programmer, mener ØSU, at der i dette program bør tages specielt hensyn til SMV.

2.9. ØSU understreger, at man bør undgå, at der udvikler sig et »to-hastigheds-Europa«. Derfor bør der lægges særlig vægt på skabelsen af et solidt og konkurrencedygtigt teknologisk grundlag i de mindre udviklede regioner.

ØSU er klar over, at STRIDE-programmet specielt skal tage sigte herpå.

ØSU mener, uden i øvrigt på nogen måde at ville foregribe STRIDE-programmet, at det bør undersøges, hvorledes man mest hensigtsmæssigt formidler kendskabet til EF-programmernes målsætninger og muligheder videre til i de mindre udviklede regioner, således at bevidstheden omkring EF's FTU-programmer og de pågældende virksomheders muligheder for at nyde godt af disse programmer øges.

2.10. De foreslåede bevillinger på 38 millioner ECU forekommer rimelige, idet de dog kan tages op til revision på baggrund af de erfaringer, der indhøstes de to første år, og i lyset af gennemførelsesrapporten og forslag fra Kommissionen.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Artikel 1

Ikrafttrædelsesdatoen for dette program, den 1. juli 1988, er overskredet, og bør derfor revideres.

3.2. Artikel 2 - Underprogram I

Spredning af information og resultater

3.2.1. Den måde, hvorpå underprogram I defineres, forekommer temmeligt restriktiv og indbefatter ikke den i bilag I omtalte aktion 1.1. Programmets titels er nemlig »spredning og udnyttelse af resultaterne af EF's FTU-aktiviteter«. Det drejer sig altså ikke blot om resultaterne, men om spredningen af kendskabet til selve programmerne.

På den baggrund burde titelen på underprogram I være »Spredning af kendskabet til EF's FTU-programmer og -projekter og af resultaterne af EF's FTU -aktioner«.

Der er afgørende vigtigt, at denne aktion gennemføres, og at den fører til oprettelsen af et informationsnetværk, i hvis opbygning lokale repræsentanter deltager, idet disse på selektiv og målrettet måde videreformidler de oplysninger, der skal spredes.

3.2.2. ØSU finder det passende, at der oprettes en database, som skal systematisere oplysningerne vedrørende programmerne, deres gennemførelse og resultater under iagttagelse af datasikkerhedsforanstaltninger, som følger af eventuelle fortrolighedskrav fra virksomhedernes eller andre deltageres side.

Identifikation, karakterisering og screening af resultater, samt deres retlige beskyttelse

3.2.3. ØSU mener med hensyn til aktion 1.2 og 1.3 i bilag 1, at Kommissionens aktion bør opfattes som supplerende i forhold til kontrahenternes forpligtelser, for så vidt angår EF-finansieret forskning.

3.2.4. ØSU henleder Kommissionens opmærksomhed på, at der bør træffes egnede forholdsregler for at undgå, at arbejder, der har ført til interessante resultater, pålægges embargo fra forskernes eller de respektive institutioners side, da noget sådant vil indebære, at resultaterne ikke straks kan udnyttes kommercielt eller, at udnyttelsen ikke sker i medlemslandene, hvilket vil være i modstrid med EF's interesser.

3.2.5. ØSU finder det derudover væsentligt at afklare og sikre ejendomsretten til videnskabeligt arbejde. Der tænkes her både på de forskere, der er involveret i programmerne, og på de pågældende virksomheder eller institutioner.

På EF's område bør der findes regler, der beskytter og motiverer de videnskabelige medarbejdere, da dette vil fremme den kommercielle udnyttelse af resultaterne.

Udnyttelse af resultaterne

3.2.6. Udnyttelsen af resultaterne er den mest hensigtsmæssige aktion i hele programmet, og den konkrete vurdering heraf vil kræve et forudgående kendskab til den forordning, der skal styre gennemførelsen af denne aktion.

ØSU finder, at en sådan forordning klart bør sikre lige muligheder for alle økonomiske aktører i EF, især via:

- overdragelse af udnyttelsesrettigheder via licitationer,
- forudgående kendskab til de udvælgelseskriterier, der anvendes over for de forskellige interesserede virksomheder.

⁽¹⁾ EFT nr. C 333 af 29. 12. 1986.

3.2.7. ØSU mener, at EF-finansiering, uanset form, ikke generelt bør ydes uden krav om tilbagebetaling. I tilfælde hvor den kommercielle udnyttelse er en succes, bør der ske fuld tilbagebetaling i rater, der fastsættes som en procentdel af omsætningen af det finansierede produkt/den finansierede proces.

3.2.8. ØSU finder, at det i forbindelse med støtte til prototyper, pilot- eller demonstrationsprojekter ikke nødvendigvis bør være et krav, at der deltager partnere fra mindst to medlemsstater. Dette krav bør snarere indgå som udvælgelseskriterium.

3.2.9. Med hensyn til udnyttelsen af resultaterne, bør Kommissionen vurdere virkningen på virksomhedernes konkurrenceevne og de økonomiske og sociale konsekvenser.

3.3. Artikel 2 - Underprogram II

ØSU stiller sig alt i alt positivt til gennemførelsen af underprogram II, idet det kan bidrage til udviklingen af de fælles FTU-programmer. ØSU finder dog, at det bør præciseres, i hvilket omfang EF deltager i finansieringen af RARE-sammenslutningen og EUREKA/COSINE-projektet samt i hvilket omfang de forskellige medlemsstater tager direkte del.

3.4. Artikel 3

Da ØSU ikke ved, om de pågældende opgaver ikke vil blive af mere varig karakter, ser det sig ikke i stand til at udtale sig om personalenormeringen, som foreslås fastsat til 20 midlertidigt ansatte.

Med henblik på spredningen af resultaterne, især til de mindre udviklede regioner, mener ØSU, at man bør undersøge muligheden af at placere et antal ansatte i medlemsstaterne eller knytte dem direkte til lokale programmer, som f.eks. de integrerede middelhavsprogrammer (IMP).

3.5. Artikel 7

3.5.1. Artikel 7 fastslår, at Kommissionen skal tage programmet op til revision efter to år samt aflægge beretning — forsynet med eventuelle forslag — til Rådet og Europa-Parlamentet, men derimod ikke til Det økonomiske og sociale Udvalg.

ØSU beklager denne udeladelse, og anmoder på ny om, at Det økonomiske og sociale Udvalg medtages.

3.5.2. Det samme gælder den endelige beretning om evaluering af de opnåede resultater (artikel 7, stk. 2).

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om:

- forslaget til Rådets forordning om ændring af forordning (EØF) nr. 804/68 om den fælles markedsordning for mælk og mejeriprodukter,
- forslaget til Rådets forordning om ændring af forordning (EØF) nr. 857/84 om almindelige regler for anvendelsen af den i artikel 5 c i forordning (EØF) nr. 804/68 omhandlede afgift på mælk og mejeriprodukter,
- forslaget til Rådets forordning om ændring af forordning (EØF) nr. 2237/88 om fastsættelse for perioden 1. april 1988 til 31. marts 1989 af fællesskabsreserven i forbindelse med anvendelsen af den i artikel 5 c i forordning (EØF) nr. 804/68 omhandlede afgift på mælk og mejeriprodukter,
- forslaget til Rådets forordning om fastsættelse af interventionsprisen for smør fra den 1. ... 1988, og
- forslaget til Rådets forordning om ændring af forordning (EØF) nr. 1079/77 om en medansvarsafgift og om foranstaltninger til udvidelse af markederne for mælk og mejeriprodukter

(88/C 337/07)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 23. september 1988 under henvisning til EØF-traktatens artikel 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om den ovennævnte emner.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for landbrug og fiskeri, som udpegede Walter Luchetti til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 6. oktober 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 259. plenarforsamling, mødet den 27. oktober 1988, enstemmigt følgende udtalelse.

1. ØSU noterer sig baggrunden for Kommissionens fremlæggelse af forslagene og bemærker, at de har til formål at efterleve Domstolens dom af 28. april 1988, hvorefter producenter, der har fået udbetalt præmie for ikke-markedsføring i overensstemmelse med forordning (EØF) nr. 1078/77 og følgelig ikke har leveret mælk i det referenceår, der benyttes af den pågældende medlemsstat, omfattes af forordning (EØF) nr. 857/84.

1.1. Disse forslag ligger i øvrigt på linje med den hidtil førte politik i sektoren for mælk og mejeriprodukter.

2. ØSU udtrykker nok forståelse for årsagerne til, at Kommissionen opfatter forslagene som indbyrdes forbundne, og at de dermed kræver en samlet afgørelse, men tvivler på det rimelige i at nedsætte interventionsprisen for smør med 2 % fra 1. oktober 1988 til gengæld for forhøjelsen af EF-reserven med 500 000 tons med den deraf følgende udgiftsstigning på cirka 93 millioner ECU.

2.1. Det er næppe berettiget at vælge udgifter, som beror på en vurderingsfejl i Kommissionen, over på producenterne, og det ovenikøbet efter produktionsårets begyndelse.

2.2. I samme forbindelse kan der henvises til, at de Almindelige Overenskomst om told og udenrigshandels (GATT) internationale mindstepriser for mejeriprodukter netop er blevet forhøjet — som følge af en bedre markedsituation med besparelser i EF-restitutionerne til følge.

2.3. Endvidere skulle den forbedrede situation for EF-budgetter (Den europæiske Udviklings- og Garantifond for landbrug, FEOGA) overflødiggøre de foreslåede, kompenserende besparelser.

2.4. ØSU henstiller derfor til Kommissionen at overveje andre foranstaltninger, som ikke går ud over EF's producenter.

3. Afslutningsvis henleder ØSU Kommissionens opmærksomhed på faren for betydelige administrative og juridiske problemer i kølvandet på det af Kommissionen fastsatte kriterium om, at de såkaldte »SLOM«-producenter ⁽¹⁾ til medlemsstaternes kompetente myndigheder skal have indgivet en ansøgning om tildeling af en referencemængde i perioden fra den 31. marts 1984 til

⁽¹⁾ Oversættelsens bemærkning: Sammensætning af forbogstaverne af den nederlandske benævnelse *Slacht- en omschakelingspremie*.

den 31. juli 1988, og have fået denne ansøgning afvist. I mange medlemsstater tilråder de kompetente myn-

digheder nemlig producenterne ikke at indgive en sådan ansøgning.

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets forordning om ændring af forordning (EØF) nr. 1360/78 om producentsammenslutninger og foreninger af sådanne

(88/C 337/08)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 5. oktober 1988 under henvisning til EØF-traktatens artikel 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for landbrug og fiskeri, som udpegede Joseph Rea til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 6. oktober 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 259. plenarforsamling (mødet den 27. oktober 1988) enstemmigt følgende udtalelse.

Det økonomiske og sociale Udvalg tilslutter sig Kommissionens forslag, idet det fremsætter følgende bemærkninger:

Landbruget er af stor økonomisk betydning i Irland, idet det tegner sig for 11 % af bruttonationalproduktet (BNP), 16 % af den samlede beskæftigelse og 27 % af den samlede eksport.

Irsk landbrug er imidlertid overvejende baseret på landbrugsprodukter, der betragtes som overskudsprodukter i EF og er underkastet en stram prispolitik og stabilisatorordninger (mælk, oksekød og korn tegner sig for 72 % af landbrugets bruttoproduktion).

Ud over den faldende markedsstøtte lider irsk landbrug også under strukturelle svagheder, herunder den store afstand til de vigtigste europæiske markedscentre, bedriftenes ringe størrelse og en udpræget sæsonbetonethed i produktionen.

Det er også til ulempe for producenterne, at der er sket en koncentration af leverandører af landbrugets rå- og hjælpestoffer og opkøbere af landbrugsprodukter.

Ved at bringe Irland ind under anvendelsesområdet for forordning (EØF) nr. 1360/78 opnås følgende:

— landbrugerne får mulighed for at nyde godt af stor-driftsfordele i forbindelse med indkøb af rå- og hjælpestoffer og afsætning af produkter,

— der bidrages til en mere omkostningseffektiv spredning af konsulent- og forskningsinformationer,

— landbrugerne hjælpes til at blive mere bevidste om ændringer i forbrugsmønstret og sættes i stand til at levere produkter af højere kvalitet, som opfylder forbrugernes krav,

— producenterne sættes i stand til at organisere markedsføringen mere effektivt, således at sæsonudsvingene begrænses og afkastet forbedres,

— kornproducenterne får mulighed for at foretage oplagring på bedriften og gøres mindre afhængige af markedssituationen på høsttidspunktet (70 % af kornet sælges direkte fra bedrifterne på høsttidspunktet),

— kartoffelproducenterne, som lider store tab på grund af prisfluktuationer og koncentration i detailsektoren, kan få rådighed over lagerfaciliteter og nyde godt af en bedre markedsorganisation på lokalt plan.

ØSU udtrykker tilfredshed med forslaget, men beklager, at det ikke er blevet udvidet til også at omfatte svinekøds- samt fjerkræ- og ægproduktion, idet der også

inden for disse to sektorer er blevet udtrykt interesse for oprettelsen af producentsammenslutninger.

ØSU opfordrer Kommissionen til at ændre sit forslag, så disse sektorer kommer med.

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om situationen på markedet for sild

(88/C 337/09)

Det økonomiske og sociale Udvalg besluttede den 15. december 1987 i henhold til forretningsordenens artikel 20, stk. 4, at fremsætte udtalelse om situationen på markedet for sild og situationen på Fællesskabets marked for sardin.

Det økonomiske og sociale Udvalg besluttede den 29. september 1988 at opsplitte dokumentet i to dele og at udarbejde to separate udtalelser.

Det forberedende arbejde vedrørende situationen på markedet for sild henvises til ØSU's sektion for landbrug og fiskeri, som udpegede Colin A. Hancock til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 6. oktober 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 259. plenarforsamling (mødet den 27. oktober 1988) enstemmigt følgende udtalelse.

1. Den nuværende situation på markedet og indledende bemærkninger

Siden offentliggørelsen af Kommissionens rapport den 9. november 1987 har markedssituationen været i fortsat udvikling.

Danmark	115 550 tons	(30,9 % af EF's tilladte fangstmængder)
Det forenede Kongerige	107 460 tons	(21,4 % af EF's tilladte fangstmængder)
Nederlandene	88 350 tons	(17,6 % af EF's tilladte fangstmængder)
Tyskland	71 240 tons	(14,2 % af EF's tilladte fangstmængder)
Frankrig	37 670 tons	(7,5 % af EF's tilladte fangstmængder)
Irland	33 440 tons	(6,6 % af EF's tilladte fangstmængder)
Belgien	9 190 tons	(1,8 % af EF's tilladte fangstmængder).

Dette tal er omkring 47 000 tons lavere end i 1987, hvilket skyldes videnskabsmændenes nedadrettede prognoser over fiskebestandens udvikling. Prognoserne er dog ikke så alvorlige, at konklusionerne i Kommissionens dokument mister deres gyldighed. Det forventes, at lagrene i sidste instans vil kunne nå op på 800 000 tons eller mere årligt. Der opstår nu det spørgsmål, hvilke metoder der skal benyttes til at afsætte lagrene på rentabel vis.

1.1. De samlede tilladte fangstmængder (TAC) for EF-flåderne for 1988 blev sat til 502 900 tons [Rådets forordning (EØF) nr. 3977/87]⁽¹⁾ og blev fordelt på følgende måde:

1.2. Tilbagetagelsespriserne for 1988 blev nedsat med 9 % (der bortses fra justeringer af de grønne kurser). Det fremgår af den fjerde tabel i bilaget til Kommissionens rapport »udviklingen i priser på sild«, at der i 1986 forekom store udsving i gennemsnitspriserne i de forskellige medlemsstater.

⁽¹⁾ EFT nr. L 375 af 31. 12. 1987.

Der foreligger endnu ingen officielle EF-tal om priserne i de enkelte medlemsstater i 1987, men det ser ud til, at priserne har stabiliseret sig. Indtjeningen i Det forenede Kongerige (det vil i praksis sige Skotland) blev forbedret med 8 % pr. solgt ton, hvorimod der forekom mindre fald i Irland, Nederlandene og Danmark. Den gennemsnitlige EF-pris i 1987 var på 242,73 ECU pr. ton fersk sild.

Det skal påpeges, at henvisningen til gennemsnitspriser er noget vildledende, fordi der indgår flere forskellige markeder, som hver især har deres særlige prisniveau, særlige produktkrav og andre dertil knyttede problemer.

1.3. Det forlyder, at med de nuværende prisniveauer er det kun rentabelt at drive fiskeri med større fartøjer, dvs. fartøjer, som har kapacitet til at oplagre is eller afkølet havvand; følgen heraf er, at fiskerne ikke længere fisker sild, og at kvoterne ikke udnyttes fuldt ud. Henholder man sig til de foreløbige tal om kvoteudnyttelsen, skal denne påstand tages med et gram salt. De foreløbige tal viser følgende forhold mellem fangster og kvoter:

Belgien	0,4 %
Danmark	89,0 %
Frankrig	23,0 %
Irland	102,0 %
Nederlandene	101,0 %
Det forenede Kongerige	98,0 %
Tyskland	18,0 %.

Medens Belgien således i praksis er holdt op med at fange sild, og Frankrig tilsyneladende har reduceret sin aktivitet mærkbart, har tre lande brugt eller næsten brugt deres kvoter. Vesttyskland udgør et særtilfælde, fordi fiskehandlerne køber sild på de internationale markeder og EF-markederne som følge af deres forarbejdningsindustriens særlige behov. Den uheldige presseomtale af nematoder har sikkert også haft indflydelse på de vesttyske fiskeres fangstmængder. For Irlands og Det forenede Kongeriges vedkommende blev større

mængder leveret til *klondijking* (fabriksskibe, der opholder sig til havs i længere perioder). Det skal påpeges, at disse fabriksskibe stammer fra tredjelande, og at myndighederne har svært ved at holde deres aktiviteter under kontrol.

Leverancerne til *klondijking* var i 1986 følgende:

- Sovjetiske fartøjer 52 734 tons,
- Fartøjer af Den tyske demokratiske Republik: 12 297 tons,
- Polske fartøjer: 5 165 tons,
- Bulgarske fartøjer: 555 tons.

Forholdene i Det forenede Kongerige blev betydeligt bedre i 1987, idet fiskerne krævede højere priser og leverede ringere mængder. Dette var med til at mindske det fortsatte nedadrettede pres på EF-priserne.

1.4. Kommissionens rapport indeholder nogle velunderbyggede analyser, hvorimod dens konklusioner må vurderes knapt så positivt. Dette skyldes muligvis meningsforskelle på politisk plan. Selv om det ville have været bedre at opdele denne udtalelse i, på den ene side, de problemer, som kan behandles på kort sigt og, på den anden side, dem, der kræver en mere langsigtet indfaldsvinkel, vil udtalelsen af tydelighedshensyn omhandle punkterne i samme orden i Kommissionens dokument. Derefter følger en særskilt evaluering af nogle af de sociale aspekter i forbindelse med sildeindustrien.

2. Importkontrol

2.1. Importen går næsten udelukkende til forarbejdningsindustrien, hovedsagelig i Vesttyskland. I 1986 beløb importen sig til 108 743 tons, hvoraf 81 518 tons var fersk eller kølet, hel, hovedløs eller skåret. Resten, om end der ikke er fuldstændig balance i tallene, på 21 664 tons blev importeret frosset.

Hovedleverandørerne af fersk og kølet sild var følgende:

(39,6 %)	Sverige	32 284 tons	(94 % til Danmark)
(53,92 %)	Norge	43 954 tons	(67 % til Danmark, 22 % til Forbundsrepublikken Tyskland)
(3,4 %)	Færøerne	2 774 tons	(altsammen til Danmark)
(96,92 %)			

Hovedleverandørerne af frosset sild var følgende:

(49,32 %)	Norge	10 685 tons	(49 % til Tyskland, 25 % til Det forenede Kongerige, 10 % til Frankrig, 10 % til Nederlandene)
(23,79 %)	Island	5 155 tons	(41 % til Det forenede Kongerige, 34 % til Tyskland, 17 % til Frankrig)
(23,56 %)	Canada	5 105 tons	(78 % til Tyskland, 7 % til Nederlandene, 7 % til Det forenede Kongerige)
(96,67 %)			

I hver kategori tegner tre lande sig således for over 96 % af de samlede importmængder.

I 1987 faldt importen af fersk sild tilsyneladende til 72 440 tons. Hovedårsagen var en 50 %'s nedgang i importen fra Sverige. Sildeimporten fra Norge steg til 50 920 tons og udgør nu 70 % af den samlede import. Denne tilsyneladende nedgang havde kun ringe betydning for EF's fiskere, fordi importen fra Sverige består af en særlig sildeart, som ikke kan fås i EF, og som bruges til forarbejdning. Konkurrencen fra importen af norsk, fersk sild blev derfor større.

Tallene for frosset sild ændrede sig kun lidt, idet der var tale om en mindre stigning fra 21 664 til 22 683 tons. Island afskibede mindre, men Norge (+ 769 tons) og Canada (+ 1 688 tons) afskibede mere.

Der tages forbehold med hensyn til importstatistikens nøjagtighed. Toldnomenklaturen gør det ikke muligt at skelne mellem hele sild og sildelapper. Selv om den samlede vægt er nøjagtig, skal man være opmærksom på, at en sildelap kan have samme nyttevægt som to hele sild. Tallene tager således ikke højde for vægten af anvendelige mængder, som indføres i EF. Disse mængder er måske stigende, selv om importen tilsyneladende er i tilbagegang. Det turde være indlysende, at denne situation er utilfredsstillende, og det henstilles derfor, at nomenklaturen ændres, så importstatistikken bliver både nøjagtig og brugbar.

Desuden bør kvoterne af Den almindelige Overenskomst om told og udenrigshandel (GATT) udtrykkes i tal, som svarer til hele fisk.

2.2. Importbegrænsning kan udgøre en hjælp for EF's sildemarked. Der kan nemlig sættes spørgsmålstegn ved, om en del af denne import nu også er påkrævet. Det er muligt, at en del af skylden kan lægges på EF's fiskeriindustri, fordi den ikke i højere grad søger at indpasse sig efter forarbejdningssektorens reelle behov.

2.3. EF's Udvalg for Landbrugssamarbejde (*Comité général de la coopération agricole*, COGECA) mener desuden, at en betydelig del af de ferske sild, som indføres fra tredjelande, ikke opfylder forarbejdningsindustriens specifikke kvalitetsnormer. Er dette korrekt, kan det kun medvirke til at presse priserne, idet disse leverancer af ringere kvalitet så omdirigeres til markedet for fersk fisk.

Der bør selvsagt sættes mere ind på at gennemtvinge kvalitetsnormer for importerede fisk, ikke mindst dem, som tilføres via landevejstransport.

2.4. Nogle medlemsstater ser gerne, at de sildeimportforpligtelser, som man har påtaget sig i GATT, genforhandles. Muligheden består, men det vil tage tid, og det kan næsten med sikkerhed siges, at der vil blive fremsat krav om gensidige indrømmelser på andre felter. Dette vil under ingen omstændigheder løse problemet. Det vil en fastsættelse af en referencepris for sildelapper og sildestykker heller ikke. I 1986 var importen af hele sild langt større end de toldfri kvoter, og der blev derfor betalt told af overskudsmængderne. Problemet skyldes, at der tidligere, da der herskede fiskemangel, blev indgået aftaler, som gjorde det muligt at importere betydelige ekstrapængder toldfrit på visse tider af året. Dette fører til en situation, hvor 90 % af al import slippes ind i EF toldfrit. Disse aftaler er ikke længere nødvendige, fordi der nu står tilstrækkeligt med EF-forsyninger til rådighed; aftalerne kan og bør genforhandles.

2.5. Det er foreslået, at referencepriserne, som nu kun gælder for fersk eller kølet sild også bør omfatte frosset sild, ikke mindst nu, hvor norske fartøjer begynder både at filere og nedfryse om bord. Dette vil kun få betydning, hvis:

— referenceprisordningen ændres i forhold til, hvad der er nedfældet i artikel 21 i grundforordningen (3796/81/EØF). I øjeblikket svarer referenceprisen til tilbagetagelsesprisen og er på højst 90 % af orienteringsprisen. For 1988 er referenceprisen for fersk sild (størrelse 1) på 199 ECU pr. ton. Det er tidligere nævnt, at gennemsnitsprisen i EF i 1987 var på 242,73 ECU pr. ton. Selv om den nuværende referencepris i praksis blev benyttet på al import, ville brugerne importere betydelige mængder, selv om de skulle betale en told på 15 %, og alligevel ville de kunne hente en fortjeneste hjem, ikke mindst da omkostningerne ved transport fra de perifere regioner kan være langt højere end importafgifterne.

Noget tyder på, at referenceprisen (tilbagetagelsesprisen) i praksis bliver lig med markedsprisen. Dette får langsigtede indvirkninger på effektiviteten af EF-flåden, fordi fiskeriet ikke bliver tilstrækkeligt rentabelt til, at det kan betale sig at investere i nye og bedre fiskefartøjer. Den danske fiskerflådes gennemsnitsalder er nu på 30 år.

2.5.1. Det påstås, at fakturapriserne på importerede fisk i visse tilfælde kun er »proforma«-priser, og at de faktiske priser ligger noget lavere. Dette kan meget vel være tilfældet i Norge, hvor subsidierne til fiskeriflåden menes at beløbe sig til 100 millioner ECU årligt. Kommissionen har imidlertid aldrig fået konkrete beviser for disse påstande, hvilket næppe kan overraske nogen, da det kun er muligt at opdage disse overtrædelser ved at lade en medlemsstats toldmyndigheder foretage stikprøvekontrol hos selve importøren. Der skal foreligge en rimelig mistanke, før sådan kontrol kan tillades;

imidlertid gennemføres der allerede sådanne kontrolforanstaltninger for rosinerens vedkommende, for hvilke der gælder en mindsteimportpris. Det henstilles derfor, at der foretages tilsvarende streng kontrol med sildeimporten. Kontrollen skal omfatte bedre tilsyn med de mængder, som rent faktisk landes, i modsætning til dem, der oplyses at være landet.

Hvis samtlige tredjelandsregistrerede fartøjer, som lander fisk i EF-havne, var inddelt på samme måde som EF-fartøjer, ville kontrollen være lettere at gennemføre.

2.5.2. Det er muligt at opkræve en udligningsafgift, som er baseret på forskellen mellem referenceprisen og prisen franko grænse (som defineret i grundforordningens artikel 21, stk. 4), men der vil opstå vanskeligheder, fordi importen fra et givent tredjeland skal ligge under referenceprisen i tre på hinanden følgende markedsdage. Medlemsstaterne har pligt til straks at meddele, hvilke priser silden importeres til i praksis. Ellers er det ikke muligt at skride ind. I praksis forholder det sig sådan, at når meddelelserne er indgået og sammenlignet, er der allerede oprådt forstyrrelser på markedet, og det er for sent at ty til foranstaltninger.

2.5.3. Da den nugældende ordning ikke fungerer, henstilles det, at man ser nærmere på mulige ændringer, som f.eks. kan være følgende:

- forstyrrelserne skal defineres med udgangspunkt i mængder og/eller priser og skal sættes i relation til markedet i hver enkelt medlemsstat,
- der bør fastsættes en referencepris for hver enkelt medlemsstats import,
- der kan være tale om markedsforstyrrelser, selv om leverancerne har oprindelse i mere end ét land,
- det bør undersøges, hvorledes medlemsstaterne kan sættes i stand til at opkræve udligningsafgiften øjeblikkeligt.

2.5.4. Da eventuelle ændringer i referenceprisordningen kun i ringe grad vil medvirke til at løse problemerne på sildemarkedet, skal man passe på, at ændringerne ikke skaber vanskeligheder for importen af andre arter, som er nødvendige for, at EF's forarbejdningsindustri kan fungere effektivt.

2.5.5. Med hensyn til referencepriserne skal det afslutningsvis påpeges, at selv om der hersker stærk mistanke om, at de flåder, der fanger sild, som senere importeres til EF, oppebærer subsidier, gør Kommissionen intet for at modvirke dette, der, forudsat påstandene er korrekte, tydeligvis er ensbetydende med konkurrencefordrejninger.

Efter en undersøgelse lukkede den amerikanske regering sine grænser for canadiske fisk, indtil støtten blev ophæ-

vet. ØSU ved ikke, hvorledes det forholder sig med samhandelen mellem EF og Canada. Men det kan ikke være rimeligt, at Canada har lov til at eksportere til EF, mens EF's fiskerflåder ikke har adgang til canadisk farvand.

Det henstilles, at der foretages en undersøgelse af støtten til alle de fiskerflåder, som er underkastet kvoter, der tillader dem at sende forsyninger til EF. Lykkes det at sætte fingeren på tilfælde af urimelig praksis, bør der sættes en stopper for leverancerne fra det pågældende land, eller der bør opkræves en udligningsafgift, indtil spørgsmålet er løst. Er dette ikke gennemførligt, og slår mæglingsprocedurerne fejl, består alternativet i, at EF anmoder om at få nedsat et GATT-panel til at undersøge spørgsmålet.

2.5.6. Det norske system, ifølge hvilket EF-fartøjers ankomst og landinger kontrolleres, ser ud til at have haft betydelig indvirkning på fiskelandinger i Norge. Det er derfor både rimeligt og logisk, at ordningen anvendes med modsat fortegn.

2.6. Negative løsninger, uanset deres art, vil ikke engang udgøre halve løsninger. Det, der er brug for, er mere positive forsøg fra EF-producenternes side på at levere den kvalitet, som forarbejdningsindustrien har brug for.

Historisk set er de fleste sild til forarbejdning hidtil fanget i Nordsøen (zone IV og VII d). Et skøn over EF-forarbejdningsindustriens årlige behov ligger på cirka 300 000 tons. Det hævdes, at indtil 40-50 000 tons er af en sådan kvalitet, at disse mængder udgør et passende alternativ til importen, forudsat der findes frem til en passende løsning på de spørgsmål, som anføres i punkt 2.4.

Der er tydeligvis behov for nærmere undersøgelser af dette spørgsmål.

2.6.1. Dette fører videre til spørgsmålet, om der i en situation med betydelig overforsyning stadig er behov for kvotetildeling til enkeltstater i de områder, hvor forsyningerne er rigelige. Der kan være grund til at indføre samlede tilladte fangstmængder i de pågældende farvande og give de lande, som har reelle afsætningsmarkeder for f.eks. dybfrossen sild til eksport, mulighed for at fange deres samlede behov. Rådet, som skal træffe den endelige afgørelse, anmodes om at tage dette spørgsmål op til vurdering.

I betragtning af de meget reelle vanskeligheder ved at nå til en afgørelse, vil en midlertidig løsning kunne bestå i, at der forhandles om kvotebytning mellem de berørte medlemsstater, med eller uden gensidige indrømmelser.

Da der under alle omstændigheder skal foretages en fuldstændig gennemgang af kvoteordningen inden udgangen af 1992, er det måske at foretrække, at man stiller mere grundlæggende afgørelser i bero, indtil denne gennemgang er indledt.

2.6.2. Spørgsmålet om fiskestørrelser volder et problem, fordi Nordsøild, som på et tidspunkt i stort omfang blev saltet og røget, nu anses for at være for små til dette formål; i stedet for bruges der importerede sild.

Det bør overvejes, hvorledes man kan gøre forbrugerne opmærksom på, hvor velsmagende Nordsøild er, således at forarbejdningsindustrien igen tilskyndes til at benytte dem.

2.6.3. Størrelsen er ikke det eneste kriterium, når det gælder forarbejdning. Fedtindholdet er meget afgørende. Håndteringen ombord på fartøjet er også vigtig (beskyttelse mod sollys, fugtighed og hurtig afkøling og omhyggelig håndtering), idet netop harskhed udgør et problem, når det gælder sild. Opmærksomheden henledes på tabel 2 i dokument KOM(84) 629 endelig udg., som indeholder en klar og tydelig redegørelse for industriens forskellige krav.

2.6.4. Selv om der findes vigtige undtagelser, er det usandsynligt, at industrien af egen fri vilje vil gennemføre de nødvendige foranstaltninger til forbedring af standarderne. Der udtrykkes derfor principiel tilfredshed med, at Kommissionen agter at fremlægge forslag om fiskehygiejne og fiskemarkedsføring. Det bør måske også overvejes at indføre en kvalitetsmærkning som tilfældet er med frugt, for at give forbrugerne tillid til produktets kvalitet.

2.6.5. Det henstilles tillige, at medlemsstaterne fører langt strengere kontrol med landinger af samt overholdelsen af kvalitetsnormer for sild.

3. Forbedring af samhandelen mellem medlemsstaterne og udbygning af det interne forbrug

3.1. Kommissionen fremsætter flere konkrete forslag under denne overskrift.

3.1.1. Indførelse af en regionaliseret tilbagetagelsespris som nævnt i artikel 12, stk. 2, i forordning (EØF) nr. 3796/81 for at støtte producenterne i landingsområder, der ligger meget fjernt fra de vigtigste forbrugscentre. Dette vil i særdeleshed sætte dem i stand til at forsyne forarbejdningsindustrien til konkurrencedygtige priser, samtidig med at de opnår et rimeligt afkast af deres virksomhed; en sådan ordning har tidligere været benyttet på en række arter, herunder makrel og på et tidspunkt tillige sild.

Mod dette forslag kan der fremsættes både politiske og handelsmæssige indvendinger, som beror på at:

— der vil opstå konkurrencefordrejninger,

— denne løsning kun vil have marginal indvirkning på problemet,

— der vil være tale om et tilbageskridt i forhold til princippet om ensartede priser efter 1992.

Indvending nummer 2 er måske god nok, men de to øvrige holder ikke stik. Om den første, konkurrencefordrejninger, skal det siges, at der findes grupper af grossister og forarbejdningsvirksomheder, som står stærkt over for producentorganisationer og derfor formår at tvinge priserne ned på urentable niveauer. Dette fænomen har desuden den alvorlige virkning, at det mindsker tilskyndelsen hos fiskerne til at levere deres fisk på den bedst mulige måde. Visse interessegrupper ser tydeligvis gerne, at den nuværende situation fortsætter. Desuden skal det påpeges, at hovedproblemet nu og i en forudseelig fremtid består i konkurrencefordrejninger, som importen fra tredjelande afstedkommer.

Det kan ikke påstås, at regionale prisudsving ville være et tilbageskridt, da sådanne udsving allerede findes, og lå mellem 288 ECU pr. ton i Danmark og 165 ECU i Det forenede Kongerige i 1986. Denne situation må forventes at vedblive at bestå, så længe markedsprisen stort set svarer til tilbagetagelsesprisen, idet forskellen i vid udstrækning skyldes transportudgifterne til større markeder.

På den anden side bør et så vigtigt nyt skridt ikke overvejes, uden at man forinden har kulegravet *cost/benefit*-virkningerne. Det henstilles derfor til Kommissionen, at den definerer, hvilke regioner der er berørt, og at den iværksætter de fornødne undersøgelser så hurtigt som muligt.

Det er bedst også at undersøge, om foranstaltningerne i henhold til forordning (EØF) nr. 355/77 samt senere lovgivning om tilskyndelse til tilvejebringelse af flere forarbejdningsanlæg på de steder, hvor der findes overskudslag, kan udgøre enten en mere omkostningseffektiv løsning eller en supplerende løsning. Da forarbejdningen tilfører sildene en værditilvækst, kan der opstå en situation, hvor transportomkostningerne vejer knapt så tungt, når de udtrykkes som en procentdel af produktets værdi.

3.1.2. Udvidelse af tilbagetagelsesprisens tolerancemargin.

For tiden findes der en positiv tolerancemargin på 5 % og en negativ tolerancemargin på 10 %, idet det dog nu er aftalt at udvide den positive margin. Dette spørgsmål kan selvsagt ikke holdes adskilt fra spørgsmålet om regionale tilbagetagelsespriser. Så længe der ikke findes regionale tilbagetagelsespriser, kan der være grund til at udvide den positive margin til 10 % og den negative på indtil 20 %, selv om dette vil blive vanskeligt, når grænsen for finansiel udligning er sat til 85 % af tilbagetagelsesprisen. En sådan foranstaltning vil nok være til nogen gavn, men vil kun få marginal betydning for industriens problemer og måske endog

blot flytte problemerne inden for EF fra nogle regioner til andre.

3.1.3. Det bemærkes, at Rådet har besluttet at medtage sild på listen over arter, som prolongationspræmien skal gælde for. Desuden medregnes 80 % af de mængder, som omfattes af prolongationspræmien, i ordningen for finansiell udligning ved tilbagetrækning af fisk fra markedet. Det skønnes dog ikke, at dette skridt vil bringe nogen løsning på det egentlige problem.

I øjeblikket er reglerne om prolongationspræmien overmåde restriktive (jf. grundforordningens artikel 14). Kun 15 % af de årlige landede mængder har ret til præmie, og der skal benyttes forskellige forarbejdningsmetoder, hvilket kan afstedkomme vanskeligheder. Forarbejdningsanlæg kan ikke opretholdes, hvis de kun benyttes sjældent og uforudsigeligt. Prolongationspræmien har derfor kun i sjældne tilfælde været benyttet for de arter, som den gælder for i øjeblikket.

Det har længe været påkrævet at få revideret forordningen om prolongationspræmien, om end det er tvivlsomt, om eventuelle ændringer i praksis vil føre til en stabilisering af sildemarkedet. De steder, hvor der landes forsyninger med det rigtige fedtindhold og andre korrekte karakteristika, indkøber forarbejdningsindustrien allerede lagre, således at de kan fortsætte deres forarbejdningsvirksomhed hele året igennem. Selv om der stod tilstrækkeligt med lagerkapacitet til rådighed, ville der næppe opstå nogen bedre situation, når de oplagrede mængder igen bragtes på markedet.

I betragtning af fiskeoverskuddet vil der tværtimod efter nogen tid sikkert opstå konkurrence mellem sild, som er oplagret med tilskud i form af præmier, og nye landinger. Dette vil i sidste instans trykke prisen nedad.

Enhver yderligere ændring eller forbedring af forordningen vil derfor kun få virkning, hvis ændringen eller forbedringen sættes i kraft samtidig med foranstaltninger til forbedring af forarbejdningsindustriens kapacitet. Det er vigtigt, at eventuelle ordninger i forlængelse af forordning (EØF) nr. 355/77 bevarer bredden i anvendelsesområdet, helst med øgede finansieringsmuligheder.

3.2. Af andre alternativer, som blev drøftet, kan følgende nævnes.

3.2.1. Mere forskning i, hvorledes kvalitetsnormerne kan forbedres. Dette er af afgørende betydning, hvis forbrugernes tillid til produktet skal øges. I Danmark og Nederlandene gennemføres der allerede forskning på det felt. Et supplerende EF-forskningsprogram på dette område vil sikkert være nyttigt.

3.2.2. En i det mindste midlertidig lempelse af virkninger af degressive betalinger. Efter gennemgang af problemet er man nået frem til den konklusion, at en

udvidelse af tolerancemargenen som henstillet i punkt 3.1.2 er et langt mere effektivt middel og derfor bør foretrækkes.

3.2.3. Klondijking-problemet skal tages op, især fordi det har forringet eksportmulighederne, ikke mindst i Østeuropa. Det er dog vigtigt, at EF ikke overreagerer.

Priserne ved salg til *klondijking* er ikke høje, men de giver, i kraft af en fornuftig kontrol, en sikkerhedsventil i tilfælde af overskud af forsyninger. Desuden betyder den geografiske beliggenhed af nogle af sildehavnene, at der ikke findes noget alternativ til fabriksskibe, dersom fangsten skal forarbejdes. I de sidste 12 måneder har der fungeret et trepartsudvalg i Irland. Udvalget har haft repræsentanter for fiskerne, forarbejdningsindustrien og regeringen. Der udstedes kun tilladelser til *klondijking*, når der hersker enighed om, at man er inde i en situation af overforsyning. Og selv i dette tilfælde gælder tilladelserne kun i 24 timer, ligesom det fastsættes, i hvilken havn lastningen må finde sted samt hvilke fartøjer, der må hente leverancer. Hvis denne ordning gennemføres generelt, under hensyntagen til, at de forskellige regioner har forskellige problemer, vil den samtidig udgøre en nyttig kontrolordning.

Et stigende antal fiskerivirksomheder i EF er begyndt at anvende *klondijking*. Der er både fordele og ulemper forbundet med denne situation, som Kommissionen og Rådet hurtigst muligt må se nærmere på.

3.2.4. Det grundlæggende problem ved EF's silde-marked består i, at når der bortses fra et begrænset tidsrum af året, hvor der hersker god efterspørgsel efter *matjes* eller unge sild til forarbejdning, er der tale om en uheldig afhængighed på ét marked i EF. Den pågældende medlemsstat kan ikke bebrejdes dette, fordi forholdet er en uundgåelig følge af, at der findes én dominerende kunde, hvilket fører til et nedadrettet pres på priserne. Hovedsigtet må derfor være at gøre markedet bredere, da dette af sig selv vil øge konkurrencen mellem forarbejdningsvirksomhederne og dermed øge indtjeningen for fiskerne.

3.2.5. Det er vigtigt, at der træffes foranstaltninger til at modvirke det tab af tillid blandt forbrugerne, som vildledende reportager i medierne kan give anledning til, jf. f.eks. nematode-affæren. Med henblik herpå bør der i samråd med medlemsstaterne udarbejdes beredskabsplaner, som gør det muligt at gribe hurtigt ind.

4. Indførelse af en foranstaltning til at fremme salget af varer med henblik på at øge det interne forbrug

Der er her tale om en foranstaltning med gode udsigter. Ordet »fremme« (på engelsk *promotional*), som benyt-

tes i Kommissionens rapport, bør måske erstattes af *marketing*, idet forskning og ny produktudvikling såvel som forbedring af de råvarestandarder, som allerede er omtalt, alt sammen kommer til at spille en rolle. Reklameaktiviteter alene udgør næppe nogen løsning. Det ville være godt, om man kunne få hævet forbruget til det niveau, som kendtes først i 70'erne (cirka 640 000 tons i 1975), men på nogle markeder har der allerede siden dette århundredes to første årtier været tale om et fald i forbruget af fersk og røget sild.

Det skal også bæres in mente, at det måske i fremtiden bliver nødvendigt at afsætte op til 800 000 tons årligt.

I denne situation er det overraskende, at Kommissionen ikke skynder sig mere med at få forbedret situationen ved hjælp af fremmeforanstaltninger. I særdeleshed kan det spørgsmål stilles, hvorfor det varede helt til den 26. juli 1988, før der blev fremlagt gennemførelsesforanstaltninger i henhold til artikel 29, stk. 3, og artikel 31, stk. 2, i forordning (EØF) nr. 4028/86, når Rådet allerede tidligere havde givet sin tilslutning til bevilling af fremmemidler.

Nu, hvor der er gjort en indsats, vil de tildelte midler forhåbentligt være tilstrækkelige til, at man nå de nødvendige målsætninger. Ser man på fiskeribudgettets størrelse, er dette dog tvivlsomt. Følgelig bør dette programs betydning for de perifere regioner tages i betragtning, og måske bør der tildeles ekstra midler fra de udvidede regional- og socialfondsbevillinger.

Det vil være naturligt, at foranstaltningerne udvides til at dække salg uden for EF. Anses dette for at gå ud over den oprindelige forordnings formål, bør der måske gives tilladelse til national støtte til dette formål, men altid under forudsætning af Kommissionens forudgående godkendelse.

4.1. Skal sildeforbruget øges, er det nødvendigt at introducere nye produkter, som imødekommer forbrugernes ønsker i dag. Det fremgår af markedsundersøgelser, at yngre husmødre ikke kan lide at håndtere og tilberede visse former for hele, våde, ferske fisk i køkkenet. Dette gælder ikke mindst sild med deres ganske særlige aroma. Under knapheden i 1970'erne gik ældre husmødre bort fra deres vane med at købe fersk sild. Der består således ingen realistiske muligheder for at nå op på det traditionelle forbrug af fersk sild igen. Desuden vil andre udviklinger inden for hygiejnebestemmelser gøre det umuligt at markedsføre fersk sild i mindst én medlemsstat, som tidligere var storforbruger.

4.1.1. De eneste realistiske alternativer er følgende:

— udvikling af nye færdigretter med sild som hovedingrediens,

— indførelse af sild i kogeklar tilstand, dvs. helt klargjort og tilberedt, i garneret tilstand med f.eks. peberkorn osv.

I mellemtiden vil kun begrænset generisk reklamevirksomhed i form af f. eks. demonstrationer i forretninger kunne forventes at være omkostningseffektive.

4.1.2. Det må erkendes, at disse produkter søger at trænge ind på et stærkt konkurrencebetinget marked, nemlig markedet for købmandsvarer, hvor indkøbene er stærkt centraliserede. Kun hvis større supermarkeder og fødevarerforretninger er parate til at lægge disse varer på hylderne, vil der kunne opnås betydelige mersalg. Til gengæld vil især supermarkeder kun gå med til at anbringe varerne på deres hylder, hvis de skønner, at varerne vil tiltrække husmødre, og hvis de bakkes op af omfattende reklamevirksomhed. I praksis betyder dette, at der kun kan opnås gode resultater med denne metode, hvis større fødevarerfabrikanter anslår, at der her er tale om et rentabelt produkt.

4.1.3. Dette skridt er for vigtigt til, at det kan overlades til tilfældighedernes spil. Det henstilles til Kommissionen, at den finansierer produktudviklingsforskning på uafhængige institutter. Når denne proces fører til, at der fremkommer produkter, bør der gennemføres pilotmarkedsundersøgelser for at måle forbrugernes reaktioner. Reageres der positivt på et bestemt produkt eller en bestemt produktgruppe, bør testresultaterne viderekommunikeres på et gennemsigtigt grundlag til samtlige fødevarerfabrikantsammenslutninger i EF.

4.1.4. Når der markedsføres produkter efter denne metode, er det op til Kommissionen at skønne, om der er behov for yderligere støtte for at sikre succesrig annoncering af de pågældende produkter. Beslutninger herom bør nok træffes i de enkelte tilfælde.

4.2. Det hævdes, at der består et stort afsætningsmarked for sild, af rigtig kvalitet, i de sydlige medlemsstater. Dette er nok tvivlsomt, fordi produktet skal nedfryses og konkurrere med lokalfangede fersk fis. Alligevel bør ingen potentielle afsætningsmuligheder sættes til side uden at være undersøgt.

Det skulle være muligt for Kommissionen at få gennemført en markedsundersøgelse for at vurdere de reelle muligheder. Man skal imidlertid passe meget på, at der ikke udvikles et marked for sild på bekostning af andre overskudsarter, såsom sardiner. Der udtrykkes også bekymring med hensyn til de potentielle reklameudgifter til udvikling af dette helt nye marked.

5. Eksportrefusioner og eksporttilskyndelse

5.1. En medlemsstats seneste resultater på eksportområdet, som er opnået på helt kommercielt grundlag,

viser at en omfattende eksportrefusionsordning næppe er nødvendig. På den anden side er der fremkommet vidnedsbyrd om, at det kan være værdifuldt, hvis der indføres en begrænset ordning med gradvis faldende eksportstøtte i en femårig periode. Forarbejdningsvirksomheder, som er begyndt af eksportere, må forventes at fortsætte hermed, ligesom de har gjort med makrel, blot de opnår en lille fortjeneste, men de vil næppe være rede til at sælge til sådanne priser straks fra første færd, hvor de skal afholde en lang række ekstraomkostninger i forbindelse med markedets etablering.

5.2. Det bør overvejes at stille midler til rådighed for generel reklame for sild rettet mod handelsvirksomheder og forbrugere både på nye markeder og på de markeder, hvor EF's salg i øjeblikket ligger på et lavt niveau.

5.3. Disse midler bør kun gå til frosne produkter fra forarbejdningsvirksomheder i kystområder, so bruger fisk fanget af EF-fartøjer eller fisk, som fanges og forarbejdes på ét og samme EF-fartøj.

5.4. Desuden ser det ud til, at der findes afsætningsmarkeder for frossen sild og sild i dåse på både udviklede og mellemstlige markeder, hvor der er tale om udækket efterspørgsel. Imidlertid forhindrer alvorlige finansieringsproblemer, og i nogle lande vanskeligheder med myndighederne, sådan handel i at kunne konkretiseres. Finansieringsproblemet kan formentligt løses via en form for forsikringsordning, som finansieres helt eller delvis via præmier, der skal betales af eksportørerne. Skal problemerne med myndighederne løses, er der tydeligvis behov for at medinddrage Rådet og Kommissionen, så der kan indledes bilaterale forhandlinger med de markeder, hvor dette problem består.

6. Industrifiskeri

6.1. Industrielt sildefiskeri finder kun sted i ét område på uformelt grundlag; det ville være mere tilfredsstillende, om der fandtes bedre regulerede og nærmere bestemmelser om industrifiskeri i fremtiden.

6.2. Hvis man i fremtiden når frem til, at der findes en samlet tilladt fangstmængde på f.eks. 700 000 tons i EF-farvande og et underudnyttet kontingent på måske over 100 000 tons, ville situationen være en anden. Ikke mindst da fiskemelsindustrien er i færd med at udvikle produkter med højere værditilvækst og derfor har lysere økonomiske udsigter på mellemlang sigt.

6.3. Selv i så fald er det nødvendigt at tage højde for miljøhensyn og hensynet til fiskebestandens bevarelse. Situationen omkring Nordsøbrislinger skal også tages med i billedet til den tid.

6.4. Det er allerede nu og i fremtiden helt klart nødvendigt med meget strenge kontrolforanstaltninger, der som et minimum skal indeholde følgende bestemmelser:

- Administrationen skal helt klart være under national kontrol.
- Fartøjer skal have individuel tilladelse.
- Disse fartøjer skal foretage normalt fiskeri, men tillades en ekstra kvota til industrielle formål.
- Alle leveringer til fiskemelsfabrikker skal opfattes som bestående af sild og henføres til denne kvota, medmindre det pågældende skib anmoder om særlig inspektion med henblik på at vise, at det lander en anden art, f.eks. knurhane.

7. Alternative anvendelsesformål

ØSU er ikke i stand til at udtale sig i videre omfang på dette område. For eksempel kan den ikke fremsætte kommentarer til Kommissionens fantasifulde forslag vedrørende anvendelsen af sildekønskirbler i Aids-behandlingen.

På den anden side er der visse områder, hvor man kunne overveje at sætte aktivt ind:

7.1. Udvide kendskabet til muligheden af at anvende sild i stedet for hvide fisk i produktionen af Surimi, da dette er et hurtigt voksende marked.

7.2. Fremme og tilmed eventuelt støtte af den forskning, der allerede sker i mere omfattende anvendelse af fiskeolier til farmaceutiske formål. I Ny-Zeeland og Canada har der været ført meget vellykkede reklamekampagner i offentligheden for at fremme kendskabet til Omega H3's kolesterolbegrænsende virkninger osv., hvilket har haft en positiv indvirkning på forbruget af fiskeolier. Dette ville være særlig nyttigt i forbindelse med anvendelsen af små fisk.

7.3. Det ser ud til, at der findes flere anvendelsesmuligheder for fiskeolier som ingrediens i levnedsmidler ud fra sundhedsmæssige overvejelser. Der bør gennemføres undersøgelser for at klarlægge, hvorledes denne anvendelsesmulighed kan fremmes.

7.4. Det store fiskeopdræt, især af laks, betyder, at der er et stigende behov for fiskemel til foder. Med den nuværende vækstrate vil Irland om cirka 2 år have behov for 150 000 tons sild, hvis der udelukkende bruges sild som foder. Det ville helt klart være en yderligere anvendelsesmulighed, som selv indirekte ville kunne give et produkt af høj værdi.

8. Sociale faktorer

I alle spørgsmål med tilknytning til fiskeriet er det vigtigt at huske på, at en fisker på havet giver 6 job på land. Hvis man betragter sildemarkedet, specielt i Irland og Skotland, som tegner sig for over 95 % af fangsten i Det forenede Kongerige og det nordlige Danmark, ses det, at denne aktivitet sker i perifere regioner. Det er derfor en livsvigtig kilde både til beskæftigelse og til indkomst. I det nordlige Danmark ser det ud til, at mindst 25 % af den samlede beskæftigelse er afhængig af sildeindustrien.

Via forskellige faktorer, herunder problemerne med nermatoder i Tyskland, er den irske fiskeriindustri ligeledes konfronteret med så alvorlige problemer, at mindst 2 forarbejdningsvirksomheder har drejet nøglen om. Der er i realiteten ingen alternative beskæftigelsesmuligheder i dette område.

8.1. Fællesskabet skal afgøre, om det vil tillade det nuværende i realiteten ubegrænsede importomfang (70 % heraf landes i Danmark) med den konsekvens, at de lokale industrier gradvis sygner hen, eller om det vil træffe foranstaltninger på området. Hvis ikke, vil Fællesskabet derefter skulle bruge betydelige pengesummer på at forsøge at tiltrække alternativ beskæftigelse.

8.2. Det forekommer mere hensigtsmæssigt, samtidig med at det gør det muligt at undgå massiv støtte, at undersøge, hvad der kan gøres via Regional- og Socialfonden for at forhindre, at denne fuldstændigt utilfredsstillende situation opstår.

9. Konklusion

Denne undersøgelse har helt klart vist, at der ikke findes nogen øjeblikkelige eller mirakuløse løsninger. Og at begynde at røre ved de EF-mekanismer, der regulerer sildemarkedet, vil kun have begrænset positiv virkning. Vore henstillinger går ud på følgende:

9.1. Toldnomenklaturen bør ændres, således at der skabes en sontring mellem hel sild og sildelapper.

9.2. GATT-kvoterne bør udtrykkes i ækvivalenter svarende til hele sild.

9.3. Der bør allokeres en TAC i zone 2 a, hvor sild af den af forarbejdningsindustrien krævede kvalitet befinder sig.

9.4. Der bør sættes stærkere ind på at håndhæve kvalitetsstandarder i forbindelse med import, herunder især import der sker ved vejtransport.

9.5. Ordninger, der tillader toldfri import af betydelige mængder af sild, dvs. i en størrelsesorden over GATT-kvoterne, bør genforhandles.

9.6. Medlemsstaternes toldmyndigheder bør gennemføre skærpede kontrolbesøg hos importøren for at sikre, at forordningerne vedrørende referenceprisen overholdes.

9.7. Alle skibe fra tredjelande, som lander fersk fisk eller fisk forarbejdet om bord i EF-havne, bør opfylde de samme størrelseskrav som EF-skibe.

9.8. For at undgå markedsforstyrrelser på grund af import, bør ændringer af den art, der er foreslået i 2.5.3, undersøges.

9.9. Enten bør der foretages undersøgelser af uretfærdig importstøtte, eller der bør fremsættes en anmodning om en nedsættelse af et GATT-panel til undersøgelse af sagen.

9.10. Der bør oprettes et system til kontrol med ankomster og landinger foretaget af fiskeskibe fra tredjelande.

9.11. Der bør oprettes et kvalitetsmærke, ligesom det der gælder for frugt, for sild, der opfylder strenge kvalitetskriterier, hvilket vil øge forbrugernes tillid. Dette skal ske sideløbende med den meget strammere politik vedrørende eksisterende kvalitetsstandarder.

9.12. Kommissioner bør undersøge *cost/benefit*-virkningerne af en indførelse af et regionalt tilbagetagesprissystem, således som det fremgår af artikel 12, stk. 2, i forordning (EØF) nr. 3976/81. Dette bør kombineres med en undersøgelse af, om det vil være nyttigt at oprette flere forarbejdningsfaciliteter i områder, hvor der er overskudslagre.

9.13. Der bør ske en udvidelse af margenerne som foreslået i punkt 3.1.2.

9.14. Der bør træffes foranstaltninger til at gøre prolongationspræmien mere effektiv ved at fremme forarbejdningsindustriens kapacitet.

9.15. Der bør udformes et EF-forskningsprogram med henblik på forbedringen af kvalitetsstandarder.

9.15.1. For at hindre en gentagelse af vildledende skræmmekampanjer, som man f.eks. så det med nematoder, bør Kommissionen sammen med medlemsstaterne udarbejde en beredskabsplan, hvorefter offentligheden hurtigt kan informeres om fakta.

9.16. Man bør overveje at give licens til klondijkers på nogenlunde samme måde, som det sker i Irland, samt se på situationen for klondijkers i EF.

9.17. Da midlerne i henhold til artikel 29, stk. 3, og artikel 31, stk. 2, i forordning (EØF) nr. 4028/86 til fremmeforanstaltninger sandsynligvis vil vise sig at være utilstrækkelige, bør der allokeres supplerende beløb fra Regional- og/eller Socialfonden til de regioner, der kommer i betragtning.

9.18. Fremmeprogrammet omfang bør udvides, så det — med visse sikkerhedsklausuler — bliver tilladt at anvende midlerne uden for Fællesskabet.

9.19. EF bør indlede forskning i udviklingen af nye forbrugerprodukter baseret på sild, og resultaterne bør meddeles til foreningerne af levnedsmiddelfabrikanter i medlemsstaterne.

9.20. Påstanden om, at der eksisterer et marked for sild i de sydlige medlemsstater, bør undersøges i form af en markedsanalyse.

9.21. Der skal gives eksportrestitutioner på de i punkt 5.1 til 5.3 anbefalede betingelser.

9.22. Der bør udtænkes metoder til, hvorledes man kommer ud over hindringerne for eksporten af frossen og konserveret fisk til de mellemøstlige markeder og udviklingslandene.

9.23. Der bør skabes udvidede muligheder for, at industrielt fiskeri i fremtiden bliver tilladt, og det eksisterende system bør reguleres.

9.24. Det bør sættes aktivt ind på at fremme de alternative anvendelser af sild og sildeolier i Surimi, farmaceutiske produkter og fødevarer.

9.25. Anvendelsen af sild som råstof i forbindelse med fiskeopdræt bør tages op til overvejelse.

9.26. Man bør tidligt være opmærksom på de sociale problemer, der kan opstå i de perifere regioner, hvis sildeindustrien sygner yderligere hen, og der bør ret hurtigt træffes relevante foranstaltninger. Især fordi det vil tage tid, før flertallet af de andre vedtagne henstillinger træder i kraft.

Eftersom både Kommissionen og Rådet udviser stor opfindsomhed og velvilje, ser det ud til, at der kan udvikles et positivt program for EF's sildemarked. Det er af stor betydning, at en så værdifuld fødevareressource, som skaber livsvigtig beskæftigelse i perifere egne, ikke går til spilde.

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om vinavlszoner i Det Europæiske Fællesskab

(88/C 337/10)

Det økonomiske og sociale Udvalg besluttede den 28. januar 1988 i henhold til forretningsordenens artikel 20, stk. 4, at udarbejde en initiativudtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for landbrug og fiskeri, som udpegede Pere Margalef-Masia til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 6. oktober 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 259. plenarforsamling, mødet den 27. oktober 1988, uden stemmer imod og med 2 stemmer hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. EF's fremtidige opdeling i vinavlszoner må ikke blot tage sigte på at konsolidere den nuværende situation, men skal udgøre et grundlæggende instrument for den fremtidige vinpolitik.

2. Formålet med denne inddeling er at gøre det muligt at udvikle en europæisk vinbeplantningspolitik, som, under hensyntagen til vejrliget i de forskellige zoner, skal resultere i naturbetingede kvalitetsprodukter, samtidig med at balancen i vindyrkningspotentielt fremmes. Dette instrument er derfor hovedsagelig et middel til at differentiere mellem produktionsvilkårene i de forskellige områder.

3. Der må peges på dette instruments betydning for beskyttelsen af vinzoner, som er velegnede til vinproduktion, idet man dog må tage hensyn til de fremgangsmåder, som traditionelt anvendes i de forskellige produktionsområder.

Muligheden for forøgelse af alkoholindholdet og mindstegrænsen for det naturlige alkoholindhold bør derfor gradueres for at undgå produktionsoverskud og dermed sikre bedre balance på markedet.

4. Selv om begreberne vinzoner og vinkategorier ikke må blandes sammen, bør der tages hensyn til samspillet mellem dem.

5. Det første element, som skal tages i betragtning, er vinstokvegetationscyklussens egnethed i de forskellige vinzoner, til at afgive druer, som er passende modne.

6. Selv om vinens kvalitet beror på flere elementer såsom syreindhold, aromastoffer, polyphenol, tørstof osv. har det naturlige alkoholindhold, som afhænger af modningsgraden og af produceret mængde pr. arealenhed, ganske særlig betydning for zoneafgrænsningen.

7. ØSU lægger derfor specielt vægt på de klimatiske forhold, som medvirker til opnåelse af et naturligt mindsteindhold af alkohol, hvilket er et vigtigt kriterium ved zoneinddelingen og -afgrænsningen.

8. Selv om inddelingen ser ud til at være et overmåde komplekst forehavende, når man tager alle ovennævnte faktorer i betragtning, er det ØSU's håb, at det vil lykkes at undgå at komplicere spørgsmålet alt for meget, da dette vil resultere i en urimelig forsinkelse i vinzoneopdelingen i de tolv EF-lande.

8.1. ØSU mener, at der bør tages hensyn til erfaringerne med den zoneinddeling, som blev foretaget inden EF's udvidelse, og som blev godt modtaget.

8.2. Man bør derfor tage udgangspunkt i de hovedprincipper, som lå til grund for denne inddeling, og udvide den til de nye medlemsstater, idet der skal lægges stor vægt på ligebehandling som understreget i ØSU's tidligere udtalelse om spørgsmålet (CES nr. 199/87); da der imidlertid nu er tale om tolv lande, bør der af rimelighedshensyn ske en finpudsning af kriterierne, så der tages højde for de nye medlemsstaters specifikke forhold.

8.3. For så vidt angår klassifikationskriterierne lægger ØSU ganske særlig vægt på følgende faktorer, som anføres i alfabetisk orden:

- breddegrad,
- højde,
- nedbørsforhold,
- solskinstimer,
- temperatur.

9. Vinzoner, der betegnes som kvalitetsvine fra bestemte dyrkningsområder (KVBD) må ifølge ØSU betragtes som særtilfælde.

9.1. Afgrænsningen af KVBD-områder, som er foretaget for lang tid siden med udgangspunkt i traditioner og sædvaner, resulterer i originale produkter, som forbrugerne tillægger særlig betydning.

9.2. KVBD-vinmarker, som er beliggende i de forskellige vinzoner, skal imidlertid være i stand til at producere vine, som mindst opfylder minimumskravene (ikke mindst med hensyn til sukkerindholdet) ved brug af druer, som benyttes til fremstillingen af bordvine i den pågældende zone.

Det forhold, at de særlige regler for visse KVBD-vine indeholder langt strengere krav, gør ikke en zoneændring påkrævet.

10. ØSU ser gerne, at Kommissionen udarbejder en indledende rapport, så arbejdet kan afvikles hurtigere. Mod hensyn til den metode, som inden for en rimelig frist skal resultere i en inddeling og afgrænsning af vinzonerne, foreslår ØSU følgende:

Med bistand af institutter og organer, som er specialiseret i klimatologiske undersøgelser, skal der foretages en afgrænsning af ensartede klimatiske zoner, bl.a. under hensyntagen til de faktorer, som er nævnt i punkt 8.3.

- Disse zoner skal sammenlignes med den nuværende afgrænsning af EF's vinzoner.
- Der skal gøres status over uoverensstemmelser mellem de to zoneinddelinger.
- Der skal foretages rettelser i den nuværende afgrænsning ved hjælp af detaljerede landkort, som skal vise de eksisterende vinarealers beliggenhed.
- Samme zoneafgrænsningsmetoder og -kriterier skal anvendes på de nye medlemsstater.
- Forslag til zoneinddeling og -afgrænsning eller rettel-

ser skal meddeles nationale og regionale administrative instanser samt de ikke-statslige organisationer.

- a) Der skal udarbejdes et generelt kort over zoneinddelingen i EF;
- b) Der skal udarbejdes mere detaljerede kort zone for zone med påtryk af dyrkede vinarealer på tidspunktet for kortets udarbejdelse.

10.1. Kommissionens oplysninger om det forberedende arbejde giver ØSU det indtryk, at man går for langsomt til værks.

ØSU opfordrer Kommissionen til at fremskynde arbejdet så meget som muligt, så den nye inddeling kan forelægges i løbet af et år.

11. ØSU mener, at tilsyn og kontrol med ændringer i vinarealet i EF's forskellige zoner måske kan være et godt middel til at lette reguleringen af EF's vinpotentiel.

12. ØSU forbeholder sig selvsagt ret til at afgive en detaljeret udtalelse om spørgsmålet, når Kommissionen har fremlagt forordningsforslag, ligesom det forbeholder sig ret til forinden at afgive udtalelse, dersom Kommissionen beslutter at fremlægge oplysende og/eller vejledende dokumenter om delspørgsmål eller beregnet på samråd.

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til en direktiv om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om maskiner ⁽¹⁾

(88/C 337/11)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 15. januar 1988 under henvisning til EØF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for industri, handel, håndværk og tjenesteydelser, som udpegede François Perrin-Pelletier til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. september 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 259. plenarforsamling, mødet den 27. oktober 1988, med 119 stemmer for, 2 imod og 15 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

Med forbehold af følgende bemærkninger ser ØSU meget positivt på såvel det foreliggende forslag til direktiv som på en ændring vedrørende træbearbejdningsskinner, der blev forelagt, mens sagen var under behandling.

1. Generelle bemærkninger

1.1. Efter at Rådet den 7. maj 1985 vedtog en resolution om en ny metode i forbindelse med harmonisering, har Kommissionen i overensstemmelse med det program, der er beskrevet i hvidbogen, fremlagt flere forskellige forslag. En række af disse forslag er allerede blevet vedtaget af Rådet (trykbeholdere og legetøj), og andre er for øjeblikket under behandling.

Det foreliggende forslag omfatter en sektor, som er meget vigtig for gennemførelsen af det indre marked og for udviklingen og anvendelsen af den nye metode.

Indtil nu er principperne i Rådets resolution blevet anvendt meget forskelligt. Resolutionen gør det ikke blot muligt at vælge på en række områder, men Kommissionen har desuden in sine forslag taget hensyn til de specielle forhold inden for den pågældende sektor.

1.2. Formålet med forslaget til direktiv er fri bevægelighed for de maskiner og apparater, der falder ind under anvendelsesområdet. Der er således ifølge ØSU tale om en tekst, hvis rækkevidde er af stor betydning for, om det europæiske enhedsmarked kan gennemføres fra 1. januar 1993. Handelshindringerne skyldes i denne sammenhæng, at der er stor forskel på medlemsstaternes bestemmelser om fremstilling og konstruktion af maskiner. Disse bestemmelser er almindeligvis indeholdt i den generelle lovgivning om arbejdsforhold og supplerer bestemmelserne om arbejdsvilkår.

Direktivforslaget er ifølge ØSU samtidig et væsentlig bidrag til en fællesskabspolitik på det sociale område, eftersom det tager udgangspunkt i begrebet integreret sikkerhed og fremsættes inden for rammerne af den nye metode, hvis formål er at begrænse Fællesskabets lovgivningsarbejde til en opstilling af grundlæggende og samtidig rent præventive sundheds- og sikkerhedskrav.

Det siger imidlertid sig selv, at denne politik på det sociale område kun i praksis vil bære frugt, hvis Kommissionen som nævnt i begrundelsen og finansieringsoversigten tilvejebringer de finansielle midler, som er nødvendige for standardiseringsprocessen, samt de for arbejdsmarkedsparterne nødvendige informations- og konsultationsprocedurer.

ØSU konstaterer derfor med tilfredshed, at Kommissionen desuden har fremsat en række forslag til direktiver, herunder især et forslag om »mindstekrav til sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstageres anvendelse af maskiner, apparater, redskaber, produkter og anlæg«. ØSU understreger disse direktivers supplerende karakter samt behovet for at sikre, at der er fuldstændig overensstemmelse mellem disse, således at det er muligt at opnå en høj grad af sikkerhed på arbejdspladsen.

At det er Kommissionens hensigt ved hjælp af denne tekst at skabe et »højt beskyttelsesniveau« bekræftes af det faktum, at de »væsentlige krav« tager udgangspunkt i begrebet »integreret sikkerhed«, hvorved forstås ønsket om at fjerne de med fremstillingen og konstruktionen forbundne risici. Dog vil ØSU gerne fremhæve to hermed forbundne aspekter med forbehold af bemærkningerne i punkt 2.3 og 2.5 nedenfor:

— Hvad nye maskiner angår, har man ikke nødvendigvis de samme muligheder efter fremstillingen som i forbindelse med fremstilling og konstruktion. ØSU tager ligeledes forbehold over for de punkter i det fremlagte forslag, som kunne fortolkes på en sådan måde, at det skulle være muligt at bringe allerede fremstillet materiel »i overensstemmelse« med direktivet. En sådan fortolkning er især mulig i forbindelse med den sidste sætning i artikel 2, stk. 4, eller artikel 4, stk. 2.

Mere generelt ville det være en alvorlig afvigelse fra det valgte princip om »integreret sikkerhed«, hvis ansvaret for at dokumentere, at maskinen opfylder »overensstemmelseskravene« forud for anbringelsen af EF-mærket blev overladt til importøren (eller fabrikantens etablerede repræsentant i Fællesskabet), eller ligefrem til brugeren. Det ville således være ønskeligt, om det var fabrikanten selv, uanset oprindelsesland, og ikke en repræsentant, der var eneansvarlig for overensstemmelseserklæringen (art. 8, litra b) og anbringelsen af EF-mærket (art. 9).

⁽¹⁾ EFT nr. C 29 af 3. 2. 1988, s. 1.

— På den anden side, er det pr. definition ikke muligt at bringe henholdsvis maskiner, der er taget i brug før direktivets ikrafttrædelse, og brugte maskiner, der bliver handlet efter denne dato, i overensstemmelse med direktivet. ØSU har noteret sig, at for maskiner, der er taget i brug, er en forbedring af materiellet omfattet af forslaget til direktiv om »anvendelse«, samt at Kommissionen har til hensigt at udarbejde et direktivforslag specielt med henblik på brugte maskiner.

1.3. Direktivforslagets anvendelsesområde er meget bredt.

ØSU har noteret sig, at en række af de maskiner, der ikke er omfattet, på ny skal indarbejdes i direktivet i overensstemmelse med den i EØF-traktatens artikel 149, stk. 3, omtalte procedure. ØSU mener imidlertid, at ikke alle maskiner frembyder de samme iboende risici. Maskiner, som indebærer alvorlige risici, bør derfor gøres til genstand for særlige væsentlige krav samt underkastes forudgående kontrol af tredjemand. I denne forbindelse udtrykker ØSU tilfredshed med Kommissionens ændring med hensyn til træbearbejdningsmaskiner. ØSU anmoder om at blive hørt i forbindelse med disse ændringer, således som der er blevet det i forbindelse med det foreliggende direktiv, eftersom overensstemmelsesproceduren muligvis vil blive ændret ved denne lejlighed, og eftersom det eventuelt skal afgøres, om der ikke for de farligste maskiner burde udarbejdes særlige procedurer.

ØSU mener desuden, at det ville være oplagt nærmere at bestemme anvendelsesområdet for henholdsvis dette forslag til direktiv og andre fællesskabsdirektiver, som indeholder tekniske forskrifter vedrørende fremstilling og anvendelse med det formål at hæve sikkerheds- og sundhedsniveauet. Der skal først og fremmest nævnes direktiv 73/123/EØF af 19. februar 1973 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning vedrørende elektrisk materiel, som skal anvendes inden for et bestemt spændingsområde (lavspændingsdirektivet).

1.4. Forslaget til direktiv er blevet udarbejdet i overensstemmelse med de principper om en »ny metode«, som blev opstillet i resolutionen af 7. maj 1985. ØSU ville gerne have haft — i det mindste tilnærmelsesvist — kendskab til, hvornår samtlige direktivets væsentlige krav (bilag I) skal være opfyldt ved hjælp af harmoniserede standarder. Kommissionen har ikke været i stand til at give et nogenlunde præcist svar på dette spørgsmål. ØSU er imidlertid overbevist om, at den nødvendige »overgangsperiode«, inden »den nye metodes« bestemmelser træder fuldstændig i kraft, selv i bedste fald langt vil overskride nøgleåret 1992. Dette bevirker, at direktivet »forvaltning« i specielt overgangsperioden bliver af afgørende betydning.

1.4.1. I resolutionen af 7. maj 1985 foreskrives det, at de »væsentlige sikkerhedskrav, som markedsførte produkter skal opfylde, skal udformes tilstrækkelig

præcist til, at de ved gennemførelse heraf i national ret kan udgøre retsgyldige forpligtelser«. ØSU er klar over, at en direkte anvendelse af de væsentlige krav kan føre til vanskeligheder og i værste fald være med til at skabe hindringer, hvis medlemsstaternes kontrolmyndigheder fortolker kravene restriktivt, og forbudsprocedurerne i artikel 7 alt for ofte tages i anvendelse, (denne mulighed omtales af Kommissionen i begrundelsen til direktivet, jf. 1, 4., 6. afsnit).

1.4.2. Ikke desto mindre mener ØSU, at Kommissionens forslag generelt vil gøre det muligt at anvende de nævnte krav umiddelbart, selv når der ikke findes nogen standarder.

1.5. Helt konkret foreslår ØSU, at der træffes følgende foranstaltninger:

1.5.1. For — af hensyn til både virksomhederne og kontrolmyndighederne — at lette overgangsperioden, hvor der for størstedelen af det materiel, der dækkes af anvendelsesområdet, ikke vil foreligge fuldstændige standarder for de enkelte maskintyper bør Den europæiske Standardiseringsorganisation (CEN), efter behov og med mandat fra Kommissionen, i overensstemmelse med de sædvanlige procedurer udarbejde fortolkningsdokumenter, som for de enkelte maskinkategorier angiver de i pågældende tilfælde gældende væsentlige krav (en sådan udvælgelse foreskrives direkte i artikel 8, litra a), i), og i bilag I, 1. afsnit, under de indledende bemærkninger), og eventuelt de tilsvarende, godkendte nationale standarder (art. 5).

Udarbejdelsen af et sådant dokument ville ikke kun være til store nytte for virksomhedernes forskningsafdelinger og for medlemsstaternes kontrolmyndigheder, men burde samtidig virke som en kraftig ansporing til at udarbejde komplette produktstandarder (type C standarder), hvilket ville kunne ske på grundlag af dokumentet.

1.5.2. Endelig anmoder ØSU Kommissionen om at tilvejebringe alle de nødvendige forudsætninger for, at CEN og Den europæiske Komité for elektroteknisk Standardisering (Cenelec) som planlagt kan inddrages i et samarbejde. ØSU afventer spændt resultatet af Kommissionens overvejelser om bedre inddragelse af arbejdsmarkedsparterne i CEN/Cenelec's arbejde.

1.6. ØSU er klar over, at det er vanskeligt at vurdere de økonomiske konsekvenser af et sådant direktiv, især for de mindre virksomheder. I en sådan vurdering skal der ikke blot tages hensyn til omkostningerne i forbindelse med et Europa under et fælles indre marked samt de fordele, der for fabrikanterne er forbundet med et harmoniseret regelsæt — og følgelig identiske produkter — gældende for markedet i alle medlemslande. Der skal også tages hensyn til de vidtgående konsekvenser,

som det vil have for det sociale og arbejdsmarkedsmæssige område, at der anvendes maskiner, som opfylder kravene om »integreret sikkerhed«.

Dette giver ØSU anledning til at fremsætte to bemærkninger.

1.6.1. For fabrikkerne fører en ensartet anvendelse af de væsentlige sikkerhedskrav først og fremmest til en fjernelse af hindringerne for fri bevægelighed mellem medlemsstaterne, og ØSU kan ikke godtage, at fremstillingsmetoderne i de enkelte lande bedømmes forskelligt afhængigt af deres industrialiseringsgrad samt at der skelnes mellem store og mindre virksomheders produktion.

1.6.2. Til gengæld forudsætter brugernes ret til dette sikkerhedsniveau, at mindstekravene overholdes, uanset hvor materiellet kommer fra, og dette gælder ikke mindst materiel fra tredjelande.

1.7. ØSU mener, at der til »gennemførelse af direktivet« bør nedsættes et stående specialudvalg (foreskrevet i resolutionen af 7. maj 1985) med deltagelse af »eksperter eller rådgivere« som repræsentanter for arbejdsmarkedets parter.

Den store betydning, som Kommissionen selv tillægger dette forslag til direktiv, berettiger efter ØSU's mening fuldt ud, at der nedsættes et sådant udvalg, således at klagemulighederne ikke kun begrænses til en specialiseret arbejdsgruppe under det udvalg, som blev nedsat i henhold til artikel 5 i direktiv 83/189/EØF om en konsultationsprocedure vedrørende tekniske normer og standarder. Kommissionen har for øvrigt i forbindelse med andre direktiver, især forslaget til direktiv om byggematerialer, foreslået, at der blev nedsat et sådant stående udvalg. ØSU tilsluttede sig i den forbindelse ikke blot det omtalte initiativ, men henstillede endda til Kommissionen at sørge for, at de berørte parter, herunder især fabrikker og brugere, blev inddraget i arbejdet med at forvalte direktivet.

2. Særlige bemærkninger

2.1. Artikel 1, stk. 3

2.1.1. Nogle af undtagelserne i artikel 1, stk. 3 — som f.eks. »mobile maskiner til bygge- og anlægsvirksomhed« — er temmeligt vage, og der kunne for nogle maskiners vedkommende opstå tvivl om, hvorvidt de helt eller delvis falder ind under direktivets anvendelsesområde. Det ville derfor være hensigtsmæssigt at præcisere definitionerne.

2.1.2. Under arbejdet fik ØSU forelagt en ændring af direktivet, hvorefter anvendelsesområdet også skal omfatte træbearbejdningsmaskiner. ØSU udtrykker tilfredshed med ændringen og mener, at oversigten over materiel, som ikke omfattes af direktivet, bør reduceres snarest muligt efter samråd med de berørte erhverv.

Det er ligeledes nødvendigt at tydeliggøre sammenhængen med andre direktiver, herunder ikke mindst lavspændingsdirektivet. ØSU foreslår derfor at affatte stk. 3, sidste led, således:

»Alle maskiner, der opfylder ovennævnte definition, og som er omfattet af et EF-direktiv, der indeholder væsentlige sikkerhedskrav eller tekniske forskrifter for konstruktion og fremstilling med hensyn til sikkerhed og sundhed for så vidt angår de risici, der omfattes af dette direktiv.«

2.2. Artikel 2

Der bør tilføjes et nyt stk. 5 til artikel 2 i Kommissionens forslag omhandlende muligheden for fri bevægelighed for maskiner beregnet til afprøvning:

»5. Medlemsstaterne lægger ingen hindringer i vejen for den frie bevægelighed eller for anvendelsen af maskiner, som ikke er i overensstemmelse med direktivet, dersom disse maskiner anvendes til afprøvning, og forudsat at enhver form for almindelig produktionsvirksomhed er udelukket.«

2.3. Artikel 2, stk. 4

Messer og udstillinger er kommercielle arrangementer, som ofte er af international karakter. Præsentation af materiel, som er beregnet til tredjelande, og som derfor er i overensstemmelse med disse landes regler, skal derfor være tilladt.

ØSU foreslår derfor at udvide rækkevidden af stk. 4 med følgende formulering:

»Medlemsstaterne modsætter sig ikke, at der på messer, udstillinger osv., (...) præsenteres maskiner, som ikke er i overensstemmelse med bestemmelserne i dette direktiv, forudsat at det ved skiltning klart er anført, at disse maskiner ikke er i overensstemmelse samt at de kun kan erhverves eller anvendes i en medlemsstat

— såfremt de af fabrikanten eller udstilleren bringes i overensstemmelse, dersom maskinen er blevet delvis afmonteret i udstillings- og demonstrationsøjemed, eller

— såfremt der leveres en type, som opfylder kravene i dette direktiv, dersom der er tale om en model, som er konstrueret og fremstillet med henblik på levering til et tredjeland.«

2.4. Artikel 3

ØSU understreger, at de væsentlige krav, som anføres i artikel 3, og som gentages i bilag I, kun gælder

for maskiner som, i overensstemmelse med artikel 2, markedsføres efter datoen for direktivets ikrafttrædelse. Dette bør anføres klart og tydeligt i artikel 2 eller artikel 3.

2.5. Artikel 4, stk. 2

For at forebygge enhver tvivl om fortolkningen af dette stykke bør det præciseres at maskiner, som er beregnet på at indgå i et større anlæg, men som også kan fungere særskilt, skal forsynes med overensstemmelseserklæring af fabrikanten og med EF-mærke.

Når maskiner, eller dele af maskiner (i artikel 1's forstand), kun kan fungere, hvis de indgår i et større anlæg, påhviler overensstemmelsesattesteringen og påføringen af EF-mærket den part, som har det endelige ansvar for konstruktionen og/eller demonteringen af enkeltdele til et større, komplekst mekaniseret anlæg.

2.6. Artikel 5

2.6.1. Hvis artikel 5, stk. 1, skal være i overensstemmelse med artikel 8, skal stykket formuleres således:

»Medlemsstaterne forudsætter at maskiner, der er forsynet med EF-mærke, og som ledsages af en EF-overensstemmelseserklæring udstedt af fabrikanten, opfylder de væsentlige sikkerhedskrav, der omhandles i artikel 3.«

2.7. Artikel 6

I forlængelse af bemærkningerne i punkt 1.7 finder sektionen det utilstrækkeligt blot at gøre brug af det stående udvalg, der er nedsat i henhold til direktiv 83/189/EØF; dette udvalg vil næppe have kompetence til at »forvalte« direktivet. Sektionen mener, at det i det foreliggende tilfælde er påkrævet at nedsætte et særligt stående udvalg, således som det er hjemlet i resolutionen af 7. maj 1985.

ØSU har med interesse noteret sig, at Kommissionen agter at inddrage arbejdsmarkedets parter i forvaltningen. Det er tænkeligt, at disse ønsker at medvirke i beslutningstagningen i denne instans, men ikke desto mindre bør man undgå at gøre udvalget alt for stort, så det kommer til at virke tungt og trægt.

ØSU foreslår derfor, at det stående udvalg:

- sammensættes af repræsentanter udpeget af medlemsstaterne,
- bistås af repræsentanter for fabrikanterne og repræsentanter for lønmodtagerne (i den udstrækning forbrugerinteresser måtte være berørt, bør der også inddrages forbrugerrepræsentanter),

— får en repræsentant for Kommission som formand.

Udvalget skal udføre de opgaver, som det får pålagt af Kommissionen, og herunder konsulteres i alle spørgsmål vedrørende direktivets iværksættelse. Det skal fungere inden for rammerne af procedure 3, variant a), i Rådets afgørelse af 13. juli 1987.

2.8. Artikel 7

I begrundelsen henviser Kommissionen til bestemmelserne i artikel 7 og betegner denne som en »beskyttelsesklausul«. Denne betegnelse (som i øvrigt også benyttes i resolutionen af 7. maj 1985) er tvetydig.

I traktate benyttes udtrykket »beskyttelse« i artikel 226 i betydningen »beskyttelsesforanstaltninger« (hvilken formulering også anvendes i bl. a. artikel 91 om *dumping* og artikel 115 om handelspolitik).

Det ville være beklageligt, om medlemsstaterne opfattede og anvendte bestemmelserne i artikel 7 til at beskytte deres nationale marked. Det er derfor ønskeligt at litra c) under artikel 7, stk. 1, udgår.

2.9. Artikel 8

2.9.1. ØSU mener, at det tekniske dossiers indhold bør forenkles:

— Dels fordi udviklingen af nye arbejdsmetoder i forbindelse med konstruktionen af maskiner i vid udstrækning bygger på anvendelse af informatik frem for skriftlig dokumentation.

— Dels fordi det er afgørende nødvendigt for fabrikanten at værne om *know-how* og fabrikationshemmeligheder. Dette betyder, at enhver form for dokumentation, som ikke er strengt nødvendig for at kunne bevise, at de væsentlige krav er overholdt, ikke må gøres offentlig, ligesom det tekniske dossier heller ikke må videregives til uvedkommende myndigheder, som ikke er underkastet tavshedspligt.

2.9.2. ØSU understreger i øvrigt, at udtrykket »hans i Fællesskabet etablerede repræsentant« har begrænset juridisk betydning og i de fleste tilfælde ikke omfatter importører. Det ville derfor være ønskeligt, at det udtrykkeligt nævnes i EF-overensstemmelseserklæringen, hvor dossierret kan fås.

2.9.3. Endelig tvivler ØSU på, at det er muligt at gennemføre disse bestemmelser i praksis, når de gælder produkter fra tredjelande. Når standarderne omfatter »væsentlige sikkerhedskrav«, bør det imidlertid være muligt at foretage kontrol ved grænserne i overensstemmelse med aftalen af 12. april 1979 om tekniske handelshindringer og den internationale konvention af 21. ok-

tober 1982 om harmonisering af varekontrollen ved grænserne.

2.9.4. Dette bliver utvivlsomt tilfældet, når de harmoniserede standarder kommer til at gælde for maskiner (eller dele af maskiner), som falder ind under direktivets anvendelsesområde.

2.9.5. Under alle omstændigheder bør overensstemmelseserklæringen kun kunne udstedes af fabrikanten, som det også allerede er nævnt ovenfor (punkt 1.2, næstsidste afsnit).

2.9.6. ØSU foreslår derfor:

- at man i stk. 1 og 2 i Kommissionens forslag sletter »eller hans i Fællesskabet etablerede repræsentant«,
- at man i første punktum i stk. 4 i Kommissionens forslag sletter »når hverken fabrikanten (...) i Fællesskabet«.

2.10. Artikel 9, stk. 1

Den nye formulering af stk. 1 (som Kommissionen foreslår i henhold til artikel 149, stk. 3), fastsætter for materiel, som underkastes typeafprøvning, at EF-mærket skal ledsages af kendingsmærket for det godkendte organ, som har udstedt attesten.

Denne metode er ikke helt risikofri, idet den kan fremme tendensen til at købe materiel fra nationale attestationsorganer, hvilket er ensbetydende med en hindring for anvendelsen, men ikke for den frie bevægelighed. Man kan derfor stille det spørgsmål, om mærket bør figurere udtrykkeligt på maskinen, eller kun i brugsanvisningen. Det foreslås derfor at ændre slutningen af sidste afsnit til følgende:

»... og eventuelt et særligt mærke, som angiver, at maskinen har været underkastet EF-typeafprøvning.«

2.11. Artikel 9, stk. 3

2.11.1. Med hensyn til forbudet mod »at anbringe mærker eller oplysninger på maskinerne, der kan forveksles med EF-mærket« rejser ØSU spørgsmålet, om det ikke skulle være muligt at benytte sikkerhedsmærker, naturligvis ud fra den forudsætning, at disse mærker tilpasses på en sådan måde, at de udgør en bekræftelse på, at direktivets væsentlige krav er nøje overholdt.

2.11.2. Bibeholdelse af de eksisterende mærker kan måske føre til handelshindringer, som er særlig farlige: i teorien lægger de ikke hindringer i vejen for den frie bevægelighed, men i betragtning af den betydning, som kontrolinstanser i virksomhederne tillægger dem, kan de måske virke afskrækkende på brugerniveau.

2.11.3. Imidlertid er det en kendsgerning, at sikkerhedsmærkning, som i resolutionen af 7. maj 1985 anses

for et middel, der beviser overensstemmelse, ifølge det foreliggende direktivforslag ikke kan påtvinges medlemsstaterne (jf. begrundelsen, punkt 2, overensstemmelsesattestation).

2.11.4. Det er dog rimeligt at stille det spørgsmål, om der ikke mellem de to attesteringsordninger, nemlig fabrikanterklæring (som er det grundlæggende princip i direktivet) og tredjemandsattestation (som foreslås for de farligste maskiner), kan findes en gylden middelvej, hvor sikkerhedsmærket udstedes på vilkår, som fastlægges af Kommissionen, til fabrikanter, der måtte ønske det (der er altså ikke tale om en forpligtelse): herigenom skulle det kunne sikres, at direktivet anvendes fornuftigt, uden at fabrikanterne pålægges alt for store byrder.

2.11.5. Artikel 9.3

Følgende stk. 4 føjes til Kommissionens forslag:

»4. Såfremt et mærke udstedt af tredjemand navnlig har til formål at attestere overensstemmelsen med direktivets væsentlige krav, skal dette mærke godkendes af Kommissionen efter høring af det stående udvalg.«

2.12. Artikel 10

I Kommissionens tekst tilføjes efter »enhver afgørelse truffet af en medlemsstat« følgende: »eller af et godkendt organ«.

Den procedure for indsigelse, som fabrikanterne har mulighed for at benytte i tilfælde af, at en medlemsstat bestrider overholdelsen af direktivets væsentlige krav, virker afskrækkende, ikke mindst for små og mellemstore virksomheder. Det ville være ønskeligt, at man giver disse virksomheder lettere mulighed for at forsvare deres legitime interesser ved at etablere en let tilgængelig og ikke alt for kostbar EF-procedure.

ØSU foreslår i den forbindelse følgende to løsninger:

- enten anmodes Kommissionen om at foreslå et særdirektiv med det formål at etablere en EF-procedure, som skal gælde for samtlige direktiver, for hvilke der kan opstå tilsvarende problemer,
- eller også fastsættes der i det foreliggende direktiv en procedure, hvorefter fabrikanten i første instans kan gå til det stående udvalg (som omtales i punkt 2.7 ovenfor), og i anden instans til EF-Domstolen, idet hele proceduren skal være enkel og foregå skriftligt, dersom sagsøgeren anmoder om det, ligesom der ikke skal være pligt til at benytte advokat.

2.13. Bilag I

Dette bilag indeholder de væsentlige krav, således som de skal forstås i henhold til den »nye metode«, og giver ikke anledning til mange kommentarer fra ØSU, som

udtrykker påskønnelse af, at bilaget er så udtømmende. ØSU finder det imidlertid på sin plads at fremsætte følgende bemærkninger:

2.13.1. Overskriften til punkt 1.1.2 »Principper for integrering af sikkerheden« skal opfattes i bred betydning, nemlig således at sikkerhed betyder beskyttelse af personers fysiske integritet og derfor omfatter såvel risiko for ulykker som sundhedsmæssige risici. Dette er i øvrigt udtrykkeligt præciseret i litra a).

2.13.2. Punkt 1.1.2, litra d). Følgende sætningsled bør tilføjes: »samt anvendelsesmåder, som med rimelighed kan forventes«.

Til gengæld omfatter kapitel 2, »Supplerende væsentlige sikkerhedskrav for visse kategorier af maskiner«, også forbrugernes hygiejne, hvilket bør præciseres i overskriften, som skal lyde »Væsentlige krav til sikkerhed og hygiejne...«.

2.13.3. Punkt 1.1.4, Belysning. ØSU foreslår formuleringen »maskinen skal være konstrueret og fremstillet således, at arbejdsområdet kan oplyses tilstrækkeligt...«.

2.13.4. Punkt 1.7.4, litra b). Direktiv 86/188/EØF om støj træder først i kraft den 1. januar 1990. Det er derfor ikke ønskeligt at indføre nye målinger desangående i de foreslåede bestemmelser, idet »oplysende mærkning« om maskiner er nedfældet i dette direktivs artikel 8.

Men i det mindste bør ordlyden af de to direktiver afstemmes indbyrdes, og lydtrykniveauet bør være på 85 dB(A), som fastsat i direktiv 86/188/EØF og ikke på 80 dB(A), som nedfældet i punkt 1.7.4, litra f).

2.13.5. Punkt 2.1, litra d). Man bør henholde sig til direktivets målsætning og ikke indblande standardiseringsaspekter, hvorfor andet punktum bør affattes således »de indvendige hjørner skal være forbundne, så de kan rengøres fuldstændigt«.

2.13.6. Punkt 2.1, litra f). Dette krav risikerer ikke at kunne overholdes. Det afgørende er, at samtlige maskindele er tilgængelige for rengøring, så det undgås, at væsker kan stagnere, eller at der eventuelt trænger insekter ind, selv om man har forsøgt at hindre det.

2.14. Bilag II

»EF-overensstemmelseserklæring (1)

Fabrikanten(2)

.....

erklærer hermed, at nedennævnte nye maskine (3)

.....

(4) er i overensstemmelse med gennemførelsesbestemmelserne til direktiv/EØF.

(5) er identisk med den maskine, for hvilken der er udstedt EF-typeattest nr. af (6), og fremstillet i overensstemmelse med standard nr. ...

— Det dossier, som omtales i artikel 8, står til rådighed for de ansvarlige nationale myndigheder hos (7)

— Fabrikanten erklærer at bemyndige til at repræsentere sig i Fællesskabet med hensyn til de rettigheder og pligter, som er en følge af direktivets gennemførelsesbestemmelser (8).

Udfærdiget i den

Underskrift (9)

1. Denne erklæring skal udfærdiges på samme sprog som brugsanvisningen (jf. bilag I, pkt. 1.7.4) enten maskinskrevet eller med blokbogstaver.
2. Firmanavn, fabrikantens fulde adresse.
3. Beskrivelse af maskinen (mærke, type, serienummer osv.).
4. Overstreges, når den i artikel 8, stk. 2, litra b), omhandlede procedure anvendes.

5. Overstreges, når den i artikel 8, stk. 2, litra a), omhandlede procedure anvendes.
6. Navn og adresse på det godkendte organ.
7. Navn og fuld adresse på den virksomhed eller den person, hos hvem dossieret kan fås.
8. Firmanavn, navn og fuldstændig adresse på fuldmagtshaveren.
9. Underskriverens navn og stilling.«

2.15. (nyt) Bilag III

Der foreslås en ændring under B. »Ved anvendelsen af den i artikel 8, stk. 2, litra b), omhandlede procedure anvendes følgende model«.

I stedet for kendingsmærket for det godkendte organ anbringes ved siden af EF-mærket et tegn (f.eks. bogstaverne ET), som betyder, at maskinen har været underkastet en typeafprøvning.

2.16. (nyt) Bilag V

Kravet i bilag V om at det tekniske dossier skal omfatte »en beskrivelse af de løsninger, der er valgt for at forebygge de risici, som maskinen frembyder, understreger de absolutte formuleringer, som er valgt en række steder i dette forslag. Ofte er det umuligt at forudse alle de risici, som kan opstå, hvis den person, der betjener maskinen, udviser uforsvarlig eller momentan irrationel adfærd. Det ville derfor være mere realistisk at tilføje et forbehold som f.eks. »at rydde risici af vejen for så vidt som dette er rimeligt gennemførligt« såvel hér som andre steder i teksten, hvor det er lige så passende.

Punkt 1 og 2

Ordene »eller hans i Fællesskabet etablerede repræsentant« udgår.

Punkt 3

Mellem »hans i Fællesskabet etablerede« og »repræsentant« indføjes: »og i overensstemmelseserklæringen udtrykkeligt nævnte«.

2.17. (nyt) Bilag VI

I dette bilag defineres EF-typeafprøvningen, en procedure som allerede forekommer i andre tekster, herunder direktiv 84/528/EØF og direktiv 84/532/EØF. Det ville i høj grad øge EF-lovgivningens troværdighed, hvis procedurer, der går under den samme betegnelse, rent faktisk også var identiske eller i det mindste harmoniserede. Det er selvfølgelig rimeligt nok, at Kommissionen præciserer og videreudvikler sin lovgivning i takt med de indhøstede erfaringer. Samtidig må der dog peges på det nødvendige i, at man ikke fastholder diskrepanser mellem teksterne, som enten gør reglerne tvetydige eller uforståelige.

I artikel 9, stk. 1, tales der om »det godkendte organ, der har udstedt EF-typeafprøvningsattesten«.

Det ville derfor være ønskeligt, om den samme betegnelse blev anvendt overalt i direktivet. I bilag VI opereres der med betegnelsen »udpeget«, og ØSU foreslår derfor, at man vælger udtrykket »godkendt« for hele direktivet, og at »udpeget« erstattes med »godkendt« i punkt 2, 3, 4 (2. afsnit), 5, 6 og 9.

I punkt 2, 3. afsnit, føjes til ordene »den ledsages af en maskine, der er repræsentativ for den planlagte produktion« følgende passus »eller i givet fald gives der oplysning om, hvor maskinen kan afprøves.«

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om personlige værnemidler⁽¹⁾

(88/C 337/12)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 28. april 1988 under henvisning til EØF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for industri, handel, håndværk og tjenesteydelser, som udpegede Gordon Pearson til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 5. oktober 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 259. plenarforsamling, mødet den 27. oktober 1988, uden stemmer imod og med 2 stemmer hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. ØSU har med tilfredshed noteret sig Kommissionens hensigter med forslaget om dette vigtige emne samt de detaljerede bemærkninger om problemerne i forbindelse med at tilvejebringe ensartede sikkerhedsnormer for personlige værnemidler. Det støtter Kommissionens bestræbelser, som er et led i gennemførelsen af det europæiske enhedsmarked, men de er også i overensstemmelse med og samtidig et vigtigt skridt henimod opfølgningen af de sociale aspekter af Den Europæiske Fællesakt. Ikke desto mindre mener ØSU, at der vil være praktiske problemer med at gennemføre mange af foranstaltningerne.

1.2. ØSU mener ikke, at små og mellemstore virksomheder burde få problemer med at godtage de sikkerhedsnormer, som vil være gældende inden for deres aktivitetsområde.

1.3. Kommissionens forslag er i overensstemmelse med den »nye metode i forbindelse med teknisk harmonisering og standarder« inden for Fællesskabet. Hvad enten disse standarder opstilles af Den europæiske Standardiseringsorganisation (CEN), Den europæiske Komité for elektroteknisk Standardisering (Cenelec) eller et andet kompetent organ, er det nødvendigt, at de udarbejdes på grundlag af de i direktivet opstillede krav. Standarderne skal derefter gennemføres i de enkelte medlemsstater. Både arbejdsgivere, arbejdstagere og forbrugere skal inddrages i arbejdet med at fastsætte disse standarder.

1.4. En passende beskyttelse af brugerne af dette udstyr er af stor vigtighed, og derfor er begrundelsen i indledningen til Kommissionens dokument hverken præcis nok eller overbevisende på en række specifikke punkter. I sin iver efter at sikre fri bevægelighed for varer samt fjerne handelshindringerne inden for Fællesskabet inden 1993 undlader Kommissionen i de indledende bemærkninger at tage passende hensyn til de bindende mindstekrav vedrørende personers sundhed og sikkerhed, som er af allerstørste betydning.

1.5. ØSU har med tilfredshed noteret sig, at der parallelt med det foreliggende direktiv er fremsat forslag om et direktiv [dok. KOM(88) 76] om de sociale, sundhedsmæssige og sikkerhedsmæssige aspekter i forbindelse med anvendelsen af personlige værnemidler. ØSU mener, at det er vigtigt at opretholde forbindelsen mellem artikel 100 A og 118 A i Rom-traktaten som ændret ved Den Europæiske Fælles Akt.

1.6. ØSU bemærker, at Kommissionen har gennemført en undersøgelse, hvoraf det — ifølge Kommissionen selv — fremgår, at der er store forskelle mellem de enkelte medlemslande med hensyn til spørgsmålet om personlige værnemidler. ØSU mener, at det ville være værdifuldt, om disse undersøgelsesresultater blev offentliggjort sammen med forsikringsstatistiske oplysninger, således at der kan foretages en nøjagtig vurdering af de mest risikobehæftede situationer, hvilket ville gøre det muligt at forbedre brugernes sikkerhed og beskyttelse.

1.7. Det kræves i direktivet, at værnemidler, som kan bringe sikkerheden i fare, fjernes fra markedet! Imidlertid burde det også angives, hvilke sanktioner der skal anvendes, når sådanne produkter alligevel markedsføres. Fabrikantens produktansvar er muligvis ikke tilstrækkeligt, hvis produktet ikke fremstilles i henhold til hans egne specifikationer. Det er stadig ikke klart, hvor det juridiske ansvar for defekte produkter skal placeres i forhold til godkendelsen⁽²⁾, og det er nødvendigt klart at angive, hvem ansvaret for udbetaling af erstatning i sådanne tilfælde påhviler.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Ifølge ØSU er den nuværende situation præget af, at de enkelte medlemsstater har deres egen vifte af rodninger, som varierer i omfang og niveau fra medlemsstat til medlemsstat. I andre direktiver, som er udarbejdet i henhold til den »nye metode«, opereres der med et enkelt stående udvalg (direktiv 83/189/EØF, udvalget), som skal vejlede Kommissionen i forbindelse med direktivernes gennemførelse. Det økonomiske og

⁽¹⁾ EFT nr. C 141 af 3. 5. 1988, s. 14.

⁽²⁾ Jf. EFT nr. C 169 af 8. 7. 1985, s. 15.

sociale Udvalg har gentagne gange anbefalet, at der nedsættes et separat og mere specialiseret rådgivende udvalg i forbindelse med alle større direktiver, og det anbefales også i det foreliggende tilfælde, at der nedsættes et sådant udvalg med deltagelse af de interessegrupper, der omtales i punkt 1.3 ovenfor.

2.2. Et sådant specialiseret rådgivende udvalg vil sandsynligvis i starten skulle rådgive om sikkerhedsnormer, som i nogle medlemsstater måske er højere end de EF-normer, der kræves opfyldt, men lavere i andre. Ifølge ØSU bør overgangsperioden og de normer, der indgås kompromis om inden for denne periode, kun betragtes som et første skridt henimod de objektive fastsatte, skrappe normer, som bør nås så hurtigt som muligt.

2.3. For ØSU er det forbundet med store problemer, at de foreslåede foranstaltninger ikke begrænses til arbejdspladsen. Det er enig i dette princip, men den må så logisk mene, at undtagelserne som defineret i bilag I vil føre til tvivlstilfælde. Forslaget til direktiv er også uklart for så vidt angår i hvilken udstrækning farmaceutisk og medicinsk udstyr er omfattet, og der er ingen oplysninger om, hvordan de foreslåede foranstaltninger hænger sammen med andre EF-bestemmelser om personbeskyttelse, som allerede er gældende, eller som Kommissionen har til hensigt at gennemføre.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Artikel 1, stk. 2

Definitionen på personlige værnemidler (PVM) bør udvides, således at det klart fremgår, hvilke lægevidenskabelige beskyttelsesmidler og -apparater der er omfattet; man skal her være opmærksom på direktivforslaget om medicinsk udstyr til engangsbrug, som snart lægges på bordet.

3.2. Artikel 2, stk. 3

ØSU har forståelse for, at organisationer og borgere i EF kan nære ønske om på »messer og udstillinger osv.« at udstille prototyper, for hvilke der eventuelt endnu ikke foreligger den nødvendige overensstemmelseserklæring, men det bør ikke desto mindre gøres klart, at sådanne prototyper ikke kan udstilles, medmindre de opfylder de for de pågældende prototyper gældende mindstekrav om beskyttelse.

3.3. Artikel 3, stk. 3

Overgangsperioden indtil den 31. december 1992 for produkter og udstyr, for hvilke der endnu ikke foreligger harmoniserede standarder, bør anvendes med omhu, således at hovedparten af produkterne bliver omfattet inden udløbet af denne frist.

3.4. Artikel 6

I den næstsidste betragtning fremføres, at »... det skal sikres, at arbejdsmarkedets parter og især arbejdstagerorganisationerne konsulteres ved standardiseringen og ved forvaltningen af dette direktiv«. Artikel 6 omhandler kun det stående udvalg, som er nedsat i henhold til direktiv 83/189/EØF⁽¹⁾. ØSU mener, at Det rådgivende Udvalg for sikkerhed, hygiejne og sundhedsbeskyttelse på arbejdspladsen burde inddrages for at sikre, at de ovennævnte målsætninger opfyldes.

3.5. Artikel 7

3.5.1. ØSU mener, at det i artikel 2, stk. 1, omtalte krav også burde medtages i 3. afsnit af artikel 7, stk. 1, eftersom det vedrører både sundhed og sikkerhed for personer, hysdyr og ejendom.

3.5.2. Det burde i artikel 7, stk. 3, gøres klart, at personlige værnemidler, som ikke er i overensstemmelse med EF-mærket, enten fordi værnemidler ikke opfylder de opstillede mindstekrav, eller fordi mærkningen er fejlagtig, bør have EF-mærket fjernet; en meddelelse herom skal offentliggøres i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*, og offentligheden bør generelt gøres bekendt hermed.

3.6. Artikel 8, stk. 3

Der burde til andet afsnit føjes en fodnote med eksempler, som kunne gøre indholdet klarere — f.eks. skal »solens stråler« opfattes om »sollys«, og »havearbejde« er ikke særlig præcist.

3.7. Artikel 13, stk. 2

Det er nødvendigt med en omformulering af dette stykke for at fjerne ethvert krav om, at emballagen skal opbevares.

3.8. Bilag I, 1, 2 og 3

Eftersom det er meningen, at direktivforslaget skal omfatte samtlige borgere (jf. punkt 2.3 ovenfor), bør efter ØSU's mening kun de væbnede styrkers kampenheder være undtaget fra direktivets anvendelsesområde, hvorimod personlige værnemidler til ordensmagten burde medtages. Undtagelserne i stk. 2 og 3 anses ikke for at være acceptable uden en nærmere forklaring.

3.9.1. Bilag II, 1.1.2.

ØSU foreslår, at følgende sætning føjes til dette punkt: »Der bør under alle omstændigheder garanteres en i

⁽¹⁾ EFT nr. L 109 af 26. 4. 1983, s. 8.

forhold til risikoniveauet passende beskyttelse af sundhed og sikkerhed».

3.9.2. Bilag II, 1.4.

ØSU gør opmærksom på sin udtalelse⁽¹⁾ om paralleldirektivet [dok. KOM(88) 76], som omhandler de oplysninger, der skal tilvejebringes af fabrikanten med hensyn til anvendelsen af personlige værnemidler: forholdet mellem fabrikant og bruger anses for at være vigtigt med henblik på at opnå den mest effektive personlige beskyttelse.

3.10.1. Bilag III, Afsnit I - 1

I artikel 8.1 kræves det, at fabrikanten skal udarbejde et dokumentationsmateriale, men han har ikke pligt til derefter af fremlægge dette materiale, og det kan skabe forvirring. Derimod kræves det i artikel 10 og 11, at dokumentation skal fremlægges i forbindelse med verifikation og overensstemmelse.

⁽¹⁾ EFT nr. C 318 af 12. 12. 1988.

Ordlyden af afsnit I, 1, litra b), bør ændres til »... skal de tekniske konstruktionsdata omfatte tilstrækkeligt med data til at sikre et godkendt kontrolorgan ...«.

3.10.2. Bilag III, Afsnit I, 2, litra (a) (engelsk version)

Litraet bør have følgende ordlyd: »(a) its conformity to the harmonized standards or other technical specifications referred to in Article 5.«

3.11. Bilag III, Afsnit II

ØSU støtter de mindstekriterier, der opstilles i forbindelse med medlemsstaternes udpegelse af kontrolorganer. Med henvisning til sine tidligere udtalelser understreger ØSU imidlertid, at medlemsstaternes gensidige anerkendelse af kontrolorganer og prøvestationer bør have et EF-retligt grundlag.

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets forordning om gennemførelsesbestemmelser til forordning (EØF) nr. 2052/88 for så vidt angår samordningen af de forskellige strukturfondes interventioner indbyrdes såvel som med interventionerne fra Den Europæiske Investeringsbank (EIB) og de øvrige eksisterende finansielle instrumenter

(88/C 337/13)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 8. august 1988 under henvisning til EØF-traktatens artikel 123, 130 E og 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for regionaludvikling og fysisk planlægning, som udpegede Francesco Serra-Caracciolo til ordfører og Andrea Amato til medordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 18. oktober 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 259. plenarforsamling, den 27. oktober 1988, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. ØSU ønsker at understrege, at det foreliggende forslag til forordning er et led i virkeliggørelsen af Fællesaktens afsnit V »Økonomisk og social samhørighed«.

Navnlig er der grund til at minde om målsætningen i artikel 130 A: At fremme en harmonisk udvikling af Fællesskabet som helhed ved at styrke den økonomiske og sociale samhørighed og ved at formindske ulighederne mellem de forskellige områder og forbedre de mindst begunstigede områders stilling.

1.2. ØSU har tidligere tilsluttet sig og støtter fortsat fuldt ud, at man tilstræber at skabe ligevægt mellem regionerne. Det kræver derfor, at der iværksættes en såvel kvalitativt som kvantitativt orienteret investeringspolitik, som effektivt bidrager til at mindske de udviklings- og indkomstmæssige forskelle i Fællesskabet.

1.3. Strukturfondsreformen er blot et middel til at skabe regional ligevægt, men de nye forvaltningsregler forekommer at være en afgørende forudsætning for at tilvejebringe økonomisk og social samhørighed på euroæisk plan.

1.4. Der er derfor grund til på ny at understrege de grundlæggende ideer, som en virkelig reform af strukturpolitikken må bygge på:

- Koordinering af alle former for politik — på EF-plan såvel som på nationalt og regionalt plan — der har direkte indflydelse på eller i det mindste væsentlige konsekvenser for beskæftigelsen i regionerne.
- Garanti for et reelt og effektivt partnerskab, dels med de regionale og lokale myndigheder, dels med erhvervs- og samfundslivets beslutningstagere og interesseorganisationernes repræsentanter.
- Enkle, harmoniserede og fleksible procedurer.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU beklager, at en række synspunkter, som det har fremført i sine udtalelser ⁽¹⁾ ikke kan genfindes i den af Rådet vedtagne rammeforordning, ligesom de heller ikke klart præger de nye forslag.

2.2. På den anden side tager ØSU med tilfredshed nogle af bestemmelserne i Kommissionens forslag til efterretning.

Det gælder navnlig artikel 9, som indfører additionsprincippet med tilhørende kontrolmetode. I den forbindelse bør udtrykket »en tilsvarende stigning i de samlede offentlige udgifter« præciseres for at undgå, at additionsprincippet resulterer i ekstra udgifter for visse medlemsstater. Den årlige vækst i EF-fondenes bevillinger bør derfor modsvares af en nettovækst i medlemsstaternes udgifter til offentlige investeringer.

For det andet gælder det forslagens artikel 27, stk. 2, som omhandler forudgående og efterfølgende evaluering af de aktioner med strukturelt sigte, Fællesskabet bidrager til. Generel indførelse af forudgående evalueringer er et ubestrideligt fremskridt. Dog er det nødvendigt at forbedre og præcisere hele kontrolsystemet.

2.3. På den anden side ønsker ØSU også at give udtryk for sin uro og bekymring vedrørende et antal punkter, som dels bør ændres, dels er utilstrækkeligt belyst eller helt uomtalt.

3. Partnerskabet: Høring eller samråd

3.1. I tidligere udtalelser om reformen af strukturfondene har ØSU udtrykt ønske om:

- at de decentrale myndigheder høres ikke blot i forbindelse med udformning og forelæggelse af planerne, men også i forbindelse med udarbejdelsen af fællesskabsstøtterammen,
- at høringen af arbejdsmarkedets parter kommer til at omfatte alle former for strukturpolitik.

3.2. Artikel 4, stk. 1, i rammeforordningen, lader ganske vist medlemsstaten udpege de kompetente myndigheder, der kan deltage i dette samråd, men udelukker ikke, at repræsentanter for erhvervs- og samfundslivets organisationer kan deltage i partnerskabet.

ØSU beklager, at denne mulighed ikke er overtaget og videreudviklet i det forslag til forordning, Kommissionen nu har forelagt.

3.3. ØSU understreger følgende:

- hvad angår samrådet med de decentrale myndigheder bør det klart fastslås, at disse myndigheder skal deltage i udformningen af de nationale planer vedrørende de fem mål, i fastlæggelsen af de dertil hørende fællesskabsstøtterammer, samt i opfølgings- og evalueringsprocessen,
- hvad angår samrådet med erhvervs- og samfundslivets beslutningstagere bør den her omhandlede forordning sikre, at de deltager på alle beslutningsprocessens tre niveauer: Planer, fællesskabsstøtteramme, operationelle programmer.

3.4. Nationale, regionale og lokale beslutningstagere fra erhvervs- og samfundslivet bør inddrages i dette samråd på EF-plan. Kommissionen kan med fordel udnytte erfaringerne fra forordningen om de integrerede middelhavsprogrammer (IMP) med henblik på udformningen af den bedst mulige samrådsprocedure.

3.5. Listen over repræsentative rådgivende organer og eventuelt disses udtalelser skal obligatorisk anføres i de planer, medlemsstaterne forelægger i fællesskabsstøtterammen og i tilsyns- og opfølgingsfasen.

⁽¹⁾ EFT nr. C 356 af 31. 12. 1987, s. 13, og EFT nr. C 175 af 4. 7. 1958, s. 56.

4. Udvalgene

4.1. I sine tidligere udtalelser er ØSU uden forbehold gået ind for, at der skulle nedsættes et enkelt udvalg med kompetence for alle tre fonde og alle fem mål, og med repræsentanter for alle berørte instanser — på EF-plan såvel som på nationalt, regionalt og andet plan — og for arbejdsmarkedets parter.

4.2. Man har imidlertid valgt at nedsætte tre forskellige udvalg.

ØSU beklager, at der bliver tale om tre forskellige udvalg for de tre fonde; denne løsning vil uden tvivl given anledning til misforståelser, fordi den lader problemet med at koordinere de tre fondes interventioner til de fem mål uløst, og fordi erhvervs- og samfundslivets beslutningstagere kun kommer til at medvirke i Socialfondsudvalget (jf. EØF-traktatens artikel 124).

4.3. ØSU finder det nødvendigt at udbedre disse to mangler. Det understreges derfor, at der skal skabes en instans, som skal overholde princippet om partnerskab, og som skal have til opgave at vurdere, i hvilken grad strukturinterventionerne til de fem mål er koordineret inden for fællesskabsstøtterammen. I konsekvens heraf må der nedsættes i det mindste ét rådgivende udvalg, sammensat af repræsentanter for erhvervslivets og samfundets organisationer samt for Kommissionen.

4.4. Definerer man udtrykket »repræsentanter for medlemsstaterne« ved hjælp af EØF-traktatens artikel 124 (»repræsentanter for regeringerne samt arbejdstager- og arbejdsgiverorganisationer«), havde man en juridisk begrundelse for de nævnte personers deltagelse i de udvalg som skal behandle mål nr. 1, 2 og 5.

4.5. Hvad angår de i forslagets artikel 26 omtalte tilsynsudvalg og evalueringsprocessen i artikel 27, finder ØSU det hensigtsmæssigt, at man — med visse forbedringer (inddragelse af erhvervs- og samfundslivets beslutningstagere) — bygger på de erfaringer, der indhøstes i forbindelse med de integrerede middelhavsprogrammer.

4.6. ØSU ønsker, at den foreslåede forordning indeholder mere præcise og klare bestemmelser:

- Om på hvilke niveauer udvalgene skal virke; det må sikres, at de også kommer til at virke på regionalt niveau.
- Om de personers kvalifikationer, som udpeges til medlemmer af disse udvalg med henblik på udbygning af partnerskabet.
- Om valget af de fysiske og finansielle indikatorer, Kommissionen skal anvende i forbindelse med tilsynet med og evalueringen af resultaterne af EF's interventioner.

- Om de rapporter, der skal udarbejdes i forbindelse med tilsynet; det er ikke klart, hvad de skal indeholde.

5. Kriterierne

5.1. Hvad angår kriterierne for udvælgelse af de områder, der skal modtage strukturinterventioner, tager ØSU til efterretning, hvad der allerede er oplyst vedrørende mål nr. 1 og 2, men insisterer på:

- at der specielt med hensyn til mål nr. 2 tages højde for den mulighed, der er nævnt i artikel 9, stk. 2, andet afsnit, tredje led, i rammeforordningen (tab af arbejdspladser, strukturomlægning i jern- og stålsektoren og i de øvrige kriseramte industrisektorer),
- at de kriterier, der er foreslået for mål nr. 5 b's vedkommende, revideres, da de i den nuværende form er uacceptable: Der er for mange kriterier, og de er for upræcise, ligesom de ikke harmonerer med princippet om en koncentration af interventionerne.

ØSU henviser til den tidligere udtalelse, hvori det for de regioner, der er omfattet af mål nr. 5 b, og som ikke dækkes af mål nr. 1 og 2, foreslog udelukkende at koncentrere regional- og socialfondsstøtten i bjergområder og ugungstigt stillede ø-områder.

5.2. ØSU erkender, at der må levnes Kommissionen en vis fleksibilitet, men finder det nødvendigt, at den udfolder sig inden for nærmere fastlagte parametre.

6. Den integrerede metode

6.1. ØSU understreger på ny sin forkærlighed for denne fremgangsmåde, der åbner mulighed for størst mulig synergi på regionalt plan; det gælder både i forbindelse med partnerskab, samordning, koncentration og flerårig forvaltning.

6.2. Som i tidligere udtalelser udtrykker ØSU ønske om, at der specielt tilskyndes til denne form for strukturel intervention. Ændringerne af den nuværende forordning i form af integration af de fem mål i regionalplanerne i form af partnerskab og samordning imødekommer ønsket om i så vidt omfang som muligt at udnytte fordelene ved denne fremgangsmåde (f.eks. ved at fremme regionale og lokale halvoftentlige organer og selskaber til fremme af den økonomiske udvikling og beskæftigelsen). Desuden bør det fastsættes, at selv om de integrerede foranstaltninger fortsat henhører under de regionale myndigheder, skal de som hovedregel geografisk indgå på NUTS III-niveau, såfremt strukturstøtten er horisontal.

6.3. ØSU finder det nødvendigt at given Kommissionen øgede beføjelser til at beslutte at anvende denne fremgangsmåde.

7. De nye procedurer

ØSU kræver, at de forskellige led i den nye procedure identificeres klare i forhold til hinanden. Forordningen må være præget af klarhed. Forordningen må kunne forstås og anvendes straks ved sin offentliggørelse, uden at det skal være nødvendigt at ty til senere forklarende tekster.

7.1. Planerne

7.1.1. ØSU beklager, at der ikke findes en enkelt regionaludviklingsplan for alle fem mål, og for så vidt angår regioner med relation til mål nr. 2 og 5, finder det det nødvendigt, at disse indpasses i den regionale planlægning.

7.1.2. Selv om rammeforordningen forudsætter en national plan angående mål nr. 3 og 4, er der ikke noget til hinder for, at den deles op i regionale planer.

7.1.3. ØSU ønsker det præciseret, på hvilket niveau planerne skal udarbejdes. Formuleringen »de geografiske niveau, som (...) skønner mest hensigtsmæssigt« overlader for meget til fortolkning. ØSU foreslår, at det bestemmes, at enhver plan, der kun vedrører en region, skal udarbejdes på regionalt plan af de regionale myndigheder. Hvis planen derimod vedrører flere regioner eller omhandler et sektorielt udviklingsaspekt i flere regioner, skal staten og alle berørte regionale og lokale myndigheder i overensstemmelse med partnerskabsreglen sammen deltage i udarbejdelsen af den plan, der forelægges Kommissionen. I den forbindelse bør artikel 5, stk. 2, 3. afsnit, ændres. I stedet for »udgifter« bør læses »aktioner og udgifter, som vedrører hver region«.

7.1.4. At nogle problemer behandles på NUTS III-niveau er heller ikke nogen hindring for, at de indføres i regionalplanen, eller at de koordineres med regionale programmer, hvor der ikke findes nogen regionalplan.

7.1.5. Det største problem gør sig gældende i forbindelse med mål nr. 5 a. Programprincippet omfatter alle mål uden undtagelse. Derfor er det uacceptabelt, at mål nr. 5 a bevidst og på forhånd holdes uden for de nye procedurer.

7.1.6. Under henvisning til de frister, der er fastlagt i rammeforordningen, ønsker ØSU en snarlig revision af landbrugsforordningerne og opfordrer Kommissionen til at revidere dem med henblik på at tilvejebringe større

koordination og at behandle mål nr. 5 a som de øvrige mål, enten på plan-niveau eller på fællesskabsstøtterammeniveau.

7.1.7. ØSU finder, at den i artikel 6 fastsatte frist for forelæggelse af planerne er for kort; den bør være, som for mål nr. 3 og 4's vedkommende (1. juni 1989).

7.2. Fællesskabsstøtterammerne

7.2.1. ØSU betragter fællesskabsstøtterammerne som nøgleelementet i reformen, men beklager den uklarhed, der hersker om deres juridiske karakter. Den anvendte formulering »hensigtserklæring, der sendes til medlemsstaten« er en ringe garanti for resultaterne af samrådet med de berørte parter.

7.2.2. Det er ØSU's ønske, at procedurerne for revision af fællesskabsstøtterammerne udformes, så der kræves høring af alle berørte parter.

7.2.3. ØSU finder det også nødvendigt, at der sørges for overensstemmelse mellem fællesskabsstøtterammerne og selve planerne. Fællesskabsstøtterammernes rækkevidde og betydning afhænger i høj grad af, om der til hver plan svarer én fællesskabsstøtteramme, eller om hver fællesskabsstøtteramme omfatter flere planer eller kun en del af en plan. Med hensyn til fællesskabsstøtterammens indhold bør Kommissionen i sit forslag kaste mere lys over dette problem.

7.2.4. I den spanske version af Kommissionens forslag bør overskriften til Afsnit III i forslaget til koordinationsforordning *Estructuras comunitarias de apoyo* hedde *Marcos comunitarios de apoyo*, således som det forekommer i artikel 8, stk. 5, i Rådets forordning (EØF) nr. 2052/88 af 24. juni 1988.

7.3. Interventionsformer

7.3.1. Operative programmer

ØSU tillægger de operative, evt. integrerede programmer fundamental betydning.

7.3.2. Programkontrakter

ØSU beklager, at der ikke i Kommissionens forslag findes nogen omtale af de programkontrakter, som der er indhøstet gode erfaringer med inden for de integrerede middelhavsprogrammer (IMP). ØSU gentager, at det tillægger dette instrument stor betydning, og mener, at der for de enkelte operative programmer bør være en programkontrakt. Udover EF, medlemsstaten og de berørte regionale og lokale myndigheder bør også de øvrige offentlige organer, som er involveret i programmet, godkende kontrakten.

7.4. *Fondsstøtten*

7.4.1. ØSU er ikke indforstået med fondenes koordinering, der i praksis vil medføre separat administration af finansieringen. Opstilling af en samlet plan over udviklingsbehovet i regionerne ville bidrage til en gradvis integration af fondenes interventioner og udgøre en garanti for det fornødne samspil, især med Landbrugsfondens udviklingssektion.

7.4.2. ØSU beklager, at der savnes tal for, hvor stor en del af ressourcerne til Socialfonds- og Landbrugsfundsinterventioner, der anvendes til mål nr. 1.

7.4.3. Artikel 14, stk. 1, fremstiller ikke klart nok forbindelsen mellem ansøgningerne om finansiel støtte og arten af finansierede foranstaltninger. Udtrykket »specifikke aktioner« må have et mere præcist juridisk indhold, eller det må udskiftes med »Interventionsformer, som omtalt i artikel 5 i forordning (EØF) nr. 2052/88.

7.4.4. Sammenlignet med angivelserne i rammeordningens artikel 13 om maksimums- og minimumsatser for fondsstøtten er bestemmelserne i det foreliggende forslags artikel 18 om graduering af fondenes støttesatser forvirrende, idet de deri nævnte satser ikke kan være andet end vejledende, uden bindende karakter.

7.4.5. Overensstemmelsen mellem de aktioner og foranstaltninger, som skal finansieres inden for fællesskabsstøtterammen, skal garanteres og ikke blot være en eventualitet (artikel 14, stk. 3, første afsnit).

8. *Særlige bemærkninger*

8.1. ØSU finder, at en række andre punkter fortjener større opmærksomhed hvorfor der bør indføres passende bestemmelser i forordningsforslaget i særdeleshed.

8.1.1. Hvad angår koordinationen mellem, på den ene side, strukturfondene og, på den anden side, EIB og Fællesskabets øvrige finansielle interventionsinstrumenter er artikel 3 i det foreliggende forslag utilfredsstillende, da den ikke foreslår praktiske foranstaltninger, som kan sikre denne koordinering.

8.1.2. Artikel 33 om information bør tillægge Kommissionen mere bindende beføjelser over for medlemsstaterne.

8.1.3. Det bør stærkere understreges, at den tekniske støtte til regionerne bør koncentreres om de ringest stillede regioner og skal iværksættes straks efter planernes udarbejdelse, således at disse regioner drager fuld fordel af EF-interventionerne.

8.1.4. Intetsteds synes man at have tænkt sig at udnytte de muligheder, der ligger i Kommissionens initiativer vedrørende finansiel teknik til at øge strukturinterventionernes effektivitet.

8.2. I forbindelse med en koordinering af EF's strukturinterventionspolitik understreger ØSU, at det er nødvendigt, at samtlige finansieringsinstrumenter indgår i et målrettet samspil med henblik på den bredest mulige jobskabelse.

8.3. ØSU finder det påkrævet, at Kommissionen ved reformens iværksættelse sikrer nogle klare og faste organisationsformer for den koordinering, der er nødvendig, såfremt de nye strukturinterventioner skal være effektive.

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets forordning om gennemførelsesbestemmelser til forordning (EØF) nr. 2052/88 for så vidt angår Den Europæiske Fond for regionaludvikling

(88/C 337/14)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 8. august 1988 under henvisning til EØF-traktatens artikel 123, 130 E og 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for regionaludvikling og fysisk planlægning, som udpegede Andrea Amato til ordfører og Francesco Serra-Caracciolo til medordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 18. oktober 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 259. plenarforsamling, den 27. oktober 1988, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Forord

I forslaget til forordning savner man en angivelse af den rolle, regionalpolitikken bør udfylde for at virkeliggøre målsætningerne i Fællesaktens artikel 130 A, dvs. for at styrke den økonomiske og sociale samhørighed.

I ØSU's udtalelse om rammeforordningen⁽¹⁾ slås det fast, at det må være regionalpolitikens formål:

- at styre strukturinterventionerne i de pågældende regioner,
- at koordinere samtlige former for EK-politik med regional effekt (lige fra den fælles landbrugspolitik og til gennemførelsen af det indre marked),
- at koordinere medlemsstaternes regionalpolitik, samt
- at koordinere de nationale støtteordninger.

I samme udtalelse opfordrer man derfor Kommissionen til at komme med lovgivnings- og proceduremæssige forslag, der tilvejebringer forudsætningerne for, at EF's regionalpolitik kan varetage disse opgaver. Europa-Parlamentet har fremsat anmodninger i samme retning.

ØSU mener, at en sådan lovgivning burde have været vedtaget samtidig med reformen af strukturfondene, herunder også med henblik på at gøre denne mere komplet.

Denne lovgivning bør snarest foreslås af Kommissionen, som er bagud med iværksættelsen af Fællesaktens artikel 130 A (økonomisk og social samhørighed).

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU stiller sig positivt til Kommissionens forslag, der skal give Den Europæiske Fond for regionaludviklings (EFRU)-interventionerne øget gennemslagskraft og effektivitet. I øvrigt er der konsekvens i forslaget, da det ligger i forlængelse af de målsætninger, der er opstillet i forordning (EØF) nr. 2052/88, og opfylder kravet om, at interventionerne skal være komplementære og koordinerede.

2.2. Dog bør der efter ØSU's mening foretages visse ændringer i forordningsforslaget, så det bringes i bedre harmoni med EFRU's målsætninger og opgaver.

2.3. Den størst mulige konsensus og aktive støtte fra de socio-økonomiske organisationer er en afgørende forudsætning for interventionernes succes og gør ikke proceduren tungere. Det bør derfor sikres, at de socio-økonomiske kredse løbende inddrages og høres på de forskellige niveauer, som forordningen opererer med (dvs. planlægning, gennemførelse og evaluering). På EF-planen bør disse kredse være repræsenteret i det rådgivende udvalg, vedr. mål nr. 1 og 2, som er omhandlet i artikel 17 i forordning (EØF) nr. 2052/88.

3. Interventionsområde og prioriteter (artikel 1)

3.1. Kriterierne for EFRU's deltagelse bør fastlægges mere præcist. Der bør således gives absolut prioritet til en massiv og hurtig indsats for at skabe nye arbejdspladser, specielt i regioner med høj ledighed. Dette bør præciseres i artikel 1, stk. 2, litra a), b) og c).

3.2. Blandt erhvervsinvesteringerne bør der gives prioritet til dem, som har stor beskæftigelseseffekt og introducerer innovationer i produktionsprocessen.

⁽¹⁾ EFT nr. C 356 af 31. 12. 1987, s. 13.

3.3. Blandt infrastrukturinvesteringer i regioner, der falder ind under mål nr. 1, bør der gives prioritet til dem, der sigter mod at skabe såkaldt *external economies* (telematik- og telekommunikationsnet, forskningscentre, fysisk planlægning, etc.); infrastrukturtiltag, der bidrager til sociale fremskridt, til højere livskvalitet og miljøbeskyttelse, samt til bevaring af kulturarven, og som i givne situationer tilvejebringer forudsætningerne for erhvervsudviklingen, må imidlertid ikke overses. Generelt bør infrastrukturfinansieringen imødekomme kravet om skabelse af arbejdspladser på kort sigt, således at der er tale om en afgørende ledighedsreducerende effekt i regioner under mål nr. 1.

3.4. For så vidt angår infrastrukturtiltag i områder i industriel tilbagegang (mål nr. 2), bør det præciseres, at disse også, som led i tilvejebringelsen af nye erhvervsaktiviteter, kan gennemføres uden for områder »ramt af industriel tilbagegang«, men dog fremdeles kun inden for områder, der falder inden for rammerne af mål nr. 2.

3.5. For så vidt angår styrkelsen af regionernes interne potentiell, fremgår det ikke tilstrækkeligt klart, i hvilket omfang EFRU kan bidrage til etablering og drift af organer og selskaber til fremme af erhvervslivet og til udvikling og innovation af virksomheder samt (specielt i turistøjemed) til økonomisk udnyttelse af historiske bygninger og kunstværker.

4. Regionale planer (artikel 2)

4.1. Anvendelsesområdet for de regionale planer (med relation til mål nr. 1) bør som hovedregel være én enkelt region på NUTS II-niveau. Der bør desuden tages højde for muligheden af planer, som berører regioner i forskellige EF-lande. Disse planer vil kunne fremmes gennem fællesinitiativer taget af de berørte regionale myndigheder (eller andre repræsentanter udpeget af medlemsstaterne) eller gennem Kommissionens initiativer, der tager deres udgangspunkt i de i forordningsforlaget artikel 10 omhandlede pilotprojekter.

4.2. I planerne vedrørende mål nr. 2 bør det være klart fastlagt, hvilken sammenhæng der er mellem interventioner i områder, der er ramt af industriel tilbagegang (NUTS III), og den overordnede udvikling af regionen (NUTS II). Derfor bør der udarbejdes en plan for hver region (NUTS III), som eventuelt dækker de forskellige berørte områder.

4.3. Planerne (både for mål nr. 1 og for mål nr. 2) bør dække et tidsrum på eksempelvis 3 til 5 år.

5. Operationelle programmer (artikel 3)

5.1. I denne artikel bør det anføres, at der bør gives forrang til integrerede programmer, for så vidt angår

EFRU's interventioner, eftersom specielt EFRU vil kunne gøre optimal anvendelse af den integrerede metode.

5.2. Det enkelte operationelle program iværksættes bedst på basis af en programkontrakt.

5.3. De programmer, der gennemføres på Kommissionens initiativ, bør forelægges Europa-Parlamentet og ØSU til udtalelse; herved formaliseres en hidtil fulgt praksis, og der sikres en mere omfattende høring af organisationerne.

5.4. ØSU gentager sit forslag om at koble et mere specifikt program for bjergområderne på de operationelle programmer, der iværksættes på Kommissionens initiativ.

6. Samfinansiering af støtteordninger (artikel 4)

6.1. I de nationale støtteordninger savner man ofte en bedre definition af målsætningerne og prioriteterne for erhvervssektorer, arbejdsmarkedet og investeringernes kvalitet. Kommissionen bør stille et krav om sådanne målsætninger og prioriteter, som man leder forgæves efter i artikel 4.

6.2. Man er enige i, at der i forbindelse med fastlæggelsen af kvoter for de enkelte incitamenters skal tages hensyn til virksomhedernes lokaliseringssulemp, og mener i denne forbindelse, at de mindre gunstigt stillede bjerg- og øområder bør tildeles prioritet.

7. Større projekter (artikel 5)

7.1. Støtteansøgningerne vedrørende større projekter bør indeholde oplysninger om og en evaluering af investeringernes samfundsøkonomiske virkninger (også når det drejer sig om erhvervsinvesteringer), idet der primært tænkes på de beskæftigelsesmæssige og innovative virkninger. Projekterne bør (som det er tilfældet med de operationelle programmer) iværksættes på basis af en »programkontrakt« (indgået mellem Kommissionen, medlemsstaten, de regionale og lokale myndigheder samt involverede offentlige institutioner eller virksomheder).

8. Globalttilskud (artikel 6)

8.1. Udtrykket »organer« skal forstås i den bredest mulige betydning som omfattende organer med forskellig retsform — herunder halvoffentlige virksomheder. Under alle omstændigheder bør disse organer være anerkendt af de regionale myndigheder (eller af andre repræsentanter for medlemsstaten).

8.2. I forbindelse med lokale udviklingsprogrammer finansieret med globaltilskud er det absolut nødvendigt, at de socio-økonomiske kredse medinddrages på samtlige

ge niveauer. Disse bør høres om de nærmere regler for anvendelsen af disse tilskud som omhandlet i artikel 6, stk. 2. Disse regler bør også fastlægges i samråd med de involverede regioner.

9. Teknisk bistand og forberedende foranstaltninger (artikel 7)

9.1. Teknisk bistand i forbindelse med udformning og gennemførelse af programmerne bør finansieres med en stats på 100 %, når en national, regional eller lokal myndighed anmoder Kommissionen herom, og specielt når der er tale om særligt ugunstigt stillede områder.

10. Retningslinjer for regionalpolitikken (artikel 8)

10.1. Der bør lægges mere vægt på de regionalpolitiske retningslinjers betydning og funktion. Disse retningslinjer bør danne udgangspunktet for den prioritering, der skal foretages med hensyn til støtte ydet af EF, og tjene som rettesnor for koordinering af alle former for politik, der har en regional effekt (se forordet).

10.2. I konsekvens heraf bør disse retningslinjer forelægges Europa-Parlamentet og ØSU til udtalelse.

10.3. Med hensyn til de udviklingsstrategier, der omhandles i artikel 8, stk. 3, skal ØSU endnu engang fremhæve bjergområdernes betydning, også når det drejer sig om geografisk afbalancering inden for de enkelte regioner.

11. Beretninger og statistik (artikel 8)

11.1. Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at udarbejde statistisk materiale, der er så sammenligneligt og aktuelt som muligt. I denne sammenhæng bør der udfoldes bestræbelser for, at alle statistiske oplysninger, der indgår i fastlæggelsen af socio-økonomiske indikatorer, er så pålidelige som muligt.

12. Regionalt partnerskab (artikel 9)

12.1. Der bør fastlægges retningslinjer for et snævert samarbejde mellem Kommissionen, den pågældende medlemsstat og de regionale myndigheder eller andre repræsentanter udpeget af medlemsstaten under såvel udarbejdelsen som gennemførelsen og evalueringen af interventionerne. Dette er bl.a. forudsat i forordning (EØF) nr. 2052/88.

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets forordning om gennemførelsesbestemmelser til forordning EØF nr. 2052/88 for så vidt angår Den europæiske Udviklings- og Garantifond for landbruget (EUGFL), udviklingssektionen

(88/C 337/15)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 8. august 1988 under henvisning til EØF-traktatens artikel 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for landbrug og fiskeri, som udpegede Michael P. Strauss til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 6. oktober 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 259. plenarforsamling (mødet den 27. oktober 1988) uden stemmer imod, mens 1 hverken stemte for eller imod, følgende udtalelse.

Den 28. april 1988 godkendte ØSU i en udtalelse forslag til en generel forordning om reformen af de tre struktur-fonde⁽¹⁾.

Nærværende udtalelse omfatter de mere detaljerede forslag vedrørende gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning EØF nr. 2052/88 for så vidt angår EUGFL, udviklingssektionen.

Generelle bemærkninger

1. ØSU støtter i det store og hele Kommissionens forslag, som omdefinerer den rolle, EUGFL, udviklingssektionen (herefter kaldet »fonden«), skal spille, og de aktiviteter, som fonden kan finansiere. ØSU har dog visse forbehold over for opgaveprioriteringen og den foreslåede funktionsmåde, og disse forbehold anføres nedenfor.

2. ØSU mener, at fonden må koordineres snævert med de andre EF-strukturfonde. Fonden indgår imidlertid i den fælles landbrugspolitik mekanismer, og må derfor forvaltes i overensstemmelse med denne politiks overordnede målsætninger. ØSU bemærker, at behovet for at forbedre strukturerne og landmændenes og visse regioners indkomstniveau kan komme i konflikt med behovet for at sikre, at der ikke samtidig sker en forværring af skævhederne på landbrugsmarkederne. Men inden for disse begrænsninger bør der gives prioritet til landmænd i de mest ugunstigt stillede regioner.

3. For at imødegå dette potentielle problem bedst muligt, bør de integrerede operationelle programmer og de globale og individuelle tilskud koncentrerer om foranstaltninger, som nedbringer produktionsomkostningerne ved at forbedre de sektorielle og individuelle infrastrukturer inden for landbruget, forbedrer afsætnings- og forarbejdningsstrukturerne, diversificere

rer landbrugsproduktionen, opmuntrer til fremstilling af kvalitetsprodukter, der hvor der findes særlige markeder, mindsker produktionspotentielt, øger miljøbeskyttelsen og fremmer ikke-landbrugsmæssige aktiviteter på landet. Da europæisk landbrug er præget af store regionale forskelle, må EUGFL's foranstaltninger være tilstrækkeligt fleksible til at muliggøre aktioner, som er afpasset efter særlige regionale forhold.

4. ØSU ser med tilfredshed, at der lægges større vægt på operationelle programmer, herunder de integrerede operationelle programmer, for at fremme strukturudvikling og -støtte i alle EF's regioner.

5. ØSU ser ligeledes med tilfredshed på de foreslåede operationelle ændringer, ifølge hvilke der vil blive tale om et snævrere samarbejde mellem Kommissionen, de nationale regeringer og de regionale myndigheder. ØSU er imidlertid alvorligt bange for, at ikke alle regioner råder over de nødvendige administrative ressourcer og den nødvendige ekspertise til rettidigt at kunne udarbejde de planer, som er forudsætningen for at regionerne kan nyde godt af de kommende ordninger. Det foreslås derfor, at EF afsætter midler til at sætte regionale myndigheder i stand til om nødvendigt at ansætte eksperter, som kan bistå med at udarbejde de påkrævede planer, og eventuelt uddanne lokale folk. Endvidere bør Kommissionen erklære sig villig til at svare positivt på alle anmodninger om oplysninger og teknisk bistand.

6. ØSU tvivler på, at det i alle tilfælde vil være muligt for myndighederne at indsende udviklingsplaner inden den 31. marts 1989, som fastsat i artikel 6 i den foreslåede horisontale forordning. Kommissionen må være parat til at give de nationale regeringer et vist spillerum.

7. Det er vigtigt at erkende, at fonden har en dobbelt funktion: for det første, indgår den som et instrument i den fælles landbrugspolitik; for det andet, skal den sammen med de øvrige strukturfonde bidrage til at sikre

⁽¹⁾ EFT nr. C 175 af 4. 7. 1988, s. 47.

en omfordeling af ressourcerne inden for EF. ØSU godkender, at der fremover vil blive lagt større vægt på omfordelingsfunktionen, men understreger, at den anden funktion er vigtig og bør bevares. De øvrige strukturfonde vil komme til at spille den største rolle i indsatsen for at skabe større regional ligevægt.

8. ØSU erkender, at foranstaltninger i tilbagestående regioner og i andre særlige områder vil blive mere og mere vigtige fremover, men ønsker at understrege, at generelle foranstaltninger for hele EF, såsom hjælp til ugunstigt stillede områder, som finansieres af EUGFL, må videreføres på et passende niveau. Der er således intet i forslaget, som er i strid med fondens traditionelle funktioner. ØSU gør ligeledes opmærksom på, at den gradvise tilpasning af den fælles landbrugspolitik kan komme til at berøre alle regioner i EF.

Finansielle bestemmelser

9. De øgede ressourcer er endnu ikke blevet fordelt mellem de tre strukturfonde. For øjeblikket tegner fonden sig for kun 16 % af det samlede budget. ØSU ønsker ikke at se denne andel blive mindre fremover.

10. I betragtning af landbrugets og skovbrugets betydning, når det gælder om at skabe bedre balance mellem de tilbagestående regioner og andre regioner, bør fondens andel af budgettet rent faktisk sættes i vejret. Nye foranstaltninger, navnlig dem, der vedrører skovområder og landbobefolkningens fremtid, må finansieres med yderligere bevillinger under en passende budgetpost.

Afsnit I

11. ØSU udtrykker forbehold over for anvendelsen af den procedure, der er nævnt i artikel 2, stk. 1, i Kommissionens forslag. Det mener, at man også for aktionerne under afsnit I bør følge den generelle procedure: regionalplaner, fællesskabsstøtterammer, interventionsformer i henhold til artikel 5 i forordning (EØF) nr. 2052/88 (operationelle programmer, nationale støt-teordninger osv.).

12. ØSU godkender de foreslåede fælles aktioner, der er nævnt i artikel 2, stk. 2, i forordningsforslaget. Navnlig støtter sektionen forslaget om også at yde finansiell støtte til mindre intensive landbrugsmetoder, til fremme af traditionelle landbrugsaktiviteter og til foranstaltninger til beskyttelse af miljøet og bevaring af landskabet. Disse aktioner kunne bidrage til at nedbringe produktionsoverskuddene og samtidig forbedre landmændenes indkomster; de harmonerer også fint med landbrugsturisme og andre ikke-landbrugsmæssige aktiviteter på landet.

13. Alle aktioner må naturligvis afstemmes efter de særlige vilkår og de specifikke økologiske og demografiske forhold i de pågældende regioner og samtidig være i overensstemmelse med den fælles landbrugspolitik overordnede mål.

Afsnit II

14. ØSU støtter gennemførelsen af operationelle programmer og i særdeleshed integrerede operationelle programmer. De hidtidige erfaringer har generelt været positive, men der har dog været vanskeligheder med f.eks. at gennemføre de integrerede middelhavsprogrammer (IMP), hvilket igen understreger, at forvaltningen må være tilstrækkelig fleksibel og tilpasset de regionale behov.

15. Hvad angår de særlige foranstaltninger i artikel 5, erkender sektionen, at producenterne vil have fordel af grund- eller græsgangsforbedringer og små vandingssystemer; den understreger dog, at sådanne aktioner må gennemføres med stor varsomhed, så de er i overensstemmelse med den fælles landbrugspolitik og ikke går ud over miljøet.

16. ØSU godkender forslaget om at yde støtte til genopbygning af landbrugsproduktionspotentiel, som er ødelagt ved naturkatastrofer. Sådanne katastrofer er sjældne og forekommer ikke kun i tilbagestående regioner. Denne støtte bør derfor kunne gives i hele EF.

Afsnit IV

17. ØSU godkender forslaget om at lade fonden yde støtte til gennemførelsen af pilotprojekter, til faglig bistand og til forberedende undersøgelser og demonstrationsprojekter. ØSU understreger, at resultaterne af sådanne studier og projekter må gøres alment tilgængelige.

18. ØSU bemærker, at forordning 355/77/EØF udløber den 31. december 1989. ØSU understreger kraftigt behovet for EF-støtte til forarbejdning og afsætning af landbrugs-, skovbrugs- og fiskeriprodukter. En sådan aktion ville give producenterne bedre muligheder for at deltage i fødevareforarbejdningen og -distributionen. Det antydes i Kommissionens forslag, at omfanget af en sådan støtte fremover vil blive mere begrænset i områder, som ikke er tilbagestående eller klassificeret som landzoner. ØSU understreger, at den pågældende aktion bør vedrøre hele EF.

19. Imidlertid bemærker ØSU, at en vis regional prioritering vil være nødvendig, men at Kommissionen på et senere tidspunkt agter at foreslå ændringer i andre

eksisterende strukturforanstaltninger. ØSU understreger, at alle strukturforanstaltningerne i EF må være

afstemt efter hinanden, og at de må bidrage til den generelle reform af den fælles landbrugspolitik.

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets forordning om gennemførelsesbestemmelser til forordning (EØF) nr. 2052/88 for så vidt angår Den Europæiske Socialfond ⁽¹⁾

(88/C 337/16)

Rådet besluttede den 8. august 1988, under henvisning til EØF-traktatens artikel 130 E og 123, at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for social-, familie-, uddannelses- og kulturspørgsmål, som udpegede Danilo Beretta til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse på mødet den 13. oktober 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 259. plenarforsamling den 27. oktober 1988 enstemmigt følgende udtalelse.

1. Generelle bemærkninger

1.1. ØSU ser i det store hele positivt på Kommissionens forslag til gennemførelsesbestemmelser for socialfondsforordningen, som den finder i overensstemmelse med målsætningerne for reformen af strukturfondene.

1.2. Forslagene

- indebærer støtte til horisontale og flerårige programmer og kan således fremme koordinationen og koncentrationen af EF-bidragene,
- opretholder en fleksibilitet i overgangsperioden, som giver mulighed for at finansiere enkeltprojekter — hvor sådanne viser sig nødvendige og svarer til Fællesskabets målsætninger — og svarer således til hensigten med forhøjelserne af fondsbeløbene,
- bestyrker den prioritering og de særlige forhold, der gælder for de ugunstigst stillede egne, og bidrager dermed til udviklingen af initiativerne til genopretelse af balancen i sammenhæng med de til gennemførelsen af det indre marked nødvendige politikker.

1.3. ØSU mener derfor, at forslaget som helhed må betyde en styrkelse af Fællesskabets indsats for at nå de 5 mål og specielt for at bekæmpe langtidsarbejdsløsheden og begunstige integrationen af de unge i arbejdslivet.

1.4. Imidlertid synes den rolle, arbejdsmarkedets parter skal spille, ikke tilstrækkelig veldefineret og markeret.

1.4.1. Med henblik herpå minder ØSU om, at udarbejdelsen af helhedsprogrammer på områder, hvortil der benyttes lokale, regionale, nationale og EF-ressourcer, og som har tendens til at gribe ind i de pågældende regioners socio-økonomiske strukturer, hverken kan eller må foregå uden deltagelse fra arbejdsmarkedets parter, som senere bliver involveret i gennemførelsen.

1.4.2. Med hensyn til betydningen af det bidrag, som Socialfondens bevillinger skal udgøre i den koordinerede anvendelse af EF-instrumenterne mener ØSU, at

- de beføjelser, som Det rådgivende Udvalg for socialfonden har, bør bevares og styrkes,

⁽¹⁾ EFT nr. C 256 af 3. 10. 1988, s. 16.

- at Kommissionen bør forpligtes til (i overensstemmelse med traktatens artikel 127 og 130 A, B og D) at forelægge ØSU periodiske rapporter om det i henhold til artikel 17 i forslaget til forordning (EØF) nr. 2052/88 nedsatte udvalgs aktivitet med henblik på en samlet vurdering af programforanstaltningernes socio-økonomiske effekt og med særligt henblik på en vurdering af de kvantitative og kvalitative konsekvenser for beskæftigelsen.

2. Særlige bemærkninger

2.1. Med henblik på en bedre forståelse, bør forordningerne omfatte en fodnote, hvori de 5 prioriterede målsætninger genfremsættes *in extenso*.

2.2. Det bør fremgå klart, at der i tilfælde af en revision af fondsforordningen, bør ske en samordning med det, som er fastlagt i Rådets forordning (EØF) nr. 2052/88.

2.3. Hvor hjælpen til alfabetisering viser sig påkrævet for de aktiviteter, programmerne indebærer, bør den bygge på et tilstrækkeligt omfattende grundlag i bestemmelserne.

2.4. Som følge af den stigende anvendelse af nye teknologier, der gør de faglige skel mellem landbrugs- og industrihvervene mindre og mindre definerbare, ville det være hensigtsmæssigt at forudse særlige uddannelsesforanstaltninger med henblik på forbedring og pleje af jorden samt forbedring af landbrugsprodukternes kvalitet.

2.5. Hvad angår de foreslåede bestemmelser til gennemførelse af fondsforordningen, har ØSU følgende bemærkninger:

Artikel 1, stk. 2, litra c)

Artiklen bør omfatte foranstaltninger til støtte for uddannelsen og anvendelsen af udviklingsspecialister i det omfang, det er nødvendigt for gennemførelsen af de integrerede programmer.

Artikel 1, stk. 4

Regionerne under mål nr. 2, der netop omhandler de dårligst stillede regioner, bør være omfattet heraf, og uddannelsen bør her modsvare de krav, som industriel omstrukturering og omstilling stiller.

Artikel 1, punkt 5

- I første led bør indføjes, at støtte til lærlingeuddannelsen kun skal ydes i den tid, der er beregnet til uddannelse uden for virksomheden, når det er nødvendigt at tilpasse de anvendte teknikker for at

bringe uddannelsen på højde med aktiviteterne i programmerne og overholde tidsfristerne herfor.

- I andet led bør det fremgå tydeligt, at udelukkende de egne, der henhører under de mest ugunstigt stillede, hvor der endnu ikke er tilstrækkelige uddannelsesstrukturer, skal være omfattet heraf.
- Og endelig må der gives oplysning om muligheden for at yde støtte til uddannelses- og beskæftigelsesinitiativer.

Artikel 1, stk. 6

Beskæftigelsesprojekterne bør tage sigte på nye arbejdspladser af mindst 12 måneders varighed bortset fra sæsonbeskæftigelse, hvor de kan oprettes for mindst 6 måneders varighed. Disse projekter bør omfatte alle arbejdstagere uden hensyntagen til alder.

Artikel 2, litra a)

Også arbejdstagere, der har været ledige mere end 12 måneder bør være omfattet.

Artikel 2, litra c)

Dette bør omskrives i overensstemmelse med forslaget i artikel 1, stk. 5. Også personer beskæftiget i samfundsnyttige projekter bør være omfattet heraf.

Artikel 4, stk. 3

Bør suppleres således, at foranstaltninger med stort teknologiindhold får prioritet. Samtidig bør det fremgå tydeligt, at man begunstiger integrationen eller nyuddannelsen af de dårligst stillede grupper på arbejdsmarkedet, såsom kvinder, handicappede og migrantarbejdere i overensstemmelse med de EF-foranstaltninger, der allerede er udarbejdet eller er under udarbejdelse med dertil hørende direktiver.

Artikel 6

Det ville være hensigtsmæssigt i overensstemmelse med punkt 1.4.1 i denne udtalelse, at de oplysninger, der kræves om foranstaltningerne til omlægning og restrukturation, ledsages af vurderinger fra de berørte arbejdsmarkedsparter.

Artikel 9

Overgangsbestemmelserne bør indeholde muligheder for glidning, der er forenelige med gennemførelsen af nye bestemmelser under hensyntagen til de fastsatte

frister for forelæggelse af programmerne, for ikke at afskære de personer, der udelukkende af tekniske års-

ger er ude af stand til at overholde disse, fra at nyde godt af dem.

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Tillægsudtalelse om forslaget til Rådets forordning om ændring af forordningerne (EØF) nr. 3820/85 om harmonisering af visse bestemmelser på det sociale område inden for vejtransport og (EØF) nr. 3821/85 om kontrolapparatet inden for vejtransport⁽¹⁾

(88/C 337/17)

Det økonomiske og sociale Udvalgs præsidium besluttede den 11. maj 1988 under henvisning til forretningsordenens artikel 20, stk. 3, at udarbejde udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til sektionen for transport og kommunikation, som udpegede K.B. von der Decken til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 12. oktober 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 259. plenarforsamling (mødet den 27. oktober 1988) uden stemmer imod, mens 1 medlem stemte hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

I sin udtalelse⁽²⁾ af 2. juni 1988 om ovennævnte forslag fra Kommissionen tog ØSU forbehold, fordi de da foreliggende informationer om Kommissionens initiativ ikke var tilstrækkelige til, at man kunne fastslå de egentlige årsager til ændringsforslagene. Det stillede derfor en tillægsudtalelse i udsigt, som hovedsagelig skulle dreje sig om de nye forslag til ændring af forordning (EØF) nr. 3820/85 og forordning (EØF) nr. 3821/85.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Sigtet med Kommissionens ændringsforslag [dok. KOM(88) 21 endelig udg., af 24. marts 1988] er i princippet kun at fjerne de vanskeligheder, der angiveligt har været med fortolkning, kontrol og mellemstatsligt samarbejde i forbindelse med forordningerne (EØF) nr. 3820/85 og (EØF) nr. 3821/85, der først trådte i kraft den 29. september 1986. Kommissionen begrunder

dette i en række betragtninger, der egentlig går ud over denne begrænsede målsætning og sætter spørgsmålstegn ved væsentlige dele af de gældende forordningers indhold.

2.1.1. Selv efter fornyet grundig gennemgang af forslagene om teknisk justering af de sociale bestemmelser inden for landevejstransporten i EF, står det ikke ØSU klart, hvad formålet er med at ændre forordningerne (EØF) nr. 3820/85 og (EØF) nr. 3821/85. Efter dets opfattelse er Kommissionens forslag om at omdefinere visse begreber vedrørende køretid, hviletid og pauser ikke til nævneværdig nytte for kontrollen. Dermed opnår man ikke, hvad der var hensigten, og endvidere forekommer de nye tekniske begreber hverken transportpolitisk, socialpolitisk eller administrativt fornuftige.

2.2. Ej heller kan ØSU få øje på eventuelle indirekte impulser, som Kommissionens forslag kan udløse, og som ad omveje på mellemlang eller lang sigt kan bevirke større sociale fremskridt inden for landevejstransporten i EF eller større accept af de sociale bestemmelser.

⁽¹⁾ EFT nr. C 116 af 3. 5. 1988, s. 15.

⁽²⁾ EFT nr. C 208 af 8. 8. 1988, s. 26.

2.3. ØSU anser de foreliggende ændringsforslag til forordningerne for uegnede til at løse eller bare reducere problemerne vedrørende overholdelsen af og kontrollen med de sociale bestemmelser inden for vejtransporten og kan derfor ikke tilslutte sig dem, selv om det nu som før⁽¹⁾ principielt går ind for enklere og mere effektiv og ensartet kontrol og også har støttet konkrete skridt i den retning⁽²⁾.

ØSU's henstillinger af 27. februar 1985 blev accepteret af både Europa-Parlamentet og Kommissionen som et rimeligt grundlag for en mere effektiv anvendelse af forordningen. ØSU står ved disse henstillinger og ønsker, at der tages hensyn til dem ved næste ændring af forordningen.

2.4. ØSU begrundet sin holdning således:

2.4.1. Kommissionen har uden tvivl forsøgt at skaffe alle informationer fra medlemsstaterne, som er nødvendige for at foretage en entydig bedømmelse af de faktiske årsager til de angivelige problemer i forbindelse med de sociale bestemmelser. Alligevel er indsigten i hele problemkomplekset efter ØSU's opfattelse præget af så afgørende mangler, at det ikke er muligt fuldt ud at danne sig et billede af rækkevidden i Kommissionens nye initiativ.

De to forordninger trådte først i kraft den 29. september 1986 og er endnu ikke fuldt ud gennemført i alle medlemsstater. Kommissionens hidtidige beretninger om gennemførelsen af de sociale bestemmelser og konsekvenserne heraf er derfor ufuldstændige; yderligere kan de dårligt danne grundlag for en holdbar bedømmelse af den juridiske og konkurrencemæssige situation, fordi de statistikker, der indgår, bygger på oplysninger fra årene 1984 og 1985, da forordningerne endnu ikke gjaldt. ØSU ser heri en manglende erkendelse af problemet og er derfor ikke i stand til at danne sig et konstruktivt billede af, hvorfor det skulle være nødvendigt allerede nu at ændre de bestemmelser, der først blev sat i kraft i 1986.

2.4.2. Det er desuden ØSU's opfattelse, at der heller ikke findes saglige eller politiske årsager til her og nu at gennemføre en teknisk reform af de sociale bestemmelser ved hjælp af ny lovgivning:

— Årsager af juridisk karakter, som f.eks. tilvejebringelse af større juridisk ensartethed (samme juridiske vilkår), større retssikkerhed eller lettere administration, påpeger Kommission ikke, ej heller nævner den problemer på dette område. ØSU forstår derfor ikke Kommissionens juridiske begrundelser.

— Årsager af politisk karakter, som f.eks. bedre retsbeskyttelse, bedre arbejderbeskyttelse, forbedret trafikikkerhed og forbedring af de små og mellemstore transportvirksomheders (respektive det kørende personales) konkurrencemæssige situation spiller knap nok nogen rolle, og da kun i den historiske oversigt.

— Årsager, som har at gøre med de berørte parter interesse, er heller ikke til at få øje på. Det økonomiske og sociale Udvalg er i hvert fald ikke bekendt med, at fagforeningerne eller arbejdsgivernes organisationer for øjeblikket skulle omgås med planer om ændringer af forordningerne, svarende til Kommissionens forslag.

— Årsager til de nye tekniske forslag fra Kommissionen, som kan afledes af planerne om gennemførelse af det indre marked, kan ikke erkendes. Det er åbenbart, at der ikke fra Kommissionens side foreligger nogen overbevisende argumentation for, at disse forslag — hvis formål udelukkende er at tjene udlægningen af de sociale bestemmelser og at forbedre kontrollen og udvekslingen af informationer mellem myndighederne — nu pludselig skulle kunne yde et vigtigt bidrag til gennemførelsen af det indre marked.

2.4.3. ØSU er klar over, hvilke problemer der er forbundet med at skabe ensartede sociale regler for vejtransport i EF; den finder imidlertid, at man — som foreslået af Kommissionen — først bør og kan forsøge ved hjælp af EF-direktiver og nationale gennemførelsesbestemmelser at tilvejebringe den ensartede fortolkning af de sociale regler, der er nødvendig af hensyn til kontrollen.

2.5. ØSU er principielt enig i det, der er Kommissionens målsætning, nemlig at ensartede, entydige og anvendelige bestemmelser vedrørende køre- og hviletider samt pauser for det kørende personale er nødvendige i et fælles indre marked. Hvis retsreglerne skal kunne anvendes korrekt, må de være så enkle, at de kan kontrolleres og håndhæves ensartet og effektivt.

2.6. Dermed er det imidlertid også nødvendigt med ensartede foranstaltninger, som sikrer kontrollens effektivitet og fastlægger sanktioner. Ikke blot af hensyn til retsbevidstheden og administrationen af kontrollen, men også af hensyn til de sociale bestemmelser selv er det nødvendigt at indføre en ensartet sanktionsbeføjelse byggende på ensartede eller sammenlignelige forud-

⁽¹⁾ En enklere, mere effektiv og ensartet kontrol med de sociale bestemmelser blev også af ØSU stillet som et krav i dets udtalelse af 2. februar 1985 om Kommissionens forslag vedrørende ændring af forordning (EØF) nr. 543/69 (EFT nr. C 104 af 25. 4. 1985, s. 4).

⁽²⁾ Sin tilslutning til og sit syn på bestræbelserne på snarest muligt at få gennemført ensartet kontrol i alle medlemsstater har ØSU særlig givet udtryk for i udtalelsen af 2. juni 1988 om forslaget til Rådets direktiv om ensartet anvendelse af forordningerne (EØF) nr. 3820/85 og (EØF) nr. 3821, side 2.

sætninger. ØSU understreger derfor endnu engang, at tekniske kontrolbestemmelser mister deres egentlige mening, hvis der ikke samtidig findes et fyldestgørende, fornuftigt udformet sanktionsinstrument og egnede instanser med tilstrækkelig kompetence. Sådane elementer optræder for øjeblikket ikke i Kommissionens forslag, hvilket ikke taler til dets fordel.

2.7. Kommissionen henviser heller ikke til sammenhængen mellem køre- og hviletider, på den ene side, og sundhedsbeskyttelse, på den anden, som argument for sine egne nye tekniske bestemmelser. Men dette tema vil efter ØSU's opfattelse få fundamental betydning, når spørgsmålene om de sociale vilkår inden for vejtransporten en dag kommer til afstemning i EF's indre marked. I den forbindelse bør man på et tidspunkt tage det spørgsmål op, om en ensartet begrænsning af arbejdstiden kan gavne trafiksikkerheden og arbejdstagernes sociale beskyttelse. Et indre marked uden et fundamentalt socialt gode som beskyttelse af arbejdstiden kan man ikke forestille sig.

2.8. Efter afvejningen af de forskellige saglige og politiske argumenter, der taler for og imod Kommissionens juridisk-tekniske forslag, anser ØSU det for nyttigt at tage konkret stilling til visse detaljer i forslaget til ændring af forordningerne.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Ad artikel 1

3.1.1. Efter ØSU's opfattelse er kernen i ændringen af forordningerne, at der indføres en bestemmelse om, at ugen defineres som en »mobil« chaufføruger. Ved en »mobil chaufføruger« skal forstås et tidsrum på 7 på hinanden følgende dage, som er løst fra kalenderugen. Denne uge er så at sige speciel for hver chauffør og kun bundet til ham.

3.1.2. ØSU finder den hidtidige definition af begrebet »uge«, som er indeholdt i artikel 1, stk. 4, i forordning (EØF) nr. 3820/85, klar og entydig, og mener ikke, at den bør ændres. Det er en praktisk definition; den er anerkendt overalt, forekommer socialt i orden og er i overensstemmelse med Den internationale Arbejdsorganisations konvention nr. 153, som medlemsstaterne ganske vist endnu ikke har ratificeret. At indføre en mobil, glidende chaufføruger ville kun virke forvirrende og foregøgle chaufføren, at han har to weekender til rådighed, nemlig den, som hører til den almindelige kalenderuge, og desuden hans »mobile« chaufføruges, hvilket i længden kan medføre sociale og personlige ulemper for det kørende personale.

i øvrigt indebærer den mobile chaufføruger en reduktion af den med forordning (EØF) nr. 3820/85 tilsigtede fleksibilitet. To eksempler:

- manglende hviletid i en uge kan ikke udlignes i den påfølgende uge, fordi ikke afviklet ugentlig hviletid ikke må udskydes til næste uge,
- udnyttelse af den maksimale køretid i en uge medfører nedsættelse af køretiden i den påfølgende uge, hvilket absolut ikke kan begrundes hverken med henvisning til trafiksikkerheden eller til sundheds- og arbejderbeskyttelse. For i stedet for gennemsnitligt 45 køretimer foreslås det, at det i sådanne tilfælde kun skal være tilladt at køre 34 timer.

For kontrolmyndighederne ville der ikke blive tale om nogen lettelse. Det kørende personale ønsker at fastholde kalenderugen. Ikke blot af disse grunde afviser ØSU Kommissionens forslag, men også fordi kalenderugen er den hævdvundne tidsenhed for expeditiv virksomheder, transportkunder og myndigheder.

3.2. Ad artikel 2

Ligeledes afviser ØSU ændringen af artikel 4, stk. 6, i forordning (EØF) nr. 3820/85, fordi private transportvirksomheder, der kører for offentlige myndigheder, ikke bør stilles anderledes end virksomheder, der kører for private kunder.

3.3. Ad artikel 3

Denne nye bestemmelse er en logisk følge af artikel 1; den må derfor afvises.

3.4. Ad artikel 5

Forslaget hænger sammen med den afviste »mobile chaufføruger«. Det ses derfor ikke at være nødvendigt.

3.5. Ad artikel 6

ØSU støtter princippet i dette forslag, som kan gennemføres inden for rammerne af det direktiv, som Kommissionen har forelagt og ØSU tilsluttet sig.

3.6. Ad artikel 7

Årsberetningen om gennemførelsen af forordningen bør ikke blot tilstilles Rådet og Europa-Parlamentet, men også Det økonomiske og sociale Udvalg.

3.7. Ad artikel 8

Denne bestemmelse måtte uden tvivl anbefales som fornuftig og nødvendig af hensyn til kontrollen, hvis

den mobile chaufførugge kunnen anses for ønskelig og hensigtsmæssig. Men da ØSU betragter den mobile

chaufførugge som alt andet end et fremskridt i retning af større enkelhed og fleksibilitet, må forslaget afvises.

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om situationen og perspektiverne for GATT/Uruguay-forhandlingsrunden med særligt hensyn til landbruget og agro-fødevarerektoren

(88/C 337/18)

Det økonomiske og sociale Udvalg besluttede den 31. maj 1988, i henhold til forretningsordenens artikel 20, stk. 4, at fremsætte udtalelse om situationen og perspektiverne for GATT/Uruguay-forhandlingsrunden med særligt hensyn til landbruget og agro-fødevarerektoren.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for EF's eksterne forbindelser, handels- og udviklingspolitik, som udpegede Jean-Claude Clavel til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 16. september 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 259. plenarforsamling, den 27. oktober 1988, enstemmigt følgende udtalelse.

1. Punta del Este-erklæringen af 20. september 1986, som var indledningen på den nye runde af multilaterale handelsforhandlinger, gav forhandlingerne inden for landbrugssektoren en fremherskende placering. Forløbet af de indledende forhandlingsfaser og de kontraherende parter holdning og forslag til afviklingen af forhandlingerne inden for landbrugssektoren samt drøftelserne på vigtige møder mellem regeringerne har snarere øget betydningen heraf. Det er grunden til, at ØSU finder det på sin plads — med henblik på mødet på ministerplan i Montreal — at fremkomme med sit syn på afviklingen af disse landbrugsforhandlinger. De generelle aspekter af forhandlingerne, som også vedrører landbruget, behandles i ØSU's udtalelse om »Situationen og fremtidsudsigterne for GATT/Uruguay-forhandlingsrunden med hensyn til EF's forhold til de vigtigste industrilande, udviklingslandene og statshandelslandene«⁽¹⁾.

Generelle betragtninger

2. Efter at man i to år har koncentreret sig om at identificere formelle problemer og behandle forskellige forslag og målsætninger for landbrugsforhandlingerne, synes det planlagte møde i Montreal den 4. og 5. december 1988 på ministerplan at være yderst nødvendig, da man vil kunne gøre status midtvejs i forhandlingerne.

Dette møde bør også være anledningen til endelig at indlede en ægte dialog, gøre status over de punkter, hvor man kan skelne en vis enighed og på baggrund heraf om muligt fastlægge de store retningslinjer for forhandlingerne i de kommende to år, som kan bidrage til en bedre balance mellem udbud og efterspørgsel.

3. I denne forbindelse er det nødvendigt at gentage, at forhandlingernes globale karakter respekteres, sådan som det fastslås i Punta del Este-erklæringen: »Iværksættelsen, forløbet og gennemførelsen af resultaterne af forhandlingerne betragtes som dele af en samlet helhed«.

⁽¹⁾ ØSU af 29. september 1988 (EFT nr. C 318 af 12. 12. 1988).

Dette er grunden til, at man på mødet i Montreal især bør koncentrere sig om de fremskridt, der er nødvendige i forbindelse med tropiske landbrugsprodukter og landbrugsstjenesteydelser.

4. I Montreal bør Fællesskabet påpege, at multilateralismen er en væsentlig regel af Den Almindelige Overenskomst om told og udenrigshandel (GATT), og at denne regel derfor gælder for de nuværende forhandlinger.

Selv om man er af den opfattelse, at man kun kan nå frem til en endelig aftale, hvis Amerikas Forenede Stater og EF når til enighed om visse punkter, bør forhandlingerne ikke munde ud i en simpel strid mellem disse to parter. Andre lande er interesserede i at finde en bedre balance på landbrugsområdet.

Visse andre lande (f.eks. Japan og Korea) med ambitiøse udviklingsprogrammer for deres landbrugsproduktion bør ligeledes åbne deres grænser og tilslutte sig enhver samordnet indsats for at begrænse produktionen, som man måtte nå til enighed om.

5. ØSU har konstateret, at andre fremgangsmåder strider imod princippet om multilateralisme: de bilaterale aftaler om leverancer af sukker og oksekød til det amerikanske marked, de nylige aftaler mellem De forenede Stater og Japan samt eksempler på, at handelsvirksomheders transnationale interesser fortrænger staternes interesser.

Mødet i Montreal giver mulighed for at iværksætte bestræbelser på at afbøde, at denne tendens tager overhånd.

6. Fællesskabet bør især bestræbe sig på, at landbrugsforhandlingernes særlige karakter bevares:

- først og fremmest fordi alle forsøg på at løse problemerne i forbindelse med handelen med landbrugsprodukter og øge handelen inden for denne sektor har lidt skibbrud, når man ikke respekterede de særlige forhold, som skyldes landbrugsproduktions og landbrugsmarkedernes særegenhed, nemlig klimatiske usikkerhedsmomenter, opbevaringsvanskeligheder, forskellige produktionsstrukturer, markedernes manglende fleksibilitet, ønsket om at sikre sin egen forsyning med levnedsmidler, den udbredte anvendelse af støtteforanstaltninger, manglende stabilitet på verdensmarkederne osv.,
- og også fordi dette er den eneste måde, hvorpå man kan bevare europæisk landbrugs særlige karakter: alle EF's medlemsstater og de omkringliggende lande i Europa har analoge landbrugsstrukturer og har en fælles interesse i at bevare deres landbrug som et element i deres samfundsstruktur, i deres fysiske planlægning og som en del af miljøet og

landskabet; alle har i realiteten en kulturel tradition, som er nøje forbundet med livet på landet og dermed landbruget,

- disse fælles træk adskiller europæisk landbrug fuldstændig fra landbruget i de nye lande med et langt større areal og en væsentlig mindre befolkningstæthed, dvs. historisk og strukturelt meget anderledes. Dette betyder, at princippet om komparative fordele aldrig kan blive det eneste kriterium for, hvordan landbrugsmarkederne fungerer på verdensplan.

7. ØSU konstaterer desuden, at erklæringen fra ministrene af Organisationen for økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD), fra marts 1987, topmødet i Venedig i juni 1987, forslagene fra forskellige lande eller grupper af lande samt endelig konklusionerne fra topmødet i Toronto indfører et væsentligt nyt element i de multilaterale forhandlinger, for så vidt landbrugssektoren angår. Man vil ikke indskrænke sig til kun at forhandle om handelshindringer, men man vil forsøge at mindske de subsidier, som de fleste kontraherende parter yder til deres landbrug. Man sprænger således rammerne for handelsforhandlinger i ordets snævraste betydning for at drøfte indholdet i landbrugspolitikkerne, hvilket er endnu et bevis på landbrugsforhandlingernes særlige karakter. Dette ambitiøse mål kan kun nås, hvis man går ind i landbrugsforhandlingerne med en god portion realisme og under hensyntagen til, hvor divergerende forholdene er på dette område.

Agro-fødevarerektoren

8. EF bør ligeledes være opmærksom på de specifikke behov i agro-fødevarerektoren, som direkte beskæftiger 4 millioner i EF. Større frihed i samhandelen, og derfor også et godt udfald af GATT-forhandlingerne, er således af allerstørste betydning for denne sektor.

Ud over de spørgsmål, landbrugsgruppen dækker under forhandlingerne, omfatter hindringerne for EF's eksport af agro-fødevarerprodukter også de meget store toldafgifter og tekniske hindringer, bl.a. administrative og toldmæssige procedurer, krav til fødevarernes sammensætning, sundhedsmæssige og fytosanitære foranstaltninger. Der forekommer endvidere hyppige efterligninger af kvalitetsprodukter fra EF-landene (forfalskning af intellektuel ejendomsret ifølge GATT-bestemmelserne).

9. I GATT behandles disse problemer i forskellig udstrækning af landbrugsforhandlingsgruppen og andre grupper. Det er vigtigt at få fastlagt en procedure, der tillader, at agro-fødevarerektorens problemer kan

tages op globalt, således at følgevirkningerne for denne sektors konkurrencemæssige situation altid tages behørigt i betragtning af EF's forhandlere.

Fællesskabets rettigheder og pligter

10. Fællesskabet bør gøre sine rettigheder gældende under forhandlingerne:

- Der blev betalt en høj pris for de grundlæggende principper i den fælles landbrugspolitik under de foregående forhandlinger (Dillon-runden, Tokyo-runden, kapitel XXIV-6-forhandlingerne). Disse principper og især importafgifterne og udligningsbeløbene kan ikke drages i tvivl.
- Fællesskabet er verdens største importør af landbrugsprodukter, hvilket skal fremhæves. Men dets partnere bør ikke forvente, at det fortsat kan øge sin import, selv om det binder sig til et program for nedskæring af sin egen landbrugsproduktion.
- Fællesskabet er verdens næststørste eksportør af landbrugsprodukter og fødevarer. Det har derfor en interesse i, at problemerne i forbindelse med adgangen til markederne bliver diskuteret, især da en nedbringelse af subsidierne vil mindske eksportudgifterne. Det er derfor altafgørende, at Fællesskabet bevarer muligheden for at eksportere landbrugsprodukter og fødevarer, såvel på grund af dets landbrugsproduktionspotentiel, som hensynet til handelsbalancen.
- Da priserne i EF er højere end verdensmarkedspriserne, er det afgørende nødvendigt, at der kompenseres for denne forskel ved eksport.
- ØSU skal endelig minde om, at Det Europæiske Råd på topmødet den 11.-12. februar 1988 anmodede Kommissionen om »inden for rammerne af Uruguay-runden og under hensyntagen til de almindelige GATT-regler at sørge for, at der tages passende hensyn til Fællesskabets foranstaltninger vedrørende priser og produktionsmængder«.

11. Det vil kun være muligt at gøre fremskridt under forhandlingerne, hvis alle kontraherende parter i lige grad gør en indsats. Kun hvis alle de berørte lande yder deres bidrag til at begrænse produktionen og forbedre markedsadgangen, vil der blive skabt en bedre balance mellem udbud og efterspørgsel. Kun hvis alle berørte lande forpligter sig til i samme grad at mindske subsidierne til landbruget, vil man kunne gøre fremskridt på dette område. Fællesskabet bør naturligvis kræve garantier fra sine partnere for deres forpligtelses reelle karakter.

12. Af alle disse årsager understreger ØSU, at det er absolut nødvendigt for Fællesskabet at fastholde det størst mulige sammenhold under forhandlingerne. Medlemsstaterne bør undgå initiativer, som kan skabe

opløsning i den fælles EF-front, hvilket kunne udnyttes af tredjelande. Der er således behov for sammenhold mellem sektorerne, mellem medlemsstaterne og mellem Kommission og Råd. Fællesskabets troværdighed afhænger af den beslutsomhed, den fremfører sine holdninger med. Tidligere har man alt for ofte måttet konstatere, at EF ikke har evnet at svare igen, når det var udsat for uberettigede angreb. EF bør være sig bevidst, at et stort marked med 320 millioner forbrugere gør det til en økonomisk magtfaktor, og giver det stor gennemslagskraft.

13. Da der står afgørende ting på spil, mener ØSU, at Kommissionen bør tage de nødvendige initiativer for at sikre, at den europæiske offentlighed får udtømmende, korrekt og løbende information om GATT-forhandlingerne og om baggrunden for det standpunkt, der tages, ikke mindst i forbindelse med de vigtigste forhandlingsspørgsmål.

14. På grund af den rolle, EF spiller på internationalt plan, bør det samtidig være sig det ansvar bevidst, det har for at tilvejebringe en bedre balance på landbrugsmarkederne. De indledte forhandlinger vil afgjort foranledige det til at revidere visse af instrumenterne i den fælles landbrugspolitik, som vil have konsekvenser både for producenterne og for selve den samfundsmæssige balance i medlemsstaterne. Dette er grunden til, at Fællesskabet vedvarende bør indtage en pragmatisk holdning, samtidig med at man søger at finde muligheder for aftaler på længere sigt.

15. Forhandlingernes nuværende forløb giver indtryk af en vis forvirring og stagnation. Den overdrevne brug af »paneler«, så snart en uoverensstemmelse med EF opstår, fordrejer fuldstændig balancen i forhandlingerne og ændrer deres ånd.

De mange krav om paneler, som i voksende grad indebærer en fortolkning af GATT-reglerne, gør det mere og mere vanskeligt at indkalde neutrale mæglere. Dette fører til en politisering af panelerne, hvilket er uacceptabelt. Fællesskabet bør undsige enhver illoyal anvendelse af GATT-reglerne, der tilstræber en afgørelse før indledningen af forhandlinger.

Landbrugsforhandlingernes politiske principper

16. Fællesskabets forslag tilsigter

- bedre produktionskontrol ved hjælp af egnede foranstaltninger, herunder en gradvis nedbringelse af støtten, der direkte eller indirekte indvirker på handelen med landbrugsprodukter,
- stærkere bevidstgørelse af landbruget over for markedets signaler,

— mere udbredt anvendelse af direkte støtte, der ikke er dikteret af produktionsmængder.

ØSU godkender disse forslag, da hovedsigtet med forhandlingerne bør være at skabe mere ordnede vilkår for den internationale landbrugshandel gennem skabelsen af en bedre balance på markederne. Kun samordnede bestræbelser på at styre produktionen kan tilvejebringe denne bedre balance.

17. Men forfølgelsen af disse målsætninger bør ikke føre til et drastisk fald i landbrugsindkomsten i Fællesskabet, hvilket ville fremskynde afvandringen fra landbruget i et uacceptabelt omfang, bringe forskydninger i visse regioners skrøbelige økonomi og virke ødelæggende på miljøet og landskabet.

18. For så vidt som Fællesskabet i højere grad skal anvende direkte støtte (Amerikas Forenede Staters forslag om frakobling), påpeger ØSU, at man inden for den fælles landbrugspolitik skal varetage 7 millioner landbrugerers interesser, hvorimod Amerikas Forenede Stater kun har 2 millioner landbrugere på et udnyttet landbrugsareal, der er 4 gange større. Man må derfor tage hensyn til de sociale såvel som de finansielle konsekvenser af en frakobling, samtidig med at man ikke må glemme, hvilke vanskeligheder det vil rejse i visse lande at få opbygget et egnet administrativt apparat.

ØSU påpeger ligeledes, at de subsidier og investeringer, som ikke er produktrelateret, ikke nødvendigvis er produktions- og prisneutral; de bør derfor også indgå i forhandlingerne.

Det understreger til slut, at en god balance i afviklingen af subsidier indebærer, at man accepterer en pålidelig metode til at måle landbrugsstøtten.

19. Under henvisning til ovennævnte kommentarer godkender ØSU ligeledes den af Fællesskabet foreslåede fremgangsmåde:

19.1. En fase med kortsigtede foranstaltninger bestående dels af hasteforanstaltninger for visse væsentlige produkter og dels en samordnet begrænsning af støtten på grundlag af høståret 1984/1985.

19.1.1. Den kritiske situation, som landbrugerne befinder sig i i mange industri- og udviklingslande (indkomst, finansielle situation), berettiger, at der vedtages samordnede hasteforanstaltninger for at genskabe balancen og stabiliteten på de internationale landbrugsmarkeder.

19.1.2. ØSU mener, at vedtagelsen af disse foranstaltninger er en afprøvning af de kontraherende parter gode vilje og troværdighed. Naturligvis må man tage hensyn til alle de landbrugspolitiske foranstaltninger, de forskellige kontraherende parter har truffet siden ovennævnte dato, såvel de mange støtteprogrammer, som visse lande ikke har undladt at iværksætte, som de obligatoriske reformer.

19.2. Ovennævnte er forudsætningen for at indlede en anden mere afgørende fase i en betydelig og samordnet nedbringelse af landbrugsstøtten. Dette vil kunne genskabe balancen i produktionen internt og forbedre situationen på markederne betydeligt. ØSU støtter denne opfattelse.

19.2.1. Man bør prioritere afskaffelsen eller lempelsen af den politik og de foranstaltninger, som har bidraget til at skabe landbrugsoverskud, og som hæmmer eller fordrejer den internationale handel.

19.2.2. I denne forbindelse mener ØSU, at Fællesskabet bør opnå De Forenede Staters formelle tilsagn om at ophæve de undtagelsesbestemmelser (*Waiver* opnået i 1955 for at imødegå artikel 22 i *The Agricultural Adjustment Act* fra 1933), som sætter Amerikas Forenede Stater i stand til efter eget forgodtbefindende at pålægge kvoter på så vigtige produkter som de fleste mejeriprodukter, jordnødder, bomuld og sukker med henblik på at gøre sin støttepolitik til disse produkter effektiv. En nødvendig forudsætning for, at Fællesskabet kan gå fuldt ind for gensidighed og en ligelig byrdefordeling, må være, at disse undtagelsesbestemmelser ophæves; det bør gøre det klart for GATT, at der her er tale om en helt fundamental betingelse, som vil være afgørende for forhandlingernes succes.

19.2.3. Hvad angår nedskæringen af landbrugsstøtten, mener ØSU, at de kontraherende parter bør indgå bindende forpligtelser ligesom dem, der gælder for toldsatserne. Disse forpligtelser bør underkastes nøje kontrol af GATT.

19.2.4. Udviklingslandenes situation vil blive behandlet i denne fase af drøftelserne med en særlig grad af fleksibilitet, eftersom det kun drejer sig om kortsigtede foranstaltninger. Udviklingslandene vil under alle omstændigheder drage fordel af sådanne forpligtelser, da de skulle føre til en generel forbedring af vilkårene på verdensmarkedet, hvilket skulle sikre disse lande normal markedsadgang.

20. Sluttelig udtrykker ØSU håb om, at det på ministermødet i Montreal, ved at sammenholde de øjeblikkelige foranstaltninger med de langsigtede målsætninger, lykkes at finde en vej ud af det dødvande, forhandlingerne alt for længe har befundet sig i.

Meningsforskellighederne om, hvordan landbrugsforhandlingerne skal gribes an, bør uanset deres omfang og baggrund ikke tjene som påskud for passivitet; de bør overvindes på mødet i Montreal, således at Punta del Este-målsætningerne kan efterkommes fuldt og helt.

21. Parallelt med de bestræbelser, som de kontraherende parter må gøre for at finde et kompromis, der vil

resultere i klarere og mere effektive regler for landbrugs-handelen, er det uomgængelig nødvendigt, at regeringerne, hvis de ønsker at realisere målsætningerne for Uruguay-runden, resolut tager initiativer til at forbedre det internationale valutasystem. Det ville være nytteløst at søge at nedskære landbrugsstøtten, hvis en simpel ændring i rentesatsen, hvis virkning forstørres via af-

smitningen på de forskellige valutaer, åbner mulighed for til enhver tid at indføre en ny støtte.

Ligevægt i de nationale budgetter og monetært og finansielt samarbejde er forudsætninger for Uruguay-rundens succes, især inden for landbrugssektoren.

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

**Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om bevisbyrden i forbindelse med
ligeløn og ligebehandling for kvinder og mænd ⁽¹⁾**

(88/C 337/19)

Rådet for de Europæiske Fællesskaber besluttede den 16. juni 1988 under henvisning til EØF-traktens artikel 100 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for social-, familie-, uddannelses- og kulturspørgsmål, som udpegede Luis Gomez-Martinez til ordfører. Sektionen vedtog udtalelsen den 13. oktober 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog med 72 stemmer for, 10 imod og 5 hverken for eller imod, på sin 259. plenarforsamling den 27. oktober 1988 følgende udtalelse.

1. Generelle bemærkninger

1.1. ØSU hilser Kommissionens direktiv velkomment med følgende bemærkninger.

1.2. ØSU konstaterer med tilfredshed, at Kommissionen har taget dette initiativ bl.a. foranlediget af de argumenter, ØSU fremsatte i sin udtalelse af 24. april 1986 om »lige muligheder for mænd og kvinder, Fællesskabets program på mellemlang sigt, 1986-1990«. Udtalelsen blev enstemmigt vedtaget.

1.3. ØSU's argumenter fra april 1986 gælder i det store og hele stadig:

- a) De eksisterende EF-bestemmelser skal anvendes bedre;
- b) Der skal rådes bod på den fortsatte krænkelse af ligestillingen;
- c) Der skal skabes balance mellem antallet af legitime tilfælde, der bringes for domstolene og den reelle diskriminationshyppighed, der er meget større;

d) Indførelse af passende ansættelsesprocedurer og anvendelse af moderne teknikker inden for personaleledelse skal fremmes og stimuleres;

e) Med hensyn til den juridiske anvendelse skal direktivet give medlemsstaterne tilstrækkelig handlefrihed og fleksibilitet til, at interessegrupper eventuelle misbrug kan foregribes.

1.4. Et af de vigtigste mål for borgernes Europa bør være, at kvinder og mænd får lige muligheder. Dette kræver en indsats på alle samfundsområder, navnlig en styrkelse af beskæftigelses- og uddannelsespolitikken.

Selv om lovgivningsaspektet er vigtigt, bidrager det i højere grad til at rette op på individuelle end på kollektive situationer.

1.5. Den gældende EF-lovgivning om lige muligheder for mænd og kvinder er nedfældet i følgende dokumenter:

— EØF-traktatens artikel 119,

— Rådets direktiv 75/117/EØF: lige løn til mænd og kvinder,

⁽¹⁾ EFT nr. C 176 af 5. 7. 1988, s. 5.

- Rådets direktiv 76/207/EØF: adgang til beskæftigelse, erhvervsuddannelse, forfremmelse samt arbejdsvilkår,
- Rådets direktiv 79/7/EØF: ligebehandling med hensyn til social sikring,
- Rådets direktiv 86/378/EØF: erhvervstilknyttede sociale sikringsordninger (endnu ikke trådt i kraft), og
- Rådets direktiv 86/613/EØF: ligebehandling af mænd og kvinder i selvstændige erhverv, herunder i landbrugserhverv, samt beskyttelse af kvinder i forbindelse med graviditet og barsel.

Disse EF-bestemmelser skal anvendes mere effektivt.

1.6. Direktivet skal gælde alle EF-bestemmelser om ligeret for mænd og kvinder, med undtagelse af straffesager, eftersom en ændring af bevisbyrden ved denne procedure let kunne føre til et strafansvar for enkeltpersoner.

1.7. Sagsbehandlings forskellige faser og de forskellige retsinstanser taget i betragtning vil det være nyttigt, om det i direktivet for alle tilfælde defineres, hvem der er klager, og hvem der er indklaget.

1.8. Sidste punktum i artikel 3, stk. 1, samt sætningen »hvis ikke de modbevises« i stk. 2, bør slettes for at sikre en anvendelse af direktivet, der er fleksibel og retfærdig over for sagens parter.

Ifølge kommentarerne til artiklerne i Kommissionens direktivforslag er det klageren, der skal skabe en formodning, som kræver modbevis (*presumptionis juris tantum*) ved at godtgøre, at den mindre gunstige behandling er kønsbestemt, og ved at fremføre andre forhold, som er tilstrækkelige til, at en dommer kan antage, at forskelsbehandling har fundet sted. Det er allerede på dette tidspunkt, før den indklagede fremfører modbeviser, at formodningen om forskelsbehandling, som kræver modbevis (*juris tantum*), er skabt. Bevisbyrden skifter så til den indklagede, som skal bevise, at der er objektive og velunderbyggede grunde til forskelsbehandlingen. Det påhviler domstolen eller den kompetente myndighed at belyse, om dette bevis er tilstrækkeligt til at lade formodningen om forskelsbehandling falde.

1.9. ØSU mener, at formodningen om forskelsbehandling skal være baseret på kendsgerninger, der lader formode, at direkte eller indirekte forskelsbehandling har fundet sted. Det vil give mulighed for en fleksibel og effektiv anvendelse af direktivet og hindre fordrejninger eller forkert brug, som på mellemlang sigt ville bidrage til at bringe direktivets målsætninger i miskredit.

1.10. ØSU bifalder skønsprincippet i forbindelse med fortrolige oplysninger, som den ene part i en tvist kan ligge inde med, og hvis fremlæggelse ville være til væsentlig skade for den anden part af grunde, der ikke vedrører den pågældende tvist.

Denne beskyttelse bør udvides til samlet og uden forskel at gælde begge parter i sagen samt eventuelle tredje-parter.

1.11. ØSU anbefaler, at den rapport om direktivets anvendelse, Rådet udarbejder hvert tredje år, suppleres med en vurdering af, hvor effektiv praksisen er i de medlemsstater, som enten nu eller i fremtiden vil vende bevisbyrden helt om i EF-lovgivningen om ligebehandling.

1.12. Indirekte forskelsbehandling er et relativt nyt begreb i retsplejen. Det dækker tilsyneladende neutrale situationer, der stiller medlemmerne af det ene køn uforholdsmæssigt dårligt, og som i realiteten fører til uberettiget, om end ikke tilsigtet, forskelsbehandling.

1.13. På baggrund af ØSU's manifesterede interesse for emnet og dets konstruktive udtalelse herom, som Kommissionen direkte henviser til i direktivets begrundelse, mener ØSU, at det bør deltage i evalueringen af de fremskridt, der sker i anvendelsen af direktivet.

2. Særlige bemærkninger

2.1. Der bør indsættes en ny artikel, som definerer begreberne »klager« og »indklaget« (jf. punkt 1.7 under de generelle bemærkninger).

2.2. Artikel 3, stk. 1

Den engelske originals udtryk *shall ensure that* er ukorrekt oversat til visse sprog, f.eks. spansk. Hvis det ikke rettes, kan der opstå juridiske problemer.

2.3. Artikel 3, stk. 1

Det sidste punktum i artikel 3, stk. 1, udgår, jf. denne udtalelses punkt 1.8.

I artikel 3, stk. 2, slettes sætningen »hvis ikke de modbevises«, samme henvisning som ovenfor.

2.4. Artikel 5, stk. 1

Ordet »uforholdsmæssigt« slettes.

Årsagerne til indirekte forskelsbehandling kan ikke uden videre tilskrives identificerbare omstændigheder eller kendsgerninger. Problemet kompliceres yderligere, når det forlanges, at skaden skal have et bestemt omfang (»uforholdsmæssigt dårligt«). Det er også forkert at tillade, at en person stilles »forholdsmæssigt« dårligt, hvilket ikke indirekte fremgår af den nuværende formulering af Kommissionens forslag.

2.5. Artikel 5, stk. 2

Hele afsnittet formuleres således:

»Ved afgørelsen af, hvorvidt ligebehandlingsprincippet er blevet tilsidesat i en individuel sag, må det tages i betragtning, at indirekte forskelsbehandling kan forekomme uden den indklagedes hensigt.«

Den indklagedes rettigheder fremgår klarere af denne formulering.

2.6. Artikel 6

Der afsluttes med følgende tilføjelse: », arbejdsformidlingerne, uddannelsesstederne osv.«

2.7. Artikel 8, stk. 2

Efter »Parlamentet« tilføjes »og ØSU«.

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om uddannelse i Det Europæiske Fællesskab perspektiverne på mellemlang sigt, 1989-1992

(88/C 337/20)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 25. maj 1988 under henvisning til EØF-traktatens artikel 198 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for social-, familie-, uddannelses- og kulturspørgsmål, som udpegede Herbert Nierhaus til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 13. oktober 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 259. plenarforsamling, den 27. oktober 1988, enstemmigt følgende udtalelse.

I. Generelle bemærkninger

1. ØSU finder det på høje tid, at både medlemsstaternes og EF's uddannelsespolitik tager de udfordringer op, som uddannelsessystemet og Europas borgere står overfor, efterhånden som medlemsstaterne bliver mere og mere snævert forbundne med hinanden. Navnlig gennemførelsen af det indre marked og de dermed forbundne forandringer, som tager sigte på at skabe et borgernes Europa og optimale økonomiske og sociale vilkår, gør dette påkrævet.

Kommissionens initiativ må hilses særligt velkomment, eftersom der fra Rom-traktaten ikke kan udledes retningslinjer for uddannelses- og kultursektoren. Kommissionen har da også med rette valgt at fremlægge sit dokument i form af en meddelelse.

2. ØSU mener endvidere, at der bør skabes større kontinuitet i samarbejdet inden for uddannelsespolitikken, da denne har stigende betydning for videreførelsen og konkretiseringen af den europæiske enhedsproces. I dette øjemed bør der opstilles prioriteter for emner, der skal behandles, og skridt der skal tages på mellemlang sigt.

3. ØSU anser derfor meddelelsen for at være et vigtigt dokument i tre henseender:

3.1. For det første, er det et ekstra incitament til at overveje nogle grundlæggende mål for undervisningen og uddannelsen af den opvoksende generation med henblik på at fremme den kulturelle og økonomiske integration i medlemsstaterne med de muligheder og udfordringer, dette indebærer. En intensiv udveksling af erfaringer, som tager sigte på at skabe bred enighed

mellem de ansvarlige for uddannelsespolitikken på nationalt og EF-plan, er en nødvendig forudsætning for mere videregående, konkrete foranstaltninger.

3.2. For det andet, opstilles en række prioriterede opgaver, der må koordineres og gennemføres for at sikre den frie bevægelighed og etablering. Det bebudede arbejdsprogram for perioden indtil 1992 i forbindelse med gennemførelsen af det indre marked tillægger ØSU stor betydning.

3.3. Endelig gøres der i meddelelsen status over alle igangværende uddannelsespolitiske programmer og aktiviteter. Denne vurdering kunne efter ØSU's mening uddybes senere, eventuelt i en særskilt meddelelse fra Kommissionen og med en redegørelse for de foreløbige resultater. Alle berørte personer og organer på nationalt og EF-plan ville således have adgang til de seneste oplysninger om eksisterende programmer.

4. ØSU må desværre erklære sig enig med Kommissionen i, at de forskellige aktioner, som EF i de seneste år har iværksat på uddannelsesområdet, indebærer en risiko for fragmentering og manglende sammenhæng. En af årsagerne hertil er, at nogle undervisnings- og uddannelsesprojekter ofte falder ind under mere omfattende programmer, f.eks. dem, der vedrører udviklingen af nye teknologier (f.eks. ESPRIT) og finansieres derefter.

II. Særlige bemærkninger

1. Et første skridt henimod fælles uddannelsesmål i medlemsstaternes skoler består i at tage den økonomiske og sociale udfordring op, som udviklingen og udbredelsen af nye teknologier i alle de højt industrialiserede lande udgør. Der er følgelig et voksende behov for en højt kvalificeret arbejdskraft på et arbejdsmarked, som generelt bliver mere og mere komplekst. Mindre kvalificerede og ugunstigt stillede grupper risikerer derved at stå som sociale tabere uden beskæftigelsesmuligheder.

En sådan polarisering mellem velstillede og marginale grupper ville på lang sigt være en uacceptabel økonomisk og social belastning for samfundet, som også kunne få negative konsekvenser for den europæiske politik.

De mindre udviklede regioner i EF ville blive ramt hårdere af en sådan udvikling.

ØSU er derfor enig med Kommissionen i, at uddannelsespolitikken bør yde et afgørende bidrag til at mindske de regionale og sociale skævheder, samtidig med at den generelt skal være nøglen til at sikre fuld deltagelse i

samfundslivet. Nationale initiativer, men også EF-støtten fra f.eks. Regional- og Socialfonden, må yderligere udbygges på mellemlang sigt indtil 1992.

2. Den teknologiske udfordring må imidlertid også tages op på anden måde. På Det Europæiske Råds sidste møde i Hannover understregede stats- og regeringsscheferne den sociale dimension af den økonomiske integration, hvilket kræver alle sociale økonomiske gruppers opbakning.

Indførelsen af de nye teknologier og dermed andre og større præstationskrav betyder ligeledes ændrede kvalifikationsprofiler. For at opfylde disse nye krav må den grundlæggende og obligatoriske skoleuddannelse omfatte en grundig udvikling af børnenes personlighed, så de lærer at begå sig i samfundet. Hele uddannelsessystemet må tage sigte på at skabe såvel kvalificeret arbejdskraft som personer, der besidder kreative, musiske, sproglige og sociale færdigheder. Sådanne mål er fuldstændig forenelige med de krav, der stilles til den enkelte på arbejdspladsen, i samfundet og på det personlige område.

Dette aspekt af uddannelsespolitikken bliver knap nok berørt i Kommissionens dokument. Det er imidlertid en vigtig forudsætning for fremme af foretagsomheden og omstillingsevnen, at man fjerner de traditionelle grænser mellem almen uddannelse og erhvervsuddannelse eller teknisk uddannelse. Kommissionen bør tage mere hensyn til dette aspekt og gøre det til genstand for et særskilt initiativ. Man bør i denne og i givet fald også i andre forbindelser trække på Det europæiske Center for udvikling af erhvervsuddannelse (Cedefop).

3. EF er ikke blot et net af formelle regler, politiske hensigtserklæringer og markedsmekanismer. Hvor vigtige disse end kan være for integrationen i EF, er de i sidste instans ikke årsagen, men kan på lang sigt kun være resultatet af en voksende europæisk bevidsthed hos de unge.

Ud fra denne grundholdning støtter ØSU alle foranstaltninger, der tager sigte på at lægge større vægt på den europæiske dimension i skolernes undervisning.

Selv om det praktisk talt ikke er muligt at indføre bindende regler på dette område, bør EF dog fremkomme med nogle tilbud og reelle incitamenter til de nationale skole- og uddannelsesmyndigheder. Navnlig bør Kommissionen udvikle undervisningsmoduler og -materialer, som giver et billede af EF, der nok er orienteret efter Rom-traktatens mål, men som desuagtet er objektivt. Selv om de unge generelt stiller sig positivt til EF, råder de ifølge den nævnte meningsmåling ikke over tilstrækkelige informationer, og ØSU støtter derfor

kraftigt de foranstaltninger, der planlægges (jf. stk. 3.10. i meddelelsen) ud over de eksisterende programmer (EURYDICE, ERASMUS, COMETT osv.).

4. I denne forbindelse understreger ØSU ligeledes betydningen af programmet »YOUTH for Europe«, idet den europæiske bevidsthed bedst kan øges ved, at unge fra de forskellige medlemsstater lærer hinanden at kende. I betragtning af den interesse, der er i hele EF for at gennemføre det indre marked i 1992, mener ØSU, at der bør afsættes betydelig flere midler til dette program, og at programmet især bør omfatte de unge, der allerede er i arbejde, og unge under uddannelse.

Den generation, der nu aktivt deltager i skabelsen af Europa, bør være klar over, at de unge ser kritisk på netop de bestræbelser hen imod økonomisk og politisk enhed, som hidtil ikke har været en overbevisende succes. Det europæiske indhold i skolernes undervisning er unægtelig så meget desto mere effektiv og overbevisende, jo bedre EF med dets konsekvenser og bestemmelser præsenterer sig for alle borgerne og de unge i særdeleshed.

ØSU kan kun fuldt ud erklære sig enig med Kommissionen i, at de unge bør bibringes forudsætningerne for at benytte deres ret til at stemme ved de direkte valg til Europa-Parlamentet. De unge venter imidlertid på at få et overbevisende svar på spørgsmålet om, hvilke beslutningsbeføjelser deres direkte valgte Parlament har. Der er faktisk tale om en tovejsproces; forhåbentlig vil de unge, som opdrages til at blive sande europæere, kunne realisere, hvad vi måske ikke er i stand til at opnå.

5. Kommissionen understreger i sin meddelelse med rette den særlige betydning, som samarbejdet mellem skole og erhvervsliv har. Dette samarbejde er særligt vigtigt i forbindelse med efter- og videreuddannelse og kan yde et betydeligt bidrag til at forbedre arbejdstageres kvalifikationer. Dette gælder f.eks. for kombinerede erhvervsuddannelsesordninger, samarbejdet mellem erhvervsliv og skoler og højere læreanstalter inden for videreuddannelse på lokalt plan samt indførelse af erhvervspraktik i lærernes uddannelse og videreuddannelse. Da uddannelsesprogrammerne bliver mere og mere teoretiske (hvilket især skyldes de nye teknologiers indtrængen på mange erhvervsområder) og da gennemførelsen af uddannelsesprogrammerne på arbejdspladsen er genstand for hurtige ændringer, må skoler og erhvervsliv arbejde snævert sammen inden for uddannelse og videreuddannelse, således at arbejdstagerne får de nødvendige kvalifikationer.

ØSU afventer derfor med stor interesse de første forslag til en EF-strategi for erhvervsuddannelse og videreuddannelse, der skal udformes som en ret, arbejdstagerne har, navnlig fordi Kommissionen agter at se nærmere

på erhvervsuddannelsens indflydelse på bekæmpelsen af arbejdsløsheden.

Den forstemmende arbejdsløshed i EF er i sig selv et økonomisk og socialt problem af første rang. Det kunne også blive en hindring for »accepten af fremmede« i forbindelse med arbejdstageres frie bevægelighed, hvilket et spørgsmål, som uddannelsespolitikken vanskeligt ville kunne tage sig af alene.

6. Et af EF's vigtigste problemer, som kan komme til at træde tydeligere frem i forbindelse med 1992, er dets mange sprog. ØSU godkender og støtter alle EF-bestræbelser på at forbedre skolernes undervisning i fællesskabssprog. Kendskab til fællesskabssprog bliver en af de afgørende kvalifikationer inden for næsten alle erhverv. Desforuden vil kendskab til fællesskabssprog være til gavn for alle EF-borgere. ØSU appellerer her i særdeleshed til medlemsstaterne, idet alle EF-aktioner og programmer allerhøjest kan virke som en ansporing og en støtte. Kommissionen bør anmode om og endda kræve, at medlemsstaterne offentliggør, hvilke skridt de tager for at give de unge de bedste muligheder for at udvikle sig sprogligt, hvilket især indebærer tilvejebringelse af et tilstrækkeligt antal lærere og fyldestgørende undervisningsmateriale. I denne sammenhæng bør man udnytte de muligheder, massekommunikationsmidlerne byder på.

Det forekommer hensigtsmæssigt at gøre undervisningen i nogle fællesskabssprog obligatorisk. Tilbud om undervisning i alle officielle fællesskabssprog inden for de nationale uddannelsessystemer ville dog være et yderst ambitiøst langsigtet mål.

Under alle omstændigheder ville det være en god idé at opfordre medlemsstaterne til allerede i grundskolen at indføre obligatorisk eller i det mindste fakultativ undervisning i et fremmedsprog, såfremt de ikke allerede har gjort det.

Kommissionen udtrykker med rette bekymring over, at børn af vandrende arbejdstagere kan komme til at udgøre en ny ugunstigt stillet gruppe, hvis sprogbarrierer bliver en uovervindelig hindring for deres integration i skolen og i samfundet. Ud over bilaterale kulturaftaler må EF gennem en bedre anvendelse af allerede eksisterende direktiver⁽¹⁾ sikre, at de berørte børn og unge gives mulighed for at blive integreret sprogligt i værtslandet.

⁽¹⁾ Jf. direktiv af 25. juli 1977 om skolegang for børn af migrantarbejdere (EFT nr. L 199 af 6. 8. 1977).

7. Forbedringen af alle aspekter af miljøbeskyttelsen vil blive et af de vigtigste problemer, om ikke det vigtigste problem, som EF stilles over for i de kommende årtier. Det er nødvendigt at få skabt og udviklet en miljøbevidsthed blandt den unge generation, for at de tekniske bestemmelser og politiske afgørelser på dette område kan blive accepteret. ØSU beklager, at dette vigtige uddannelsesmål kun lige bliver strejft i meddelelsen og ikke gives den prioritet, som det fortjener blandt de fælles mål for uddannelsespolitik.

ØSU foreslår derfor, at Kommissionen i »perspektiverne på mellemlang sigt« henviser til sit forslag til en beslutning fra Rådet om »forebyggelse af miljøskader gennem foranstaltninger på undervisnings- og uddannelsesområdet« [dok. KOM(88) 202 endelig udg.] med henblik på en passende koordinering og supplerung.

8. Ud over de mere principielle spørgsmål i forbindelse med en fælles uddannelsespolitik er der et presserende behov for at få iværksat visse praktiske foranstaltninger, som der ifølge meddelelsen endnu ikke er truffet afgørelse om i Rådet. Det drejer sig her i særdeleshed om gensidig anerkendelse af skolernes afgangsbeviser og faglige kvalifikationsbeviser i forbindelse med gennemførelsen af det indre marked. ØSU forventer, at de følgende spørgsmål vil blive grundigt behandlet eller seriøst videreført:

- gensidig anerkendelse af adgangskrav til universiteterne,
- gensidig anerkendelse af skolernes afgangsbeviser, især efter den obligatoriske skolegang,
- gensidig anerkendelse af erhvervsuddannelsesbeviser,
- gensidig anerkendelse af akademiske eksamensbeviser ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Jf. fælles holdning fastlagt af Rådet den 30. juni 1988 med henblik på vedtagelse af Rådets direktiv om indførelse af en generel ordning for gensidig anerkendelse af eksamensbeviser for erhvervskompetencegivende videregående uddannelser af mindst tre års varighed.

ØSU er klar over, at der her er tale om en vanskelig opgave, idet en sådan anerkendelse ikke følger efter en harmonisering af uddannelsessystemerne, som måske heller ikke engang er ønskværdig inden for alle sektorer. Anerkendelse af eksamensbeviser kan derfor ikke være en ren formalitet, men må bygge på en vægtning af den pågældende uddannelses indhold. Da rent bilaterale aftaler ikke vil være tilstrækkelige i forbindelse med gennemførelsen af det indre marked, bør EF selv tage initiativet til at få iværksat de nødvendige EF-ordninger.

9. ØSU mener ligeledes, at Kommissionen på kort sigt bør tage en række vigtige initiativer og føre dem ud i livet. Hertil hører:

- inddragelse af europæiske spørgsmål i lærernes uddannelse og videreuddannelse, især for at skabe velkvalificerede lærere,
- udveksling og gensidig anvendelse af afprøvede undervisningsmodeller i de forskellige medlemsstater,
- anvendelse af egnede nye teknikker i uddannelsen og videreuddannelsen,
- intensivering af uddannelses- og erhvervsvejledningen med henblik på det indre marked i 1992.

10. Da de unge, der forlader skolen i 1992, bliver konfronteret med et EF-dækkende arbejdsmarked, må skolerne allerede nu give oplysninger om mulighederne for at få en erhvervsuddannelse og finde beskæftigelse inden for EF.

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets henstilling til medlemsstaterne om fremme af samarbejdet mellem offentlige elektricitetsforsyningsvirksomheder og selvstændige producenter ⁽¹⁾

(88/C 337/21)

Rådet for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 1. juni 1988 under henvisning til EØF-traktatens artikel 235 at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's sektion for energi, kernekraft og forskning, som udpegede Remo Mainetti til ordfører. Sektionen vedtog på grundlag af ordførerens beretning sin udtalelse den 7. oktober 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 259. plenarforsamling den 27. oktober 1988 uden stemmer imod og med 1 stemme hverken for eller imod følgende udtalelse.

ØSU kan fuldt ud tilslutte sig de opstillede målsætninger og godkender derfor Kommissionens nye forslag til Rådets henstilling, som er udtryk for en politisk vilje og indeholder et katalog over de instrumenter, der er nødvendige for at omsætte denne til virkelighed.

ØSU har imidlertid fundet det formålstjenligt under bemærkningerne nedenfor at pege på problemer, som kan tænkes at opstå, når medlemsstaterne skal indpasse henstillingens principper i den politik, der allerede føres på området, og samtidig at fremlægge nogle forslag til fremme af nye og vedvarende energikilder ⁽²⁾.

1. Indledning

1.1. Forslaget til Rådets henstilling sigter på at fremme samarbejdet mellem de virksomheder, som er ansvarlige for den offentlige elektricitetsforsyning og selvstændige elektricitetsproducenter ⁽³⁾. Forslaget er i samklang med EF's energipolitiske målsætninger ⁽⁴⁾ som går ud på, specielt via energibesparelser og spredning på forsyningskilder, at nedbringe afhængigheden af importeret olie og at beskytte miljøet.

1.2. Forslaget ligger i forlængelse af en tidligere henstilling fra Rådet 77/714/EØF af 25. oktober 1977 om »at fremme kombineret produktion af varme og kraft og udnyttelsen af spildvarme« (Rådets henstilling) ⁽⁵⁾.

2. Bemærkninger

2.1. Interessen for disse energikilder er stadig stor. Elektricitetsproduktion på basis af disse energikilder

bør derfor nyde fremme af miljø- og energipolitiske grunde; samtidig skal man dog være opmærksom på, at Kommissionen selv sår stadig større tvivl om, hvorvidt disse energiformer vil kunne yde et afgørende bidrag til Fællesskabets energibalance i 1995 (først efter år 2000 skulle disse energiformer kunne dække henved 5% af EF's primærenergibehov).

2.1.1. Hertil kommer, at langtidsprognoserne for kulbrinternes andel i Fællesskabets energiforbrug, som følge af den seneste udvikling i verdensreserverne (for olie er de kendte reserver steget fra 71 275 millioner t i 1970 til 121 554 millioner t ultimo 1987 og for naturgas fra 32 540 millioner toe i 1970 til 87 160 millioner toe ultimo 1987), peger hen imod et stigende udbud af kulbrinter og en udligning af priserne, hvorved der formentlig vil ske en forsinkelse i de vedvarende energiformers udbredelse, selv når der tages hensyn til de krav, der hermed må stilles til miljøpolitikken.

2.1.2. Dette må være en yderligere grund til at koncentrere opmærksomheden mest muligt om de vedvarende energikilder og til at rydde hindringerne for deres udvikling af vejen.

2.1.3. Det vil være rimelig at støtte udviklingen af vedvarende energikilder gennem incitamenter, som imidlertid, og måske kun på tidsbegrænset basis, bør ydes til påviseligt levedygtige projekter, medens man på de øvrige områder bør koncentrere bestræbelserne om forskning og demonstration.

2.1.4. Det er i denne retning man udlægge den udtalelse, Det økonomiske og sociale Udvalg den 21. maj 1986 afgav om »Fællesskabets retningslinjer for udvikling af nye og vedvarende energikilder« ⁽⁶⁾.

2.2. Blandt de vedvarende energikilder indtager vandkraft en anerkendt stilling i visse medlemslande.

2.2.1. Vandkraftsektoren skrev sig i 1986 for en produktion på 177 634 GWh (De Tolv under ét), hvoraf den selvstændige produktion udgjorde 23 000 GWh. Dette skal sammenholdes med en samlet elektricitetsproduktion på 1 518 731 GWh.

⁽¹⁾ EFT nr. C 172 af 1. 7. 1988, s. 9.

⁽²⁾ Vedvarende energikilder, affaldsenergi og kraftvarmeproduktion.

⁽³⁾ For en definition af selvstændige elektricitetsproducenter henvises til henstillingsforslagets punkt 11.

⁽⁴⁾ Rådets resolution af 16. september 1986 om nye energipolitiske mål for Fællesskabet frem til 1995 og konvergensen mellem medlemsstaternes politik (EFT nr. C 241 af 25. 9. 1986).

⁽⁵⁾ EFT nr. L 295 af 18. 11. 1977.

⁽⁶⁾ EFT nr. C 207 af 18. 8. 1986, s. 11.

2.2.2. En optimal udnyttelse af denne energikilde må indebære, at der også opføres minivandkraftværker.

2.3. Desuden skal det bemærkes, et der kan registreres vækst inden for vindenergisektoren. Vindenergi er i dag konkurrencedygtig inden for elektricitetsproduktion i fjernt beliggende eller isolerede områder, hvor de rigtige vindforhold er til stede (dels skal gennemsnitsvindhastigheden være tilstrækkelig, dels skal hyppigheden af voldsomme vindstød være nul eller meget ringe).

2.3.1. I denne sammenhæng skal man pege på tilfældet med Danmark, der formentlig indtager førestillingen med hensyn til opførelse af vindkraftanlæg. I december 1985 var der i Danmark 1 400 vindkraftanlæg med en samlet effekt på 62 MW. Et karakteristisk træk er opførelsen af såkaldte vindmølleparker, hvor hver enhed har en effekt på 750 kW (eksempelvis Masned Vindmøllepark); vindmøller med en effekt på 2 000 kW er nu under opførelse. På den seneste konference om vindkraft, der blev afholdt i Herning, kunne det oplyses, at kapaciteten i løbet af de næste 15 år vil blive udbygget med 3 000 MW, som vil fordele sig på primært Danmark, Holland og Det forenede Kongerige. Endvidere skal der henvises til PAOLO-programmet, der indgår som led i den spanske energiplan.

2.4. Derimod kan elektricitetsproduktion på basis af tidevandsenergi give anledning til alvorlige miljøproblemer, eftersom der sker fundamentale indgreb i habitatet.

2.5. Affaldsforbrænding rejser på sin side en lang række økologiske problemer, hvilket lægger en dæmper på denne energiforms udbredelse. Problemet er taget op til indgående behandling i EF-regi.

2.5.1. Elektricitetsenergiproduktion på basis af denne energikilde er imidlertid et afgørende vigtigt mål (ikke så meget ud fra et energipolitisk synspunkt, men primært ud fra en miljøbetragtning) og bør derfor nyde fremme.

2.5.2. Initiativer vedrørende uddannelse af specialister, som opfylder de krav om teknisk viden, der stilles i forbindelse med opførelse og styring af anlæg, bør i øvrigt fremmes i samarbejde med de medlemsstater, der allerede har løst dette problem.

2.6. Blandt de elektricitetsproduktionsformer, der behandles i Kommissionens dokument, frembyder kombineret kraft/varme-produktion inden for industrien og i lokale elektricitetsværker klare fordele (udnyttelsesgraden for den anvendte primærenergi går helt op til 80% mod kun 35-40% ved ren elektricitetsproduktion i kondensationskraftværker). En forudsætning er imidlertid, at der er afsætning for den producerede varme.

2.6.1. Kraftvarmeproduktion kan ikke kun opvise resultater med hensyn til energibesparelser, men indebærer også fordele for den elektro-mekaniske industri og, i miljømæssig henseende, med de positive afledte effekter, dette har på beskæftigelsen.

2.7. Energimæssig udnyttelse af vedvarende ressourcer produceret af landbruget er endnu ikke aktuel. En udforskning af mulighederne på dette er imidlertid i gang i EF-regi.

2.8. Af beskrivelsen ovenfor vil det fremgå, at forslaget til henstilling umiddelbart vil være af reel betydning for først og fremmest vandkraftproduktion, for udnyttelse af spildvarme fra industrien samt for kraftvarmeproduktion.

2.9. Det foreliggende henstillingsforslag vil have så vidtrækkende konsekvenser, bl. a. i økonomisk henseende, at medlemsstaterne må tage tilbørligt hensyn til den forventelige udvikling i elektricitetsefterspørgslens fordeling på brugergrupper inden for Fællesskabet.

2.9.1. I de seneste år har der været klare tegn på krise inden for mange store basisindustrier. En indikator herfor er de omstrukturings-, omorganiserings- og omstillingsplaner, som i øjeblikket er under drøftelse i de forskellige industrisektorer (stålindustrien, den mekaniske industri, den kemiske industri, raffinaderierne).

2.9.2. Kriseårsagerne er mangeartede og komplekse, og vi vil ikke gå nærmere ind på dem her.

2.9.3. Et forhold, som imidlertid bør nævnes, eftersom det også har konsekvenser for andre områder, og kan indgå som et yderligere element i vor viden og vore drøftelser, er den omstændighed, at der i dag er områder med overskudsproduktionskapacitet samtidig med en afmattet og i visse lande faldende efterspørgsel (som imidlertid bl. a. skyldes, at der er ekspansion i andre geografiske områder).

2.9.4. Blandt andet som følge af allerede gennemførte eller planlagte energibesparelsetiltag, er de store industriers elektricitetsforbrug — selv om det stadigvæk ligger på et højt niveau som følge af de specifikke forarbejdningsprocesser — faktisk blevet bragt ned, idet forbruget dog følger en naturlig væksttend.

2.9.5. Men som følge af, og som en reaktion på krisen inden for visse dele af industrien, oplever man nu overalt en vækst inden for de små og mellemstore virksomheder, hvilket på sin side nødvendigvis må føre til et stigende elektricitetsforbrug på kort eller mellem-lang sigt.

2.9.6. Logisk set må man også antage, at der vil være en general stigning i husholdningernes elektricitetsforbrug, idet stigningstakterne dog vil variere fra land til land.

2.10. Det samarbejde, der stilles krav om i medfør af henstillingen, bør tilrettelægges på en sådan måde, at der er en rimelig fordeling af fordele og ulemper mellem de selvstændige producenter og de virksomheder, der driver de offentlige net.

2.10.1. Man må her huske på, at det udelukkende er den offentlige virksomhed, der har pligt (der er almindelig enighed herom) til at sørge for en pålidelig national elektricitetsforsyning med hensyn til kvalitet (spænding og frekvens) og med hensyn til kvantitet (reservekapacitet og elektricitetsnet).

2.10.2. Hvis der skal skabes bedre balance mellem de to former for virksomheder, må divergenser identificeres og forebygges og konsekvenserne af disse evalueres, men der bør hverken gås overforsigtigt eller overoptimistisk til værks.

2.11. I denne sammenhæng bør man — idet der til stadighed må sikres ligevægt i rollefordelingen mellem den offentlige elektricitetsforsyningsvirksomhed og den selvstændige producent — være særlig opmærksom på de øvrige tjenesteydelser, den offentlige virksomhed kan yde i et system af denne udformning.

2.11.1. Blandt disse tjenesteydelser skal specielt nævnes:

- indkobling af strøm fra selvstændige producenter på det offentlige net, lige fra produktion til forbrug,
- supplerende leverancer og nødleverancer.

2.11.2. Eller alt i alt tjenesteydelser, der falder inden for en »energibank«-funktion, som det offentlige net bør varetage med henblik på en maksimal udnyttelse af samtlige energiressourcer.

2.12. For så vidt angår de priser, der skal gælde for overførsel af strøm til det offentlige net (henstillingens punkt 3.2), bør støtteforanstaltningerne til udvikling af elektricitetsproduktion på basis af vedvarende energikilder ud over at dække de variable omkostninger, der spares (brændselsudgifter) — alt efter skik og brug i medlemsstaterne — også dække en del af de sparede faste omkostninger, som må fastsættes ud fra den grad af pålidelighed, som det offentlige net hermed sikres.

2.12.1. Der burde imidlertid også af medlemsstaternes regeringer iværksættes andre former for incitamenter, som fremmer:

- udnyttelsen af indenlandske energikilder,
- diversificeringen af brændstoffer,
- fortsatte energibesparelser, samt
- reduktion af miljøbelastningen.

2.12.2. Disse fremmeinitiativer, som må gennemføres under hensyntagen til de særlige forhold i den enkelte medlemsstat, vil også bidrage til klarhed og gennemsigthed.

2.13. Elektricitetsenergiproduktionen vil også kunne øges gennem specifik støtte af finansiel art — specielt i kraftvarmesektoren — til installation af gasturbiner i varmeproduktionskredsløbet i industrielle egenproducenter, som producerer store mængder damp til brug i produktionen.

2.13.1. I tilfælde hvor den marginale energiproduktion overføres til det offentlige net, bør omkostningerne ved *repowering* ⁽¹⁾ indgå i fastsættelsen af den pris, som den offentlige virksomhed skal betale til den selvstændige producent. I konsekvens heraf bør der foreligge en forhånds aftale mellem de to parter om *repowering*-foranstaltningen, således at det er godtgjort, at der er interessesammenfald.

3. Konklusion

3.1. Forudsætningen for at et samarbejde mellem virksomheder giver de bedste resultater er, at parterne er rede til at vokse med den fælles opgave.

3.2. Hos den selvstændige producent vil det være virksomhedens interesser, der har prioritet, medens den offentlige virksomhed også må tage hensyn til dens pligt til/ansvar for at imødekomme det kollektive behov. Disse to interesser er derfor ikke fuldt sammenfaldende, og den omstændighed, at udgangssituationerne i de forskellige medlemsstater varierer (i retlig, administrativ og teknisk henseende) gør det ikke lettere at forene dem. Medlemsstaterne bør på den baggrund sikre, at disse hindringer, der lægger en dæmper på den offentlige virksomheds tilskyndelse til at aftage leverancer fra selvstændige producenter, fjernes, og at forsyningsvirksomhedens og den selvstændige producents interesser, så vidt det lader sig gøre, forenes.

3.3. I forbindelse med henstillingens gennemførelse må det også forhindres, at tidsbegrænsede foranstaltninger, uanset hvor velbegrundede og indiskutable principper de måtte bygge på, forskubber ligevægten i rollefordelingen og dermed griber ind i stabiliteten i samarbejdet.

⁽¹⁾ *Repowering*: forøgelse af kapaciteten i et traditionelt termisk kraftværk (brændsel, damp, elektricitetsenergi) gennem introduktion af turbogasenheder, som (1) øger den producerede kraftmængde (2) forbedrer værket samlede ydeevne ved at udnytte kalorierne i turbogasudblæsningsluften, som i stedet for at blive udledt i atmosfæren udnyttes i dampgenereringen (som dernæst aktiverer de normale enheder).

3.4. Med andre ord bør de grundlæggende målsætninger søges realiseret med forslag til foranstaltninger, som opfylder er fleksibilitetskriterium, således at

de bedre kan passes ind i de forskellige faser af udviklingen i udbuddet af/efterspørgslen efter elektricitet.

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

Udtalelse om forslaget til Rådets direktiv om oplysning af befolkningen om, hvorledes den skal forholde sig, samt om sundhedsmæssige foranstaltninger i tilfælde af strålingsfare

(88/C 337/22)

Den 30. Juni 1988 besluttede Rådet for De Europæiske Fællesskaber, under henvisning til Euratom-traktaten, og især artikel 31 heri, at anmode om Det økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvises til ØSU's sektion for energi, kernekraft og forskning, som udpegede Michel Săiu til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 7. oktober 1988.

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 259. plenarforsamling, den 27. oktober 1988, uden stemmer imod og med 1 stemme hverken for eller imod følgende udtalelse.

ØSU tilslutter sig formålet med Kommissionens forslag til direktiv, som består i at iværksætte foranstaltninger og procedurer til oplysning af befolkningen med henblik på at øge sundhedsbeskyttelsen i tilfælde af strålingsfare. Dog finder ØSU, at de foreslåede konkrete gennemførelsesforanstaltninger ikke er fyldestgørende på det aktuelle stadium, og at de ikke lever op til offentlighedens forventninger, specielt på baggrund af atomulykken i Tjernobyl. Kommissionen anmodes derfor indtrængende om at tage højde for de bemærkninger og ændringsforslag, som fremsættes i denne udtalelse.

gjort kraftige indsigelser mod disse korte frister, som gør det umuligt for Udvalget at varetage sin rådgivende funktion i henhold til Euratom-traktaten (jf. specielt artikel 31 heri) på den tilsigtede måde.

1.2. ØSU forbeholder sig retten til på et senere tidspunkt at foretage en detaljeret og dybtgående behandling af samtlige de foranstaltninger, som Fællesskabet har truffet i henhold til Euratom-traktatens kapitel III om sundhedsbeskyttelse, og som Kommissionen forpligtede sig til at træffe i sin meddelelse herom fra august 1986.

2. Generelle bemærkninger

1. Indledende kommentar

1.1. ØSU skal i første række markere sin utilfredshed med, at det har fået sat så kort en frist for afgivelsen af sin udtalelse om Kommissionens forslag til direktiv; dette har hindret ØSU i at foretage de nødvendige eksperthøringer på et område, som dog er af særdeles stor betydning set i relation til følgerne af atomulykken i Tjernobyl. ØSU har allerede ved tidligere lejligheder

2.1. Den situation, der opstod som følge af atomulykken i Tjernobyl, og som allerede er blevet beskrevet talrige gange, har gjort det uomgængelig nødvendigt at fastlægge og iværksætte foranstaltninger og procedurer til oplysning af befolkningen med henblik på at øge sundhedsbeskyttelsen i tilfælde af strålingsfare. Med hensyn til udsættelse for radioaktivitet har denne ulykke henledt opmærksomheden på, at befolkningerne overalt i EF bor i nærheden af atomkraftværker.

2.2. Således må man ved udarbejdelsen af fælles principper og specifikke bestemmelser på informationsområdet, som supplement til Rådets direktiv af 15. juli 1980 om »fastsættelse af de grundlæggende normer for beskyttelse af befolkningens og arbejdstagernes sundhed mod de farer, der er forbundet med ioniserende stråling«⁽¹⁾, senest ændret ved direktiv af 3. september 1984⁽²⁾, nødvendigvis tage hensyn til, at befolkningen i EF ønsker og forventer at blive informeret ikke blot så ingående som muligt, men også på en sammenhængende og troværdig måde. Desuden må det på ny understreges, at denne information må være forståelig. Det ville imidlertid være hensigtsmæssigt, om Kommissionen i medfør af Euratom-traktatens artikel 32 reviderede eller supplerede de i artikel 30 definerede grundlæggende normer, i et forsøg på at gøre dem forståelige for hele befolkningen og gøre dem til almen viden, samt at den sikrede en koordinering af informationen.

2.3. Med henblik herpå bør hver enkelt medlemsstat — i medfør af Euratom-traktatens artikel 33, som bestemmer, at hver medlemsstat træffer de nødvendige foranstaltninger med hensyn til undervisning og faglig uddannelse — opfordres til at iværksætte de nødvendige foranstaltninger for i skolernes undervisningsplaner at indbygge en elementær indføring i radioaktivitet, herunder i radioaktivitetens evaluering og måleenheder, på lige fod med den almindelige undervisning i vægt-, mål- og rumforhold, således at befolkningen på et så tidligt alderstrin som muligt vænnes til disse begreber.

2.4. ØSU tilslutter sig derfor Kommissionens målsætning og støtter et direktiv på området, som vil medføre, at en række af dets egne forslag bliver realiseret, jf. bl.a. udtalelsen af 25. februar 1987 om »udkast til forslag til Rådets beslutning om indførelse af et fællesskabssystem for hurtig udveksling af oplysninger ved forekomst af usædvanligt store mængder radioaktivitet eller i tilfælde af atomulykker«⁽³⁾, hvor ØSU understregede, at »der er behov for hasteforanstaltninger, som kan genskabe og styrke befolkningens tillid i henseende til information«.

2.5. I samme udtalelse anmodede ØSU tillige om, at der blev taget initiativer vedrørende bl.a. »informations udsendelse til befolkningen, herunder især popularisering af informationen« samt vedrørende forebyggende orientering.

2.6. Vedtagelsen af et direktiv om oplysning af befolkningen er desuden i tråd med artikel 3 i Rådets beslutning af 14. december 1987 om »en fællesskabsordning for hurtig udveksling af information i tilfælde af

strålingsfare«⁽⁴⁾, hvis bestemmelser vil blive udbygget med dette direktiv.

2.7. ØSU minder om, at oplysning af befolkningen om de forskellige teknologiske og andre risici, hvad enten de er af nuklear, kemisk, biologisk eller naturlig art, samt om sundhedsmæssige foranstaltninger i tilfælde af fare, og om hvordan befolkningen skal forholde sig i disse situationer, ikke kun er et spørgsmål om love og regler. Et direktiv om, at befolkningen skal informeres eller vil blive det, er således ikke nogen garanti for, at dette rent faktisk bliver tilfældet, hvis ikke der samtidigt træffes nødvendige forholdsregler til sikring af, at de oplysninger, der udsendes, virkelig når frem og bliver forstået af alle. For så vidt angår befolkningerne i atomkraftværkernes nærhed, bør disse have kendskab til beskyttelsesforanstaltninger og beredskabsplaner.

2.8. Kommissionens hensigt med dette forslag er ganske vist kun at opstille visse principper, som skal danne basis for oplysningen af befolkningen, men det bør ikke des to mindre understreges, at en række forudsætninger skal være opfyldt for at direktivet kan fungere efter hensigten:

- de konkrete gennemførelsesforanstaltninger skal tilsikre, at befolkningen rent faktisk modtager informationerne,
- befolkningen skal have tillid både til de kanaler, hvorigennem oplysningen formidles, og til de oplysninger der formidles,
- informationerne skal være troværdige, hvilket kræver, at de er dækkende, forståelige, overensstemmende samt relevante med hensyn til den pågældende ulykke, at de udsendes rettidigt, og at de til enhver tid er ført helt ajour.

2.9. Efter ØSU's opfattelse vil disse forudsætninger — som Kommissionen ikke lægger nok vægt på — kun kunne opfyldes, hvis man generelt søger at involvere hele befolkningen aktivt. Dette kræver, at ikke blot arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationerne inden for de berørte erhvervssektorer men også miljø- og forbrugerorganisationerne er med til at udarbejde, videregive og ajourføre oplysningerne. Disse organisationer må således formodes at kunne spille en aktiv og fyldestgørende formidlende rolle på dette område.

2.10. Det foreliggende forslag synes inspireret af visse principper, som er sat i værk inden for rammerne af direktiv 82/501/EØF »om risikoen for større uheld i forbindelse med en række industrielle aktiviteter«⁽⁵⁾ (det såkaldte Seveso-direktiv), idet der skelnes mellem dels informationer af præventiv og alment oplysende karakter og dels en mere målrettet information i tilfælde af strålingsfare.

⁽¹⁾ EFT nr. L 246 af 17. 9. 1980, s. 1.

⁽²⁾ EFT nr. L 265 af 5. 10. 1984, s. 4.

⁽³⁾ EFT nr. C 105 af 21. 4. 1987, s. 7.

⁽⁴⁾ EFT nr. L 371 af 30. 12. 1987, s. 76.

⁽⁵⁾ EFT nr. L 230 af 5. 8. 1982, s. 1.

2.11. ØSU godkender denne skelnen, men når der således er skabt parallelitet mellem de to direktiver, finder Udvalget det dog nødvendigt at anlægge en samordnet og konsekvent indfaldsvinkel med hensyn til information og forebyggelse omkring de forskellige former for risici for større uheld, uanset deres årsag, så man bl.a. undgår at der etableres for mange informationskanaler til befolkningen. I så fald risikerer man nemlig at afsvække virkningen af de informationer, som formidles via disse kanaler, og dermed mindske den samlede effekt af de midler, man råder over til forebyggelse og imødegåelse af de eksisterende risici.

2.12. ØSU mener ikke, at Kommissionen skelner tilstrækkeligt klart mellem de to former for information (jf. punkt 2.10 ovenfor), og er ydermere af den opfattelse, at der i tilfælde af strålingsfare ikke er en tilstrækkelig klar sammenhæng mellem det foreliggende direktivforslag og beslutning 87/600/EURATOM »om en fællesskabsordning for hurtig udveksling af information i tilfælde af strålingsfare«⁽¹⁾, som det ellers knytter snævert an til.

2.13. ØSU finder det ikke hensigtsmæssigt at udsondre »befolkningsgrupper« eller at definere »de berørte befolkningsgrupper«, til hvis beskyttelse medlemsstaterne har til hensigt at træffe informationsforanstaltninger, således som Kommissionen gør det i sit forslag. En sådan skelnen, som det ville være overladt til medlemsstaterne at foretage, kunne ikke blot resultere i, at direktivets bestemmelser blev anvendt forskelligt; den kunne også føre til en evig gentagelse af den kaotiske situation, som fulgte efter ulykken i Tjernobyl, og som fik befolkningen til at miste tilliden til de oplysninger, der blev rundsendt.

2.14. ØSU mener derfor, at det foreliggende direktiv bør omfatte hele befolkningen, således som begrebet er fastlagt i direktiv 80/836/EURATOM.

2.15. I påkommende tilfælde kan basisoplysningerne suppleres med særlige oplysninger rettet til befolkningsgrupper, som kan tænkes at blive særligt berørt. Det drejer sig bl.a. om befolkningen i nærheden af ulykkesstedet, spædbørn, ufødte børn og gravide kvinder.

2.16. Af ovennævnte grunde kan bestemmelserne i det af Kommissionen forelagte direktivforslag efter ØSU's mening ikke betragtes som fyldestgørende. Under henvisning til Euratom-traktatens artikel 31 anmodes Kommissionen derfor indtrængende om at ændre sit forslag under hensyntagen til de generelle og særlige bemærkninger i denne udtalelse.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Artikel 1, stk. 2

3.1.1. Definitionen i stk. 2, litra a, er ikke tilfredsstillende. Den bør suppleres med bestemmelserne i arti-

kel 1, stk. 1, i Rådets beslutning af 14. december 1987, 87/600/EURATOM.

3.2. Artikel 1, stk. 2

3.2.1. Definitionen i stk. 2, litra b, omhandler kun nødsituationer, der berører medlemsstaterne. Det ville ligeledes være nyttigt at præcisere, at det drejer sig om anlæg og aktiviteter, således som de defineres i artikel 2 i Rådets beslutning af 14. december 1987, 87/600/EURATOM. Det ville desuden være passende og hensigtsmæssigt at medtage grænseoverskridende problemer.

3.3. Artikel 1, stk. 2

3.3.1. I definitionen i stk. 2, litra c, bør der sondres mellem almindelige oplysninger beregnet på hele befolkningen og særlige oplysninger beregnet på befolkningsgrupper, som medlemsstaten påtænker at beskytte ved hjælp af nødforanstaltninger i tilfælde af strålingsfare.

3.4. Artikel 2, stk. 2

3.4.1. Eftersom stk. 2 i denne artikel henviser til bilag 1, må stk. 1 gælde hele befolkningen.

3.5. Artikel 2, stk. 3

3.5.1. Hele befolkningen skal informeres, uden at den anmoder herom.

3.6. Artikel 2, stk. 4

3.6.1. Med henblik på en yderst ønskværdig samordning til forebyggelse af en forvirring som den, der gjorde sig gældende efter Tjernobyl-ulykken, bør medlemsstaterne ikke blot ajourføre og udsende oplysningerne med regelmæssige mellemrum, men også sende disse oplysninger til Kommissionen.

3.7. Artikel 3

3.7.1. Artikel 3 bør henvise til artikel 3 i beslutningen af 14. december 1987.

3.8. Artikel 4

3.8.1. For at optimere effektiviteten i redningsaktionerne bør personalet i civilforsvaret og de berørte administrationer ligeledes informeres om de procedurer, instrukser og interventionsmetoder, som de interne sikkerhedstjenester på de berørte anlæg følger.

⁽¹⁾ EFT nr. L 371 af 30. 12. 1987, s. 76.

3.9. Artikel 6

3.9.1. Det bør pålægges de kompetente myndigheder ikke blot at indsamle, registrere, behandle, fastlægge og videresende oplysningerne, men også at gennemføre samråd med erhvervsorganisationer, fagforeninger, forbrugere samt økologer, som kan tænkes at være aktive informationsrelæer.

3.9.2. De in artikel 2 og 3 omhandlede oplysninger skal udbredes gennem de ifølge medlemsstaternes skik og brug mest oplagte informationskanaler. I tilfælde af strålingsfare skal befolkningen være bekendt med det signal, som angiver, at den skal lytte til oplysninger om, hvordan den skal forholde sig i den givne situation.

3.10. Artikel 7

3.10.1. I tilfælde af strålingsfare skal Kommissionen, ligesom de medlemsstater, hvis befolkninger kan tænkes at blive berørt inden for rammerne af deres bilaterale relationer, modtage de oplysninger, der bliver udsendt til befolkningen i en medlemsstat i medfør af artikel 3.

3.11. Bilag II, punkt I, litra B

3.11.1. Punkt I, litra B, bør også henvise til artikel 3 i beslutningen af 14. december 1987.

3.12. Bilag II, punkt II

Hvad angår holdningen til levnedsmidler og drikkevand bør der henvises til råd i forbindelse med høst, transport og forarbejdning af landbrugsprodukter samt råd angående husdyrproduktion.

3.13. Bilag II, punkt III

3.13.1. Oplysninger om evakueringsplaner skal i tilfælde af alvorlige ulykker omfatte foranstaltninger vedrørende i første omgang evakuering af befolkningen tæt på ulykkesstedet dernæst vedrørende evakuering af befolkningen i en større radius.

3.13.2. I sidst omtalte zone bør der sondres mellem to grupper:

— spædbørn, ufødte børn, gravide kvinder, som er mere følsomme over for strålingsvirkningerne,

— resten af befolkningen.

3.13.3. Evakueringsplanerne skal for at være optimalt effektive indebære en gennemførelseskontrol.

3.13.4. Medlemsstaterne bør orientere Kommissionen samt medlemsstater, der kan tænkes at blive berørt, om deres evakueringsplaner.

3.13.5. Beredskabsplanerne bør også tage højde for modtagelsen af evakuerede befolkninger med henblik på at hjælpe, berolige og behandle dem. Med henblik herpå bør der påtænkes særlige kurser for modtagelsespersonalet.

Bryssel, den 27. oktober 1988.

Alberto MASPRONE

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg

DET EUROPÆISKE INSTITUT TIL FORBEDRING AF LEVE- OG ARBEJDSVILKÅRENE

NY TEKNOLOGI I FREMSTILLINGSERHVERVENE

Denne informationspjece bygger på 26 case-studier, Det Europæiske Institut har fået lavet i Belgien, Tyskland, Frankrig, Italien og Storbritannien. Case-studierne fokuserer på følgende områder:

- det teknologiske udviklingstrin i forbindelse med CNC-maskiner, CAD/CAM-systemer og integrationsgrad i relation til konstruktion, planlægning og fremstilling
- omfanget af indførelse af integrerede CAD/CAM-systemer
- eventuelle økonomiske og organisatoriske konsekvenser for fremstillingserhvervene
- konsekvenser for samspillet mellem menneske, maskine og arbejdstilrettelæggelse
- udformning af en dynamisk personalepolitik på virksomheden og sammenhængen med uddannelse, kvalifikationer og jobudvikling
- konsekvenser for »brugere« og samspillet mellem disse »brugere«
- konsekvenser for beskæftigelsen i fremstillingserhvervene.

56 s.

Udgives på: dansk, engelsk, fransk, græsk, italiensk, nederlandsk, portugisisk, spansk, tysk.

Katalognummer: SY-50-87-291-DA-C ISBN: 92-825-7802-X

Pris i Luxembourg (moms ikke medregnet):

ECU 4,60 DKR 37 BFR 200

KONTORET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS OFFICIELLE PUBLIKATIONER
L-2985 Luxembourg

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

EUROPÆISK TOLDFORTEGNELSE OVER KEMISKE STOFFER

Vejledning ved tarifiering af kemiske produkter i Den Kombinerede Nomenklatur
(dansk udgave)

Dette værk indeholder

- 32 000 kemiske betegnelser (almindelige og systematiske betegnelser samt synonymer)
- ni sprog: spansk, dansk, tysk, græsk, engelsk, fransk, italiensk, nederlandsk og portugisisk.

Dette værk giver

- mulighed for straks at finde tarifieringen (pos. og underposition) for kemiske stoffer i den nye toldtarif for De Europæiske Fællesskaber på grundlag af en betegnelse på et af de ni sprog

Nomenklaturen i denne nye tarif (Den Kombinerede Nomenklatur) er baseret på nomenklaturen i »Det Harmoniserede Varebeskrivelses- og Varenomenklatursystem«, der er trådt i kraft den 1. januar 1988

- de tilsvarende betegnelser på de ni sprog (flersproget specialordbog) takket være en fælles nummernøgle (CUS-nummeret)
- mulighed for at finde CAS-nummeret (chemical abstracts registry number).

Disse benævnelser kan anvendes som sådan for at få adgang til De Europæiske Fællesskabers Kemiske Databank (ECDIN).

623 s.

Udgives på: dansk, engelsk, fransk, græsk, italiensk, nederlandsk, portugisisk, spansk, tysk.

Katalognummer: CB-52-88-348-DA-C ISBN: 92-825-7916-6

Pris i Luxembourg (moms ikke medregnet):

Pr. ensproget bind:

ECU 33,75 DKR 270

For alle ni sprog:

ECU 232 DKR 1 850

KONTORET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS OFFICIELLE PUBLIKATIONER
L-2985 Luxembourg